

การศึกษาคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา
อำเภอชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี

สารนิพนธ์
ของ
นางพูนทรัพย์ พ่วงนาคพันธ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มีนาคม 2548
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๓๗๑.๑
พ ๘๔๖ ก
๑.๓

การศึกษาคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา
อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

บทคัดย่อ
ของ
นางพูนทรัพย์ พ่วงนาคพันธ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มีนาคม ๒๕๔๘

๒ ๒๖๔๗๖๗

พูนทรัพย์ พ่วงนาคพันธ์. (2548) *การศึกษาคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอดงเจริญ จังหวัดพทุมธานี*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : อาจารย์ ดร. มารศรี สุธานีธิ.

การวิจัยในครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอดงเจริญ จังหวัดพทุมธานี ใน 3 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านทักษะการสอน ตามความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน รวมทั้งเปรียบเทียบคุณลักษณะของครูทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามเพศ ระดับชั้นเรียนของนักเรียน สถานภาพของผู้ปกครอง และระดับชั้นเรียนของนักเรียนในปกครอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วยนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในปีการศึกษา 2547 ของโรงเรียนอุดมวิทยา อำเภอดงเจริญ จังหวัดพทุมธานี มีนักเรียนจำนวน 234 คน ผู้ปกครองนักเรียน 284 คน ซึ่งได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จของ เครจซี่ และมอร์แกน และทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธี สุ่มแบบแบ่งชั้น ซึ่งใช้ระดับชั้นเป็นชั้น จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย ตามสัดส่วนของแต่ละชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสอบถาม ปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และค่า One – way ANOVA

การศึกษาวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของนักเรียน และผู้ปกครอง ที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอดงเจริญ จังหวัดพทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลิกภาพ และด้านทักษะการสอน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับปานกลาง
2. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอดงเจริญ จังหวัดพทุมธานี เมื่อเปรียบเทียบโดยจำแนกตาม เพศ และระดับชั้นเรียน พบว่า ไม่แตกต่างกัน
3. ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอดงเจริญ จังหวัดพทุมธานี เมื่อเปรียบเทียบตามสถานภาพ โดยจำแนกเป็นผู้ปกครองเครือข่ายและผู้ปกครองทั่วไป พบว่า ไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบ โดยจำแนกตามระดับชั้นเรียนของนักเรียนในปกครอง พบว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

4. ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะของนักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับ คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอยะนิงรี จังหวัดปทุมธานี พบว่า ข้อที่นักเรียนมีความต้องการมากที่สุดโดยเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ให้ครูสั่งงานน้อยลงและกำหนดส่งให้ชัดเจน ให้ครูพูดจาสุภาพ ให้ครูจัดกิจกรรมให้มาก ส่วนผู้ปกครองต้องการมากที่สุดโดยเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ ให้นักเรียนเก็บหนังสือไว้ที่โรงเรียน เน้นด้านวิชาการให้มาก ให้ครูให้การบ้านมากกว่านี้

A STUDY OF TEACHER'S CHARACTERISTICS ACCORDING TO THE
EDUCATIONAL REFORM AT UDOMWITTAYA SCHOOL,
THANYABURI, PATHUMTHANI

AN ABSTRACT
BY
MRS.PHOONSUB PHUANGNAKPHAN

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University
March 2005

Phoonsub Phuangnakphan. (2005). *A Study of Teacher's Characteristics According to the Educational Reform at Udomwittaya School, Thanyaburi, Pathumthani*. Master's Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Dr. Marasri Suthanithi.

The purpose of this research was to study the teacher's characteristics according to the educational reform at Udomwittaya School, Thanyaburi, Pathumthani in 3 areas: personality, morals and ethics, and teaching skills according to the opinions of students and their parents; and to compare their opinions classified by the students' genders and years of study, the parents' status and their children's years of study. The samples used in study were 234 students of Prathomsuksa 6 (grade 6), and Matthayomsuksa 1 and 2 (grades 7 and 8); and 284 parents gained by Krejcie & Morgan Table. They were selected by stratified random sampling and with strata, and then by simple random sampling. The tool used for data collection was 5-rating scale questionnaire. The statistical methods used in data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test, and One-way ANOVA.

The study revealed that

1. The opinion of students and parents toward the teacher's characteristics according to the educational reform at Udomwittaya School, Thanyaburi, Pathumthani, in its entirety was high. When considering in its individual aspect, their opinion toward the areas of personality and teaching skills was high while the area of morals and ethics was moderate.
2. According to the students' opinion toward the teacher's characteristics according to the educational reform at Udomwittaya School, Thanyaburi, Pathumthani, classified by their genders and years of study, there was no statistical significant difference.
3. Regarding the parents' opinion toward the teacher's characteristics according to the educational reform at Udomwittaya School, Thanyaburi, Pathumthani, classified by their status as networking and general parents, there was no statistical significant difference. When considering their opinion classified by their children's years of study, there was a statistical significant difference at the level of 0.05 in the area of morals and ethics.

4. According to additional opinions and suggestions of the students and parents toward the teacher's characteristics according to the educational reform at Udomwittaya School, Thanyaburi, Pathumthani, first three orders with most frequent needs of students were teacher's less assignment and clear deadline, teacher's polite words, and teacher's more activities respectively. For the parents, first three orders with most frequent needs were students' books kept at school, more focus on academic affairs, and teacher's more homework respectively. status were not different. When considering their opinions classified by their children's years of study, it was found that they were different with statistical significance at the level of .05.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(อาจารย์ ดร. มารศรี สุธานี)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(อาจารย์ ดร. มารศรี สุธานี)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ แสงศักดิ์)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย ชูชาติ)
วันที่...๗...เดือน มีนาคม พ.ศ. 2548

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ เพราะได้รับความกรุณาช่วยเหลือจากบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์ ดร.มารศรี สุธานี อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ที่ได้กรุณาช่วยเหลือให้คำปรึกษา ดูแลเอาใจใส่ ให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขอย่างดียิ่ง ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับในครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศวรงค์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพบุณย์ อ่อนมั่ง และอาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพานิชย์ ที่กรุณาให้คำแนะนำต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ทำให้การวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์มากขึ้น นอกจากนี้ ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษาทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้และให้ความเมตตาแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศวรงค์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ ดร.ประพนธ์ จันทวิเทศ นางสาวชนิษฐา เมืองเชียงหวานและ อาจารย์สุนทรี สังข์ทอง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ผู้ที่มีส่วนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ก็คือ อาจารย์ สมหมาย บุญญะสิทธิ์ ซึ่งเป็นพี่สาว เป็นผู้ให้การสนับสนุน ดูแลเอาใจใส่ทุกด้านมาโดยตลอด รวมทั้ง พี่ ๆ น้อง ๆ และนางสาวจิตินันท์ พ่วงนาคพันธ์ ผู้เป็นกำลังใจและช่วยงานในด้านต่าง ๆ ตลอดจนคณะครูโรงเรียนอุดมวิทยา เพื่อน ญาติ 13 เพื่อน รุ่น 4 องค์รักษ์ อาจารย์สัตยากร รัตนวิสัย และอาจารย์ กัลยาณี พรหมทอง ที่ให้ความช่วยเหลือในการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงมาด้วยดี จึงขอกราบขอบพระคุณ ณ ที่นี้

คุณค่าและประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาแด่ บิดา – มารดา ครู – อาจารย์ ตลอดจนญาติพี่น้องและผู้มีพระคุณของผู้วิจัยทุกท่านที่ช่วยให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษา

นางพูนทรัพย์ พ่วงนาคพันธ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	4
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	8
สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
โรงเรียนอุดมวิทยา.....	13
ความเป็นมาของโรงเรียนอุดมวิทยา.....	13
สภาพปัจจุบันของโรงเรียนอุดมวิทยา.....	13
จำนวนนักเรียนและครูโรงเรียนอุดมวิทยา.....	14
ความเป็นครู.....	15
ความหมายของครู.....	15
บทบาทหน้าที่ของครู.....	17
คุณลักษณะของครูตามแนวปฏิรูปการศึกษา.....	21
ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยจรรยา มรรยาท	
วินัยและหน้าที่ของครูโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2526.....	21
เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ.2537.....	22
จรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539.....	24
ระดับคุณภาพของครู.....	25
มาตรฐานการประกันคุณภาพสถานศึกษาเอกชน.....	26
ความคิดเห็นของนักการศึกษา.....	27

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ) คุณลักษณะของครู.....	36
ด้านบุคลิกภาพ.....	36
ด้านคุณธรรมจริยธรรม.....	43
ด้านทักษะการสอน.....	49
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	57
งานวิจัยในประเทศ.....	57
งานวิจัยต่างประเทศ.....	60
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	62
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	62
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	64
วิธีการสร้างเครื่องมือ.....	65
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	67
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	91
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	91
สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า.....	91
วิธีดำเนินการวิจัย.....	92
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	94
อภิปรายผล.....	97
ข้อเสนอแนะ.....	102

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	104
ภาคผนวก.....	111
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	131

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนชั้นเรียน ห้องเรียนและนักเรียน ปีการศึกษา 2547.....	14
2 จำนวนครูแยกตามวุฒิการศึกษา ปีการศึกษา 2547.....	15
3 จำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตาม เพศ และระดับชั้นเรียน.....	72
4 จำนวนและร้อยละของผู้ปกครอง จำแนกตามสถานภาพ และระดับชั้นเรียนของนักเรียนในปกครอง.....	73
5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น ของนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภोधัญบุรี จังหวัดปทุมธานี โดยรวมและรายด้าน.....	74
6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อ คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภोधัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ด้านบุคลิกภาพ โดยรวมและรายข้อ.....	75
7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภोधัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยรวมและรายข้อ.....	76
8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อ คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภोधัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ด้านทักษะการสอน โดยรวมและรายข้อ.....	78
9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น ของผู้ปกครอง ที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูป การศึกษา อำเภोधัญบุรี จังหวัดปทุมธานี โดยรวมและรายข้อ.....	80
10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อ คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภोधัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ด้านบุคลิกภาพ โดยรวม และรายข้อ.....	81
11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อ คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภोधัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยรวมและรายข้อ.....	82

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
12 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ด้านทักษะการสอน โดยรวมและรายข้อ.....	83
13 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของครู โรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี โดยรวมและรายข้อจำแนกตามเพศ.....	84
14 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของครู โรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามระดับชั้นเรียน โดยรวมและรายด้าน.....	85
15 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อคุณลักษณะของครู โรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้าน.....	86
16 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของครู โรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ด้านจำแนกตามระดับชั้นเรียนของนักเรียนในปกครอง โดยรวมและรายด้าน.....	87
17 เปรียบเทียบรายคู่ ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อคุณลักษณะของครู โรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ด้านคุณธรรมจริยธรรม จำแนกตาม ระดับชั้นเรียน ของนักเรียนในปกครอง.....	88
18 ความสำเร็จของความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะของนักเรียนเกี่ยวกับ คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี.....	89
19 ความสำเร็จของความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองเกี่ยวกับ คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี.....	90

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
2 ลักษณะของครูที่ดีตามแนวพุทธศาสนา.....	28
3 บุคลิกภาพภายนอกและบุคลิกภาพภายใน.....	38

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

โลกปัจจุบันในยุคโลกาภิวัตน์ เป็นช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นทุกภูมิภาค ทุกระบบ ไม่ว่าจะเป็นระบบเศรษฐกิจ การเมือง สังคม การศึกษา และวัฒนธรรม ซึ่งส่งผลให้ต้องมีการปฏิรูปทุกระบบอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะการปฏิรูปการศึกษา ได้มีการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้เป็นกระบวนการหลัก ซึ่งการปฏิรูปการศึกษาที่หลายฝ่ายได้พยายามผลักดันให้เกิดผลอย่างจริงจังในทางปฏิบัตินั้นได้กลายเป็นพื้นฐานสำคัญของการปฏิรูประบบอื่น ๆ เป็นอย่างดี พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดแนวทางการปฏิรูปการศึกษาได้อย่างครอบคลุมทุกด้าน อาทิการจัดระบบการศึกษา การบริหารจัดการ มาตรฐานการประกันคุณภาพ ครูและบุคลากรทางการศึกษา การระดมทรัพยากรสื่อการศึกษา รวมทั้งด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การปฏิรูปการศึกษาได้สร้างความคาดหวังให้แก่ นักวิชาการการศึกษาไทย ตลอดจนบุคคลทั่วไปในการพลิกฟื้นระบบการศึกษาที่ล้มเหลวมานาน ให้ปรับเปลี่ยนไปสู่ระบบการศึกษารูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ตลอดจนพร้อมที่จะเผชิญกับการแข่งขันในเวทีโลก (อริปัตย์ คลีสุนทร. 2538 : 6) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปฏิรูปการเรียนรู้นั้น สอดคล้องกับแนวการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ใน มาตรา 22 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ได้กำหนดไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญสูงสุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 13)

ในการจัดการเรียนการสอนนั้นจะมีองค์ประกอบอยู่ 2 อย่าง คือ ผู้สอนหรือครู และ ผู้เรียนหรือนักเรียน ซึ่ง มยุรี เศวตฉย (2542 : 1) ได้กล่าวว่า ถ้าต้องการให้กิจกรรมการเรียน การสอนสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้นั้น ครูจะต้องเข้าใจนักเรียนของตนให้เพียงพอ นักเรียนจะเป็นประหนึ่งคนแปลกหน้าของครูไม่ได้ และการเรียนการสอนจะให้ผลสมบูรณ์ตามที่ มุ่งหวัง เอาไว้ก็ต่อเมื่อมีความเข้าใจกับสถานการณ์ที่แต่ละคนต้องเผชิญ มีการร่วมมือ ร่วมใจ และ ยอมรับความคิดเห็นของกันและกัน ถ้าครูเข้าใจนักเรียน นักเรียนเข้าใจครู บรรยากาศในห้องเรียน ก็จะมีแต่ความราบรื่นทั้งพร้อมด้วยความสุข สมบูรณ์ อุปสรรคต่าง ๆ ก็จะไม่เกิดขึ้น

ครูมีบทบาทและความสำคัญยิ่งในฐานะเป็นผู้ให้การศึกษาของชาติ ครูคือผู้ที่กำหนด อนาคตของคนในชาติ ชาติใดก็ตามที่ได้ครูเป็นคนมีความรู้ เป็นคนเก่ง เป็นคนเสียสละ ตั้งใจ ทำงานเพื่อประโยชน์ของนักเรียนชาตินั้นจะได้พลเมืองที่เก่ง ฉลาด มีศักยภาพและมีความ

สามารถที่จะแข่งขันกับทุกประเทศในโลกได้ การพัฒนาการศึกษาจะขาดครูเสียไม่ได้ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการศึกษาในระบบโรงเรียนหรือการศึกษานอกระบบโรงเรียน และไม่ว่าจะมีเทคโนโลยีทันสมัยเพียงใดก็ตาม ครูยังมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับการเรียนการสอน เรายังต้องการ “ครูที่เป็นแบบอย่างที่ดี” ของนักเรียนในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม บุคลิกภาพที่สามารถยกระดับสติปัญญาหรือวิญญาณของมนุษย์ให้สูงขึ้นได้ (รุ่ง แก้วแดง. 2540 : 134 – 135) ดังนั้นครูจึงเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา เพราะครูเป็นบุคคลสำคัญที่ได้รับความคาดหวังอย่างสูงจากสังคมในฐานะผู้เตรียมเยาวชนที่เป็นอนาคตของชาติ ไม่ว่าจะเป็นสังคมยุคที่เจริญก้าวหน้าสูงหรือยุคไหนๆ ก็จำเป็นต้องมีครูซึ่งครูจะมีบทบาทและมีความสำคัญตลอดไป (วิไลพร สุธอย. 2545 : 1)

ครูในยุคปฏิรูปการศึกษา คือ บุคคลที่พร้อมจะทำความเข้าใจผู้เรียน ให้โอกาสผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเต็มที่ โดยมีครูเป็นผู้คอยสังเกต ดูแล กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ ให้คำแนะนำที่เหมาะสม ให้ผู้เรียนมีอิสระที่จะได้เลือกคิด เลือกทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยตนเอง รู้จักการวางแผนได้เหมาะสมและสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีในทุก ๆ ด้านได้ เป็นที่ยอมรับและเป็นที่ศรัทธาแก่ผู้ที่พบเห็นได้รับการฝึกฝนให้มีทักษะกระบวนการ มีการประเมินตนเองประเมินผลงาน มีความสามารถในการโน้มน้าวจิตใจคนในการทำงาน ให้ไปสู่เป้าหมายเดียวกันได้เป็นอย่างดี มีความอดทนเสียสละและทุ่มเทให้กับงาน ที่จะทำให้เกิดผลดีต่อองค์กรอย่างต่อเนื่อง มีกระบวนการพัฒนาตนเองไปสู่ความสามารถ ในการคิดเอง ทำเอง ตัดสินใจได้เอง รู้จักกำหนดเป้าหมายของงานไปที่ผู้รับบริการ มีขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ สามารถสร้างสรรค์งาน จัดลำดับความสำคัญของงานได้ เน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนมุ่งเน้นกระบวนการคิด ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้เป็นส่วนใหญ่ มีแผนการสอนที่พัฒนาขึ้นเอง จัดทำเองได้ เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล ใช้สื่อเป็น เน้นกระบวนการเรียนรู้มากขึ้น ดำเนินงานต่าง ๆ โดยคำนึงถึงบุคคลอื่น องค์กรประกอบอื่นที่จะได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติงานด้วยกระบวนการพัฒนาร่วมกัน อย่างสร้างสรรค์ การสอนมุ่งเน้นการค้นหาและสร้างความรู้ร่วมกันกับผู้เรียน ผู้เรียนเป็นผู้วางแผนการเรียน และกำหนดหลักสูตรของห้องเรียนเกือบทั้งหมด จัดการเรียนการสอนที่สนองความต้องการความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนอย่างแท้จริง (จันทร์ทัย สุพัฒนานนท์. 2545 : 22)

โรงเรียนอุดมวิทยา เป็นโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทในการจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้น มีการจัดการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านค่านิยมที่พึงประสงค์ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมีการพัฒนาครูในทุกด้าน เช่น มีการอบรมในแต่ละสาระการเรียนรู้ให้มีความเข้าใจในการเรียนการสอน โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และจากการประเมินคุณภาพการศึกษาที่ผ่านมาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งได้มาประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนอุดมวิทยา ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาในมาตรฐานด้านครู มาตรฐานที่ 22 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลการประเมินพบว่า ครูมีความสามารถในการจัด

การเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับพอใช้ โดยที่โรงเรียนมีหลักสูตรและเป้าหมายการจัดการศึกษาดี โดยมีครูที่เป็นครูต้นแบบจำนวนมาก แต่ยังมีครูบางส่วนที่ต้องมีการพัฒนาด้านบุคลิกภาพ เกี่ยวกับการพูด เพื่อสร้างมนุษยสัมพันธ์ นอกจากนั้น ผลการประเมิน ยังมีข้อสรุปเกี่ยวกับด้านคุณธรรมจริยธรรมของครู มีบางเรื่องที่ต้องปรับปรุงให้เหมาะสมสำหรับด้านทักษะการสอน โรงเรียนอุดมวิทยามีแนวการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่ผลการประเมินมีข้อสรุปว่า ครูยังมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ไม่หลากหลาย การสอนยังไม่เป็นแบบบูรณาการอย่างทั่วถึงและสมบูรณ์ การสอนโดยให้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียนยังมีน้อย การใช้ห้องสมุดยังมีน้อย การประเมินผลส่วนใหญ่ยังเป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์จากการทดสอบ ไม่มีการประเมินผลตามสภาพจริง มีแฟ้มสะสมงานของนักเรียนน้อย ครูมีการทำวิจัยในชั้นเรียนยังไม่ทั่วถึง และมีข้อสรุปเพื่อเสนอแนะให้โรงเรียนส่งเสริมนักเรียนเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนให้มากขึ้น โดยนักเรียนควรได้มีโอกาสประเมินตนเองและให้ครู ผู้ปกครองร่วมทำการประเมินผลนักเรียนด้วย โรงเรียนควรจัดให้นักเรียนประเมินผลงานเพื่อฝึกคิดคัดเลือกงาน ดูพัฒนาการของตนเองจากแฟ้มสะสมงาน โดยเน้นผลงานสำหรับนำเสนอต่อผู้ปกครอง และสาธารณชน (สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา. 2546 : 33)

จากที่กล่าวมาจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาคูณลักษณะของครู โรงเรียนอุดมวิทยาตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอสัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ในคุณลักษณะของครู 3 ด้าน คือ 1) ด้านบุคลิกภาพ 2) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 3) ด้านทักษะการสอน ซึ่งคุณลักษณะทั้ง 3 ด้านนี้จะช่วยให้ผู้ปกครองและนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อครู ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างราบรื่น และมีคุณภาพด้วยการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา กล่าวคือการมีส่วนร่วมของบุคคลจะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง และการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องจะส่งผลให้เกิดความผูกพันต่อหน่วยงานและภารกิจที่ตนเองมีส่วนร่วม เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2537 : 178) ผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะเป็นการบ่งชี้คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา โดยส่งผลให้ครูมีคุณลักษณะที่ดีตามแนวปฏิรูปการศึกษา มีคุณภาพที่เหมาะสมในมาตรฐานทุกด้านเป็นอย่างดี และเป็นแนวทางให้ครูนำผลการศึกษาไปพัฒนาปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองให้เกิดความรู้ความเข้าใจในแนวทางการปฏิรูปการศึกษา และการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนผู้บริหารสามารถนำผลการวิจัยไปวางแผนพัฒนา และสนับสนุนครูให้สามารถจัดการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาคูณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านทักษะการสอน ตามความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครอง
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ตามความคิดเห็นของนักเรียน จำแนกตามเพศและระดับชั้นเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง จำแนกตามสถานภาพ และระดับชั้นเรียนของนักเรียนในปกครอง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารโรงเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้ทราบถึง คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ในด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านทักษะการสอน ซึ่งสามารถใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารโรงเรียน นำไปใช้ในการวางแผน เพื่อหาวิธีการให้ครูมีคุณลักษณะในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับที่ดีขึ้น โดยจัดการอบรม สัมมนา การนิเทศ เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ รวมทั้งทักษะการสอนและจัดเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้ครูปฏิบัติตนได้เหมาะสม เป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งจะทำให้การจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น อันจะเป็นผลให้ผู้ปกครองนักเรียน มีความศรัทธา เชื่อมั่น และไว้วางใจในคณะครูโรงเรียนอุดมวิทยา

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ไว้ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาจากประชากรดังนี้

1. นักเรียนโรงเรียนอุดมวิทยา ในปีการศึกษา 2547 จำนวนทั้งสิ้น 597 คน ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 282 คน นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 185 คน และนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 130 คน

2. ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอุดมวิทยา ในปีการศึกษา 2547 จำนวนทั้งสิ้น 597 คน จำแนกเป็น

2.1 ผู้ปกครองนักเรียนเครือข่ายโรงเรียนอุดมวิทยา จำนวนทั้งสิ้น 65 คน ซึ่งเป็นผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวน 6 ห้อง ห้องละ 5 คน รวมเป็นผู้ปกครองเครือข่ายชั้นประถมปีที่ 6 จำนวน 30 คน ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวน 4 ห้อง ห้องละ 5 คน รวมเป็นผู้ปกครองเครือข่ายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 20 คน และผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีจำนวน 3 ห้อง ห้องละ 5 คน รวมเป็นผู้ปกครองเครือข่ายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 15 คน

2.2 ผู้ปกครองนักเรียนทั่วไปโรงเรียนอุดมวิทยา จำนวนทั้งสิ้น 532 คน ซึ่งเป็นผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 252 คน ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 165 คน ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 115 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่

1. นักเรียนโรงเรียนอุดมวิทยา ในปีการศึกษา 2547 ซึ่งเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวนทั้งสิ้น 234 คน โดยได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 607 – 610) และทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ซึ่งใช้ระดับชั้นเรียนเป็นชั้น (Starta) จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของแต่ละชั้น ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 121 คน นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 62 คน และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 51 คน

2. ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอุดมวิทยา ในปีการศึกษา 2547 จำแนกเป็น

2.1 ผู้ปกครองนักเรียนเครือข่ายโรงเรียนอุดมวิทยา จำนวนทั้งสิ้น 65 คน ซึ่งเป็นผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวน 6 ห้อง ห้องละ 5 คน รวมเป็นผู้ปกครองเครือข่ายชั้นประถมปีที่ 6 จำนวน 30 คน ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวน 4 ห้อง ห้องละ 5 คน รวมเป็นผู้ปกครองเครือข่ายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 20 คน และผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีจำนวน 3 ห้อง ห้องละ 5 คน รวมเป็นผู้ปกครองเครือข่ายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 15 คน

2.2 ผู้ปกครองทั่วไปโรงเรียนอุดมวิทยา ซึ่งเป็นผู้ปกครอง นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน ทั้งสิ้น 226 คน โดยได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จของ เครจซีและ มอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 607 – 610) และทำการเลือกกลุ่ม

ตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นชนิดสัดส่วน (Stratified Random Sampling) โดยใช้ระดับชั้นเรียนเป็นชั้น (Strata) จากนั้นกำหนดผู้ให้ข้อมูลในแต่ละระดับชั้นเรียนโดยทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 98 คน นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 82 คน และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 46

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ตัวแปรอิสระ

1. นักเรียน จำแนกเป็น

1.1 เพศ

1.1.1 ชาย

1.1.2 หญิง

1.2 ระดับชั้นเรียน

1.2.1 ประถมศึกษาปีที่ 6

1.2.2 มัธยมศึกษาปีที่ 1

1.2.3 มัธยมศึกษาปีที่ 2

2. ผู้ปกครองนักเรียน จำแนกเป็น

2.1 สถานภาพ

2.1.1 ผู้ปกครองเครือข่าย

2.1.2 ผู้ปกครองทั่วไป

2.2 ระดับชั้นเรียนของนักเรียนในปกครอง

2.2.1 ประถมศึกษาปีที่ 6

2.2.2 มัธยมศึกษาปีที่ 1

2.2.3 มัธยมศึกษาปีที่ 2

ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา
อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี 3 ด้าน ดังนี้ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม
และด้านทักษะการสอน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการนิยามศัพท์ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำมาสรุปเป็นนิยามศัพท์เฉพาะดังนี้

1. คุณลักษณะของครูตามแนวปฏิรูปการศึกษา หมายถึง คุณลักษณะภายนอกและภายในตัวครูซึ่งเป็นคุณลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ.2537 และจรรยาบรรณครู พ.ศ.2539 ซึ่งเป็นหลักปฏิบัติในการประกอบวิชาชีพครู ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ด้านคือ

1.1 ด้านบุคลิกภาพ หมายถึง การแสดงออกทางกายที่เหมาะสม ได้แก่ แต่งกายสะอาดเรียบร้อย ใช้วาจาสุภาพอ่อนโยน ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีน้ำใจ มีความเป็นกัลยาณมิตร พูดสื่อความได้ชัดเจน มีมนุษยสัมพันธ์

1.2 ด้านคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง การแสดงพฤติกรรมที่ดั่งงามต่อศิษย์ ได้แก่ ให้ความรัก ความเมตตากรุณา มีความอดทน เป็นที่ไว้วางใจ มีความยุติธรรม และมีระเบียบวินัย

1.3 ด้านทักษะการสอน หมายถึง ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการสอนหลากหลาย มีความรู้ทันสมัยทันเหตุการณ์ ใช้สื่อการสอนเหมาะสม สร้างบรรยากาศ ได้รับความสนใจ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอนซ่อมเสริมให้นักเรียน และวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง

2. โรงเรียนอุดมวิทยา หมายถึง โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาที่เปิดสอนในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

3. ครู หมายถึง ครูที่ทำการสอนในโรงเรียนอุดมวิทยา

4. นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนอุดมวิทยา จำแนกตาม

4.1 เพศ หมายถึง เพศชาย และ เพศหญิง

4.2 ระดับชั้นเรียน หมายถึง ประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 2

5. ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอุดมวิทยา จำแนกเป็น

5.1 สถานภาพของผู้ปกครอง ซึ่งแบ่งออกเป็น

5.1.1 ผู้ปกครองเครือข่าย หมายถึง ผู้ปกครองที่เป็นตัวแทนของผู้ปกครองนักเรียนในห้องเรียนแต่ละห้อง ซึ่งได้มาจากการคัดเลือกจากผู้ปกครองนักเรียนในห้องเรียนนั้นมีจำนวนห้องละ 5 คน

5.1.2 ผู้ปกครองทั่วไป หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนในแต่ละห้อง ที่ไม่ได้รับคัดเลือกเป็นผู้ปกครองเครือข่าย

5.2 ระดับชั้นเรียนของนักเรียนในปกครอง หมายถึง ระดับชั้นเรียนของนักเรียนที่อยู่ในปกครองของผู้ปกครองซึ่งจำแนกเป็น ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

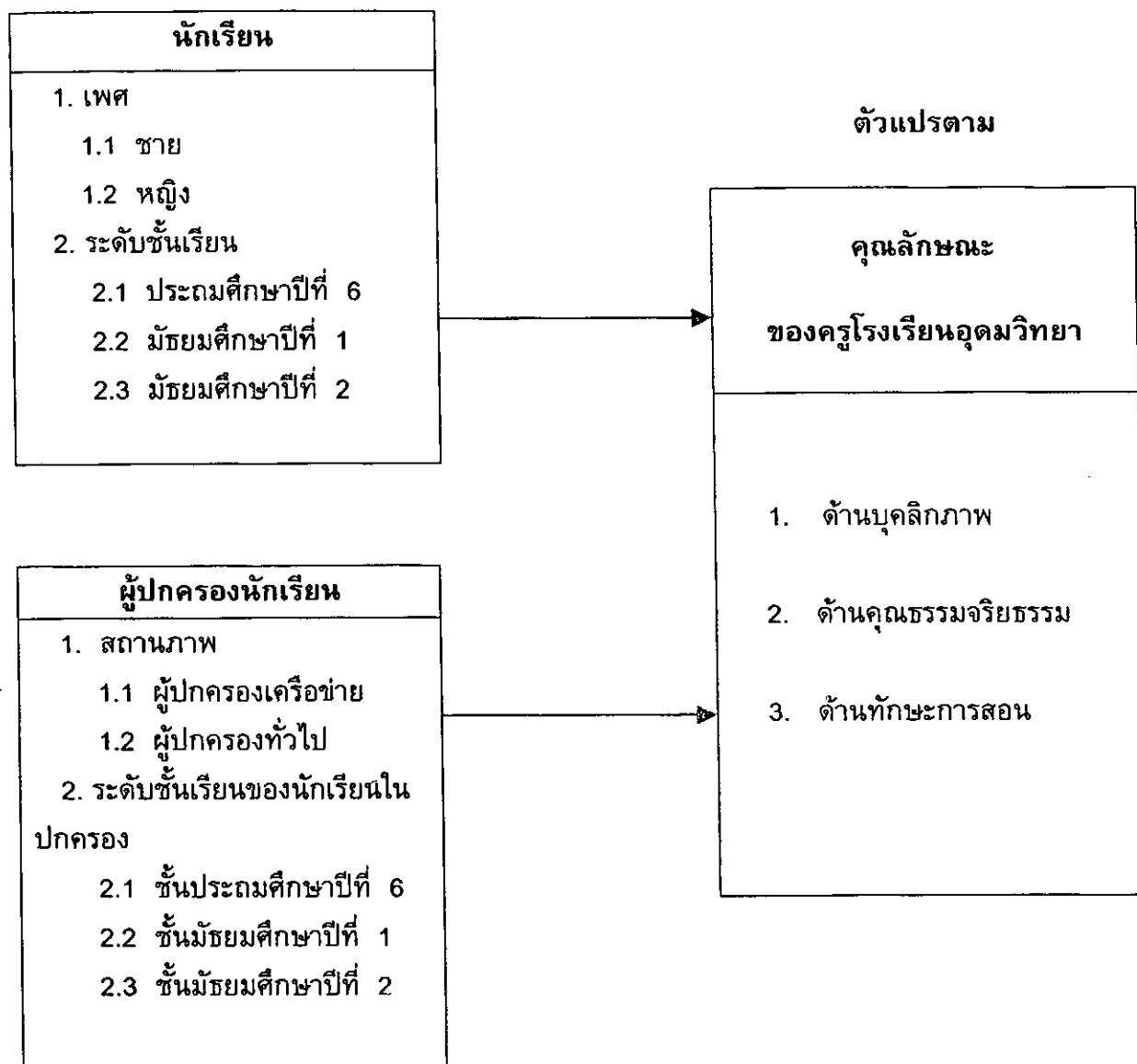
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาคุณลักษณะของครูโรงเรียนอศุมวิทวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร ผู้วิจัยได้อาศัยแนวคิดของนักวิชาการ ดังนี้

จากการวิเคราะห์คุณลักษณะของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ.2537 และจรรยาบรรณครู พ.ศ.2539 ซึ่งเป็นหลักปฏิบัติในการประกอบวิชาชีพครู สามารถสรุปได้ว่า ครูที่ดีต้องประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ครูควรมีหน้าตาดีมีแว้มแจ่มใส พุดจาสุภาพอ่อนโยน มีวาทศิลป์ในการพูด มีน้ำใจ ส่วนด้านคุณธรรมจริยธรรม ครูต้องมีพฤติกรรมที่ดีงาม ได้แก่ มีความรัก ความเมตตากรุณา ซื่อสัตย์ ยุติธรรม มีระเบียบวินัย และด้านทักษะการสอน ครูควรมีความสามารถจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสอนที่หลากหลาย อธิบายได้ชัดเจน ใช้สื่อที่เหมาะสม สร้างบรรยากาศเร้าความสนใจ นอกจากนั้น สุมณ อมรวิวัฒน์ (2540 : 30 – 32) ยังกล่าวไว้ว่า ลักษณะที่ดีของครูประกอบด้วย คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพภายนอกที่มองเห็น ได้แก่ การแต่งกายสะอาด กิริยามารยาทสุภาพเรียบร้อย มีน้ำใจกับผู้อื่น และด้านกิจลักษณะ คือ ลักษณะภารกิจที่ครูต้องปฏิบัติ ได้แก่ มุ่งปฏิบัติสิ่งที่เกิดประโยชน์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ประกอบด้วยแนวคิดของพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต. 2540 : 53) ได้อธิบายคุณลักษณะของครูที่ดีตามแนวพุทธศาสนาว่า ครู คือ ผู้ทำหน้าที่สั่งสอนให้การศึกษา พึงประกอบด้วยคุณสมบัติ ดังนี้ เป็นกัลยาณมิตร ตั้งใจประสิทธิความรู้ มีลีลาครูครบทั้งสี่ มีหลักตรวจสอบสาม และทำหน้าที่ครูต่อศิษย์ คุณลักษณะของครูดังกล่าวนี้ ล้วนเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับผู้เป็นครูควรยึดปฏิบัติ และเชื่อมั่นว่าตนสามารถเป็นครูที่ดีได้ และเป็นแบบอย่างให้นักเรียนไม่ว่าจะเป็นทางด้านที่เกี่ยวกับทักษะต่าง ๆ เจตคติความรู้สึกและค่านิยม เมื่อเป็นเช่นนี้ครูจึงควรตระหนักและกระทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน นับตั้งแต่การรู้จักเคารพผู้อื่น รวมทั้งอุปนิสัย หรือบุคลิกลักษณะต่าง ๆ ที่สำคัญต่อความสำเร็จในด้านการศึกษา ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดให้นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นตัวแปรอิสระ เดิมศักดิ์ คทวณิช (2546 : 80-85) ได้กล่าวว่า นักเรียนในช่วงระดับนี้เป็นเด็กที่มีความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล สามารถแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระตามทัศนคติของตนต่อสิ่งที่พบเห็นหรือสิ่งที่เรียนรู้ ซึ่งครูเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการให้การศึกษาแก่เด็ก ดังนั้น หากบ้านและโรงเรียนได้ร่วมมือกันให้การศึกษาแก่เด็กแล้ว จะทำให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้อง การที่ผู้ปกครองจะให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับครูจะสามารถสร้างความศรัทธาเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง หากว่าผู้ปกครองเห็นว่าครูมีคุณลักษณะตามที่ผู้ปกครอง

ต้องการในด้านต่าง ๆ และความสามารถในการประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ครูจะต้องยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง / ผู้วิจัยจึงประมวลแนวคิดดังกล่าวข้างต้นมา กำหนดเป็นกรอบแนวคิด เพื่อศึกษาคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ในคุณลักษณะ 3 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านทักษะการสอน ซึ่งสามารถเขียนเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ตัวแปรอิสระ

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐานดังนี้

1. นักเรียนและผู้ปกครอง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ในด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านทักษะการสอน อยู่ในระดับปานกลาง
2. นักเรียนที่มีเพศ ระดับชั้นเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี แตกต่างกัน
3. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีสถานภาพ และระดับชั้นเรียนของนักเรียนในปกครองต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา
อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ซึ่งมีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. โรงเรียนอุดมวิทยา อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

- 1.1 ความเป็นมาของโรงเรียนอุดมวิทยา
- 1.2 สภาพปัจจุบันของโรงเรียนอุดมวิทยา
- 1.3 จำนวนนักเรียนและครูโรงเรียนอุดมวิทยา

2. ความเป็นครู

- 2.1 ความหมายของครู
- 2.2 บทบาทหน้าที่ของครู
- 2.3 คุณลักษณะของครูตามแนวปฏิรูปการศึกษา

3. คุณลักษณะของครู

3.1 ด้านบุคลิกภาพ

- 3.1.1 ความหมายของบุคลิกภาพ
- 3.1.2 ความสำคัญของบุคลิกภาพ
- 3.1.3 ลักษณะบุคลิกภาพที่ดีของครู

3.2 ด้านคุณธรรมจริยธรรม

- 3.2.1 ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม
- 3.2.2 ความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม
- 3.2.3 หลักคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู

3.3 ด้านทักษะการสอน

- 3.3.1 ความหมายของทักษะการสอน
- 3.3.2 ลักษณะของทักษะการสอนที่ดีของครู

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 4.1 งานวิจัยในประเทศ
- 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. โรงเรียนอุดมวิทยา

1.1 ความเป็นมาของโรงเรียนอุดมวิทยา

โรงเรียนอุดมวิทยาเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ของเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 เริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2505 ซึ่งขณะนั้นเปิดเป็นสถานรับเลี้ยงเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 3 ปี 6 เดือน และเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2506 ได้ขออนุญาตจัดตั้งเป็นโรงเรียนอนุบาลอุดมวิทยา โดยมี นายสิงห์ นางถนอม บุญญะสิทธิ์ เป็นผู้รับใบอนุญาต นางสาวสมหมาย บุญญะสิทธิ์ เป็นผู้จัดการ และครูใหญ่ อยู่ในความอุปถัมภ์ของ คุณหญิงอุดมลักษณ์ ศรียานนท์ เปิดทำการเรียนการสอน ตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.2 สภาพปัจจุบันของโรงเรียนอุดมวิทยา

ปัจจุบันโรงเรียนตั้งอยู่ที่เลขที่ 104 ตำบลประชาธิปไตย อำเภอรัญบุรี จังหวัด ปทุมธานี เป็นโรงเรียนเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 มีเนื้อที่ 7 ไร่ โดยมี นางสาวสมหมาย บุญญะสิทธิ์ เป็นผู้รับใบอนุญาต นายสมาน บุญญะสิทธิ์ เป็นผู้จัดการ นางพูนทรัพย์ พ่วงนาคพันธ์ เป็นครูใหญ่ เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 โดยมีปรัชญา คำขวัญ สีประจำโรงเรียน ดอกไม้ประจำโรงเรียน วิสัยทัศน์ของโรงเรียน และทัศนคติของโรงเรียน ดังนี้

ปรัชญา “ปัญญา นรานุ รตน ปัญญาเป็นแก้วอันประเสริฐของนรชน”

คำขวัญ เรียนดี กิจกรรมเยี่ยม เปี่ยมจริยธรรม สัมพันธ์ชุมชน

สีประจำโรงเรียน สีส้ม หมายถึง วันพฤหัสบดี ซึ่งหมายถึง ครู
สีเขียว หมายถึง ความเจริญงอกงามของต้นไม้

ดอกไม้ประจำโรงเรียน ดอกเฟื่องฟ้า หมายถึง ความสวยงาม สดชื่น เมื่อพบเห็นทำให้เกิดความสุข เปรียบเหมือนความรื่นเริงสดใสของเด็กแผ่ขยายความ สามารถออกไปเมื่อถึงเวลา

วิสัยทัศน์ของโรงเรียน โรงเรียนอุดมวิทยาจัดการศึกษาให้นักเรียนมีความเป็นเลิศทางวิชาการ มีทักษะพื้นฐานของการดำเนินชีวิตในสังคมที่มีวัฒนธรรมหลากหลาย ในระบบประชาธิปไตยได้อย่างมีความสุข

พันธกิจของโรงเรียน

1. จัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ให้นักเรียนเป็นคนเก่ง เป็นคนดีและมีความสุข
2. พัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพอยู่เสมอ
3. จัดอาคารสถานที่ สภาพภูมิทัศน์ สื่อ นวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

1.3 จำนวนนักเรียนและครูโรงเรียนอุดมวิทยา

โรงเรียนอุดมวิทยาเป็นโรงเรียนเอกชนขนาดใหญ่ ภายใต้การดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีการจัดการศึกษาระดับ ก่อนประถมศึกษา ถึงมัธยมศึกษาตอนต้น มุ่งส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้ โดยโรงเรียนได้กำหนดนโยบาย ปรัชญา และการบริหารจัดการไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อมุ่งหวังให้โรงเรียนมีความเป็นเลิศทางวิชาการ มีทักษะพื้นฐานของการดำเนินชีวิตในสังคมที่มีวัฒนธรรมหลากหลาย ในระบบประชาธิปไตยได้อย่างมีความสุข จากผลการดำเนินงานทำให้จำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น สืบเนื่องมาจากความไว้วางใจของผู้ปกครองที่มีให้โรงเรียน และครู ซึ่งมีจำนวนนักเรียนและครูในปีการศึกษา 2547 ต่อไปนี้

ตาราง 1 จำนวนชั้นเรียน ห้องเรียนและนักเรียน ปีการศึกษา 2547

ชั้นเรียน	จำนวนห้องเรียน	จำนวนนักเรียน
อนุบาล 1	4	125
อนุบาล 2	5	182
อนุบาล 3	5	196
ประถมศึกษาปีที่ 1	7	290
ประถมศึกษาปีที่ 2	7	312
ประถมศึกษาปีที่ 3	6	296
ประถมศึกษาปีที่ 4	6	266
ประถมศึกษาปีที่ 5	7	314
ประถมศึกษาปีที่ 6	6	282
มัธยมศึกษาปีที่ 1	4	185
มัธยมศึกษาปีที่ 2	3	130
รวม	60	2,578

ที่มา : แผนปฏิบัติงานโรงเรียนอุดมวิทยา ปีการศึกษา 2547 . (2547 : 4)

ตาราง 2 จำนวนครูแยกตามวุฒิการศึกษา ปีการศึกษา 2547

วุฒิการศึกษา	จำนวน		
	ชาย	หญิง	รวม
ปริญญาโท	1	4	5
ปริญญาตรี	18	86	104
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	-	2	2
ต่ำกว่าอนุปริญญา	-	9	9
รวม	19	101	120

ที่มา : แผนปฏิบัติงานโรงเรียนอุดมวิทยา ปีการศึกษา 2547. (2547 : 5)

2. ความเป็นครู

คำว่า ครู มีความสำคัญยิ่งทั้งในอดีตและปัจจุบัน ทุกสาขาอาชีพจะต้องมีครู ไม่ว่าจะเป็นครูเพลง ครูมวย หรือครูสาขาอาชีพอื่น ๆ มักจะเป็นบุคคลที่ได้รับการยกย่องนับถือจากบุคคลทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “ครู” ทั้งหน้าที่อบรมสั่งสอนเด็กจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ต้องเป็นบุคคลที่มีความเสียสละอันยิ่งใหญ่ และต้องตระหนักถึงภาระหน้าที่ของตนที่จะต้องสั่งสอนอบรมลูกศิษย์ของตนให้เป็นคนดีมีความรู้ เพื่อจะได้เป็นกำลังสำคัญในการนำพาประเทศไทยให้เจริญรุ่งเรืองสืบไป บุคคลเหล่านี้จึงสมควรได้รับการยกย่องเชิดชูให้เป็นปูชนียบุคคล เพราะมีคุณค่าต่อสังคมอย่างยิ่ง

2.1 ความหมายของครู

คำว่า “ครู” มีรากศัพท์มาจากภาษาบาลีว่า “คุรุ” มีความหมายว่า ผู้สั่งสอนศิษย์ หรือผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์ และมีผู้ให้ความหมายไว้อย่างหลากหลายตามบทบาทหน้าที่ และภารกิจที่ปฏิบัติดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(2539 : 10) ให้เจตคติถึงครูว่า ครูในอดีตและปัจจุบัน คือ ผู้สอน ผู้บอกและตัวแทนขององค์ความรู้ ครูในปัจจุบันและอนาคต หมายถึงหัวข้อต่อไปนี้

1. นักวางแผน โดยช่วยให้นักเรียนรู้จักวางแผนการเรียน และวางแผนชีวิตตนเองอย่างเหมาะสม
2. นักจัดการ โดยใช้ความสามารถทางการจัดการ เพื่อการจัดการทั้งใน และนอกห้องเรียน
3. นักอำนวยความสะดวก โดยส่งเสริมสนับสนุนให้การเรียนการสอนตอบสนองความต้องการของนักเรียน

4. นักวิจัย โดยสามารถศึกษาค้นคว้าถึงกระบวนการที่จะทำให้นักเรียนเติบโต เต็มศักยภาพได้ด้วยตนเอง ตลอดจนสร้างองค์ความรู้ขึ้นใหม่

5. นักสอน โดยเน้นการสอนในลักษณะของการชี้แนะกระบวนการ เพื่อกระตุ้นให้เกิดวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง ยิ่งไปกว่านั้นครูควร เป็นผู้นำทางปัญญาที่จะนำศิษย์ไปสู่แสงสว่างในการดำเนินชีวิต

อนันต์ โพธิกุล (2541 : 4) ได้ให้ความหมายคำว่า “ครู” หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนให้เด็กเป็นคนดี มีความรู้และสามารถนำความรู้ที่เรียนไปใช้ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

พุทธทาสภิกขุ (2543 :110-120) ได้อธิบายความหมายของคำว่าครูไว้ว่า ในสมัยโบราณประเทศอินเดียซึ่งเป็นเจ้าของคำคำนี้ ถือว่าเป็นคำที่สูงมาก “เป็นผู้เปิดประตูวิญญาน” แล้วนำทางไปสู่คุณธรรมชั้นสูงเป็นเรื่องทางจิตใจโดยเฉพาะมิได้หมายถึงเรื่องวัตถุหรือมารยาท หรือแม้แต่วิชาชีพจึงมีน้อยมาก ครูนั่นมักจะทำหน้าที่เป็นปุโรหิตของพระราชหรืออิสรชนซึ่งมีอำนาจสาสนามีหน้าที่การงานอันใหญ่หลวง คำว่า “ครู” เราเรียกกันเพียงแต่ว่าเป็นผู้ควรเคารพ หรือมีความหนักแน่นที่เป็นที่เชื่อถือเหนือศีรษะเป็นเจ้าเหนือศีรษะทุกคน แต่เดี๋ยวนี้กลายมาเป็นผู้ประกอบอาชีพอย่างหนึ่ง จากคำอธิบายของท่านพุทธทาสภิกขุดังกล่าวข้างต้น สามารถจำแนกความหมายของครูออกได้เป็น 2 นัย คือ

1. สมัยโบราณ ครูอยู่ในฐานะผู้นำ เป็นผู้เปิดประตูทางวิญญานของศิษย์ไปสู่คุณธรรมชั้นสูงและครูเป็นผู้ควรแก่การเคารพ เป็นผู้นำที่มีความหนักแน่น เป็นเจ้าเหนือศีรษะทุกคน

2. ในปัจจุบัน ครูเป็นผู้ประกอบอาชีพอย่างหนึ่ง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) (2545 : 4-8) ให้คำจำกัดความของ “ครู” ไว้ในมาตรา 4 ว่า “ครู” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพ ซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐ และเอกชน จากความหมายตาม กรมวิชาการ (2545 : 4 – 8, 30 – 31) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 53 ครูต้องเป็นบุคลากรวิชาชีพเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติครบตามมาตรฐานด้านต่าง ๆ ตามที่องค์กรวิชาชีพครูกำหนดต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ต้องประพฤติปฏิบัติตนตามกรอบจรรยาบรรณวิชาชีพครูตามที่องค์กรวิชาชีพครูกำหนดไว้ ครูต้องเป็นผู้ทำหน้าที่หลัก ทางด้านการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาของรัฐหรือของเอกชน ฉะนั้นผู้ที่ไม่ได้ทำหน้าที่ทางด้านการเรียนการสอนในสถานศึกษาก็จะไม่เรียกว่า “ครู” อีกต่อไป สำหรับหน้าที่ทางด้านการเรียนการสอนก็หมายความว่า ครูต้องเป็นผู้จัดประกายการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เป็นผู้อำนวยความสะดวก เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ของผู้เรียนครูต้องเป็นผู้แสวงหาสาระการเรียนรู้ ตลอดจนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อสนองความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน ครูไม่ใช่ผู้ยืนสอนอยู่หน้าชั้นแบบเป็นองค์ความรู้เบ็ดเสร็จในห้องเรียนอย่างในอดีต

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2546 : 3) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ครู” หมายความว่า บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ครู คือ ผู้มีหน้าที่สั่งสอนศิษย์ ถ่ายทอดความรู้ให้กับศิษย์ เพื่อให้เกิดความรอบรู้ในทุกด้านและเป็นผู้ที่มีศีลธรรมจริยธรรม ตามที่พึงปรารถนาของสังคมและเป็นผู้ที่สามารถพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีความสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้สนองต่อความต้องการของผู้เรียน

2.2 บทบาทหน้าที่ของครู

การเป็นครูที่ดีหรือครูตามอุดมการณ์จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ที่ดี มีคุณธรรมและมีความสามารถในการปฏิบัติงานได้ ความรู้ทางวิชาการของครูต้องเป็นความรู้ที่แท้จริง ทันกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยครูจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจในวิชาการอย่างถ่องแท้ก่อนลงมือสอนหรือลงมือปฏิบัติ การเตรียมการสอนจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับครู รวมทั้งการเข้าใจปัจจัยในการเรียนของผู้เรียน เพื่อจะได้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู และนักเรียน การแสดงออกที่เหมาะสมกับบทบาทและหน้าที่ของครูตามที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งพระธรรมปิฎก (2541 : 12) ได้กล่าวถึง บทบาทความเป็นครูที่แท้จริงนั้นอยู่ที่การสร้างผู้เรียน เป็นคนดี เป็นผู้พร้อมที่จะดำเนินชีวิตที่ดีงามและสร้างสรรค์สังคม เป็นผู้มีความสามารถที่จะแสวงหาความรู้ แสวงหาปัญญา เข้าถึงแหล่งความรู้ และใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ สร้างความใฝ่รู้และความใฝ่สร้างสรรค์ การแสวงหาความรู้ในยุคที่สารสนเทศมีอิทธิพลสูง เช่น ปัจจุบันคนต้องมีความสามารถในการเลือกสรรแหล่งความรู้เลือกสรรความรู้ รับความรู้ที่ถูกต้องและเข้าถึงสาระของความรู้นั้นนำความรู้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ โดยอ่านความสามารถในความคิด เช่น สามารถนำมาใช้สร้างสรรค์งานนำมาแก้ปัญหาสอดคล้องกับ ยนต์ ชุ่มจิต (2546 : 199 – 202) กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของครูตามทัศนะของบุคคลทั่วไปไว้ดังนี้

- 1) ครูมีบทบาทหน้าที่ในการสอนศิลปะวิทยาการต่าง ๆ ให้ศิษย์
- 2) ฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามแก่ศิษย์
- 3) ปกครองดูแลในความทุกข์สุขของศิษย์
- 4) ประเมินผลความเจริญก้าวหน้าของศิษย์
- 5) แนะนำการศึกษาและวิชาชีพแก่ศิษย์
- 6) จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความเจริญงอกงามแก่ศิษย์
- 7) ปฏิบัติงานในหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จเรียบร้อยและมีคุณภาพ
- 8) ดูแลสอดส่องป้องกันภัยพิบัติมิให้เกิดแก่ทรัพย์สินของโรงเรียน
- 9) เสริมสร้างสมรรถภาพทางวิชาการให้ตนเองอย่างสม่ำเสมอ
- 10) รักษาวินัยและประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์และบุคคลทั่วไป

ธีรศักดิ์ อัครบวร (2542 : 20-27) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของครูดังนี้

1) บทบาทและหน้าที่ในการสั่งสอนอบรมและฝึกฝนวิทยา (Teaching and Training) การสอนเป็นภารกิจอันสำคัญแรกสุดของผู้ประกอบวิชาชีพครู ไม่ว่าหลักสูตรหรือปรัชญาการศึกษาจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ครูต้องรับผิดชอบในหน้าที่อันนี้

2) บทบาทหน้าที่ในการอบรม คุณธรรมจริยธรรม (Ethics Instruction) การอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้ศิษย์เป็นอีกภารกิจหนึ่งของครู ซึ่งจริยธรรมเป็นสิ่งที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมต่างจากสัตว์ ครูจะเป็นผู้อบรมกตัญญูและกฎเกณฑ์ทางสังคม ตลอดจนกิริยามารยาทที่สังคมปรารถนา การอบรมจริยธรรมนั้นมีหลักการสำคัญคือ ครูต้องสั่งสอนสิ่งที่ควรปฏิบัติก่อน แล้วครูต้องปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างที่ดี

3) บทบาทในการศึกษาวิจัยและค้นคว้า (Action Research) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนางานในวิชาชีพครู ครูต้องค้นคว้าและศึกษาวิจัยงานทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับ นักเรียน ห้องเรียน และโรงเรียน ตลอดจนการแสวงหาความรู้อย่างเป็นระบบ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยการลงมือกระทำ

4) บทบาทหน้าที่ในการถ่ายทอดวัฒนธรรม (Cultural Heritage) เป็นบทบาทหน้าที่สำคัญอย่างหนึ่งของครู ที่จะสร้างชาติ สร้างสังคม โดยการถ่ายทอดวัฒนธรรมให้กับสมาชิกใหม่ของสังคมต่อจากพ่อแม่และครอบครัว ซึ่งหน้าที่ดังกล่าวครอบคลุมถึงการส่งเสริมพัฒนาและอนุรักษ์วัฒนธรรมที่ดี เช่น การมีสัมมาคารวะ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้กิริยามารยาททางสังคม เป็นต้น

5) บทบาทหน้าที่ในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ (Human Relationship) นอกจากครูจะทำหน้าที่สอนในโรงเรียนแล้วยังต้องมีหน้าที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลต่างๆ ในสังคม เช่น ผู้ปกครอง บุคลากร เจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานอื่นๆ และบุคลากรในชุมชน ทั้งนี้ก็เพื่อให้การดำเนินงานนั้นสะดวกมากยิ่งขึ้น

6) บทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานพิเศษต่าง ๆ (Extra Jobs) นอกจากงานสอนแล้วครูจะได้ทำหน้าที่พิเศษอย่างอื่นที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย ซึ่งเป็นงานสนับสนุน การศึกษา เช่น งานธุรการ งานบรรณารักษ์ งานปกครอง เป็นต้น ซึ่งงานต่าง ๆ เหล่านี้อาจต้องได้ใช้ความสามารถพิเศษ เช่น คอมพิวเตอร์ ศิลปะ เป็นต้น

7) บทบาทหน้าที่ในการรายงานผลการเรียนและการแนะแนว (Report and Counseling) เป็นหน้าที่ในการรายงานผลพัฒนาการของนักเรียนในทุก ๆ ด้านให้ผู้ปกครองและผู้บังคับบัญชาทราบอย่างสม่ำเสมอ ทั้งในด้านการเรียน ความประพฤติ สุขภาพ อนามัย และลักษณะนิสัยต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อรับทราบ และร่วมมือกันแก้ไขในส่วนที่บกพร่องของศิษย์นั่นเอง

8) บทบาทหน้าที่ในการจัดกิจกรรมนักเรียน (Student Activities) จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูต้องทราบความแตกต่างของศิษย์ทั้งนี้ก็เพื่อประโยชน์ในการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย และเหมาะสมกับนักเรียน ครูเป็นผู้จัดสิ่งแวดล้อมหรือกิจกรรมที่เหมาะสมให้กับนักเรียน ทั้งกิจกรรมในชั้นเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมนอกหลักสูตร เพื่อให้เด็กได้มีประสบการณ์และมีโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

นอกจากนี้ยังมีผู้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของครูตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และบทบาทหน้าที่ของครูตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ดังนี้

จักรพรรดิ วัฒนา (2544 : 2 – 3) ได้วิเคราะห์บทบาทและหน้าที่ของครูที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ว่าครูจะต้องมีบทบาทสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ดังนี้ ครูจะต้องมีบทบาทในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดกับผู้เรียนเต็มตามศักยภาพเพราะผู้เรียนมีความสำคัญ เน้นความรู้คู่คุณธรรม และมีการบูรณาการตามความเหมาะสมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลความถนัดของผู้เรียน ความสนใจลงมือปฏิบัติกิจกรรม รู้จักคิดเป็นและจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียน ทำวิจัยในชั้นเรียนและตัวการประเมินผู้เรียนเป็นระบบ ใช้วิธีการสอนโดยการสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวผู้เรียน เพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และจัดทำสาระของหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่น

อรทัย มูลคำ และ สุวิทย์ มูลคำ (2544 : 197-199) กล่าวถึงบทบาทของครูผู้สอนให้สามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัย เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไว้ดังนี้

1. ปรับเปลี่ยนแนวคิดให้เอื้อต่อการปฏิรูปการเรียนรู้
2. ศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจ และปรับเนื้อหากระบวนการและทฤษฎีการสอนต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพ ที่จะเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
3. ออกแบบการจัดการเรียนรู้ หรือวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันกับผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูรายวิชา / กลุ่มวิชาอื่น ๆ ที่สอนในชั้นเดียวกัน ครูวิชาการ ศึกษาพิเศษ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้ข้อเสนอแนะการประสานความร่วมมือกันทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน
4. กำหนดกิจกรรมและวางแผนการสอนไว้ล่วงหน้า เพื่อจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ สื่อต่าง ๆ ตลอดจนแหล่งความรู้ที่เป็นบุคคลและสถานที่
5. จัดกิจกรรมที่จะให้ผู้เรียนปฏิบัติอย่างหลากหลายเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและปัจจัยพื้นฐานของโรงเรียน เช่น สภาพห้องเรียน บริเวณโรงเรียน สภาพท้องถิ่น สิ่งแวดล้อมชุมชน เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยเริ่มจากสภาพใกล้ตัว สามารถสัมผัสได้และผู้เรียนสนใจที่สุด
6. ลดบทบาทจากผู้สอนเป็นผู้กำกับหรือผู้จัดการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
7. จัดเตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้ เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรมของผู้เรียน
8. วัดและประเมินผลผู้เรียนอย่างเป็นระบบตามสภาพจริง และเป็นไปทางสร้างสรรค์ โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลายวิธี เช่น การสังเกต สัมภาษณ์ ตรวจผลงาน การทดสอบ แฟ้มสะสมผลงาน เป็นต้น ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะเป็นทั้งข้อมูล ผู้เรียนรายบุคคล และข้อมูลในภาพรวม เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการสอนหรือพัฒนาผู้เรียนต่อไป

9. เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม และรับทราบผลการเรียนของผู้เรียน อยู่เสมอ

10. ทำวิจัยในชั้นเรียนควบคู่กับการเรียนการสอน หรือการจัดการเรียนรู้ แล้วนำผลไป ปรับปรุงหรือพัฒนา

กรมวิชาการ (2545 : 51 – 52) ครูเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญในการจัดการศึกษาให้ ประสบผลสำเร็จด้วยดี เพราะการจัดการศึกษาที่ยึดหลักผู้เรียนเป็นความสำคัญตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นั้น กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาดนเต็มตามศักยภาพ ครูต้องมีบทบาทหน้าที่ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. จัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา
2. วางแผนสร้างหน่วยการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้
3. จัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด เปิดโอกาสให้ปฏิบัติจริง แสดงออก

อย่างอิสระและมีส่วนร่วมทุกกิจกรรม

4. จัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทั้งภายใน และภายนอก สถานศึกษา จัดแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ ในชุมชน เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ สวนสาธารณะ แหล่งผลิตศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน ฯลฯ

5. พัฒนาดนเองให้เป็นบุคคลที่ใฝ่รู้ ทนต่อเหตุการณ์
6. เป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม ปฏิบัติต่อเพื่อนครู และนักเรียน
7. จัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียนและสถานศึกษาให้เอื้อต่อการปฏิบัติ การสังเกต

ทำทนายให้ผู้เรียนอยากมีส่วนร่วม

8. จัดการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพจริง โดยประเมินจาก การปฏิบัติ การสังเกต การสัมภาษณ์ จากแฟ้มสะสมงาน ฯลฯ เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนา ผู้เรียน

9. จัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อการพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้

10. จัดทำข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคลโดยให้มีการประสานกันระหว่างสถานศึกษา บ้านและชุมชน เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า บทบาทความเป็นครูอยู่ที่การสร้างผู้เรียนให้เป็นคนดี พร้อมทั้งจะดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างสรรค์สังคม - เป็นผู้ไขว่คว้าหาความรู้ ทุก ๆ ด้านอย่างทันสมัยและถ่ายทอดให้ศิษย์มีความรู้คู่คุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนการมีมารยาท ที่ดีงาม เป็นแบบอย่างที่ดีต่อศิษย์ สร้างความศรัทธาและเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครอง ปลุกฝังให้ศิษย์มี จิตสำนึกที่ดีต่อตนเอง ต่อสังคม ต่อประเทศชาติ

2.3 คุณลักษณะของครูตามแนวปฏิรูปการศึกษา

สังคมคาดหวังว่า ครู คือ แบบอย่างที่ดีของศิษย์จะต้องเป็นคนดี เป็นผู้สร้างสมาชิกใหม่ของสังคมให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพแก่สังคม มีคุณลักษณะที่เปี่ยมล้นไปด้วย ความเมตตา กรุณา มีคุณธรรม มีความสามารถ คนที่จะประกอบอาชีพครูจึงควรเป็นบุคคลที่มีความศรัทธาในวิชาชีพครู เพื่อที่จะประกอบอาชีพด้วยความเต็มใจและตั้งใจที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้ที่นำมา เผยแพร่ให้แก่ศิษย์ ครูทุกคนย่อมมีความปรารถนาที่จะเป็นครูที่ดี แต่จะเป็นครูที่ดีมากน้อยเพียงไร สามารถประเมินได้จากคุณลักษณะของครูที่ดีตามความคาดหวังของสังคมการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณลักษณะของครูตามแนวปฏิรูปการศึกษาควรเป็นอย่างไร สถาบัน องค์การวิชาชีพครู นักวิชาการ ตลอดจน นักการศึกษาได้กำหนดคุณลักษณะของครูได้หลากหลาย ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอเป็นลำดับดังนี้

2.3.1 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย จรรยา มรรยาท วินัย และหน้าที่ของครูโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2526

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 6 และมาตรา 61 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษา โรงเรียนเอกชน พ.ศ.2525 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกระเบียบไว้ในข้อ 5 และข้อ 6 เกี่ยวกับหน้าที่ครูดังต่อไปนี้ (สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน .2545 : 84) ข้อ 5 ครูมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ทำการสอน อบรมนักเรียน ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ และนโยบายของทางราชการ
2. เอาใจใส่ในการสอน ปรับปรุงการเรียนการสอนให้สม่ำเสมอ
3. ส่งเสริมและเผยแพร่การปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
4. อบรมสั่งสอนและเผยแพร่ความรู้ ปลุกฝังวัฒนธรรม ค่านิยม เอกลักษณ์ไทย
5. ส่งเสริมความสามัคคีในหมู่ครูและนักเรียน
6. เอาใจใส่การปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ ไม่ทอดทิ้ง หรือละทิ้งหน้าที่การงาน
7. ช่วยเหลือกิจการของโรงเรียน และรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย
8. ศึกษาหาความรู้ วิธีสอน วิธีประเมินผล การใช้หนังสือเรียน และคู่มือการเรียนการสอนตามหลักสูตร

ข้อ 6 ครูต้องมีจรรยา มรรยาทอันดีงาม มีวินัยและรักษาวินัยดังต่อไปนี้

1. ยึดมั่นในศาสนาที่ตนนับถือ และไม่ลบหลู่ดูหมิ่นศาสนาอื่น
2. ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตนให้เกิดผลดีต่อการศึกษา
3. ปฏิบัติต่อบุคคลอื่นโดยสุภาพเรียบร้อย
4. ประพฤติตนอยู่ในความสุจริตและปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์เที่ยงธรรม
5. ไม่กระทำการใดอันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติและชื่อเสียงของตนและโรงเรียน

6. ไม่กระทำการใดที่จะก่อให้เกิดการแตกความสามัคคีในหมู่ครู และนักเรียน
7. ไม่ยินยอมให้ผู้อื่นอาศัยอำนาจหน้าที่ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม เพื่อหาประโยชน์

อันมิชอบด้วยกฎหมาย

8. ไม่ยุยงส่งเสริมหรือสนับสนุนให้นักเรียนเดินขบวนเรียกร้องหรือนัดหยุดเรียนหรือก่อความไม่สงบเพื่อหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น

9. แต่งกายสุภาพเรียบร้อย

2.3.2 เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ. 2537

กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2546 : 30 — 57) ได้กำหนดให้มีเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ซึ่งเป็นเกณฑ์แห่งคุณภาพของการปฏิบัติงาน เพื่อให้ครูในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติตน และปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมในความเป็นครู เพื่อเป็นการประกันคุณภาพการทำงาน และการเป็นครู โดยกำหนดให้กรมที่เกี่ยวข้องนำเอาเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูไปเป็นแนวทางในการประเมินผล การปฏิบัติงาน และการพัฒนาข้าราชการครู ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ

คำอธิบาย การปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู หมายถึง การศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาตนเอง การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่องค์กรหรือหน่วยงาน หรือสมาคมจัดขึ้น เช่น การประชุม การอบรม การสัมมนา และการประชุมปฏิบัติการ เป็นต้น ทั้งนี้ต้องมีผลงานหรือรายงานที่ปรากฏชัดเจน

มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน

คำอธิบาย การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน หมายถึง การเลือกอย่างชาญฉลาด ด้วยความรัก และหวังดีต่อผู้เรียน ดังนั้นในการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมอื่นๆ ครูต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นหลัก

มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

คำอธิบาย การมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การใช้ความพยายามอย่างเต็มความสามารถ ของครู ที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด ตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการ โดยวิเคราะห์ วินิจฉัยปัญหา ความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนที่จะให้ผลดีกว่าเดิม รวมทั้งการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ตามศักยภาพของผู้เรียน แต่ละคนอย่างเป็นระบบ

มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง

คำอธิบาย การพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง หมายถึง การเลือกใช้ปรับปรุงหรือสร้างแผนการสอน บันทึกการสอนหรือเตรียมการสอนในลักษณะอื่น ๆ ที่สามารถนำไปใช้กิจกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

คำอธิบาย การพัฒนาสื่อการสอนให้มีประสิทธิภาพ หมายถึง การประดิษฐ์คิดค้นผลิต เลือกใช้ ปรับปรุงเครื่องมืออุปกรณ์ เอกสารสิ่งพิมพ์ เทคนิควิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน

คำอธิบาย การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวร หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จ ในการแสวงหาความรู้ตามสภาพความแตกต่างของบุคคลด้วยการปฏิบัติจริงและสรุปความรู้ทั้งหลายได้ด้วยตนเอง ก่อให้เกิดค่านิยมและนิสัยในการปฏิบัติจนเป็นบุคลิกภาพถาวรติดตัวผู้เรียนตลอดไป

มาตรฐานที่ 7 รายงานการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ

คำอธิบาย การรายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ หมายถึง การรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนที่เกิดจากการปฏิบัติการเรียนการสอนให้ครอบคลุม สาเหตุ ปัจจัย และการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง โดยครุณาเสนอรายงานการปฏิบัติในรายละเอียด ดังนี้ ปัญหาความต้องการของผู้เรียนที่ต้องได้รับการพัฒนาและเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียน เทคนิค วิธีการ หรือนวัตกรรมการเรียนการสอนที่นำมาใช้เพื่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และขั้นตอนวิธีการใช้เทคนิควิธีการหรือนวัตกรรมการนั้น ๆ ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธีการที่กำหนดที่เกิดกับผู้เรียน ข้อเสนอแนะแนวทางใหม่ ๆ ในการปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

คำอธิบาย การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี หมายถึง การแสดงออก การประพฤติ และปฏิบัติในด้านบุคลิกภาพทั่วไป การแต่งกาย กิริยา วาจา และจริยธรรมที่เหมาะสมกับความเป็นครูอย่างสม่าเสมอที่ทำให้ผู้เรียนเลื่อมใส ศรัทธา และถือเป็นแบบอย่าง

มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์

คำอธิบาย การร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญ รับฟังความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา และร่วมรับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น

มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน

คำอธิบาย การร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชน หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญ รับฟังความคิดเห็นยอมรับในความรู้ความสามารถของบุคคลอื่นในชุมชน และร่วมมือปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนางานของสถานศึกษา ให้ชุมชนและสถานศึกษามีการยอมรับซึ่งกันและกัน และปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเต็มใจ

มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

คำอธิบาย การแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา หมายถึง การค้นหา สังเกต จดจำและรวบรวมข้อมูลข่าวสาร ตามสถานการณ์ของสังคมทุกด้าน โดยเฉพาะสารสนเทศเกี่ยวกับ

วิชาชีพครู สามารถวิเคราะห์ วิจัยอย่างมีเหตุผล และใช้ข้อมูลประกอบการแก้ปัญหา พัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม

มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์

คำอธิบาย การสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ หมายถึง การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการนำเอาปัญหาหรือความจำเป็นในการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนและการจัดกิจกรรมอื่น ๆ ในโรงเรียนมากำหนดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาของผู้เรียนที่ถาวร เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของครูอีกแบบหนึ่งที่จะนำเอาวิกฤติต่าง ๆ มาเป็นโอกาสในการพัฒนาครู จำเป็นต้องมองมุมต่าง ๆ ของปัญหาแล้วผันมุมของปัญหาไปในทางการพัฒนาที่กำหนดเป็นกิจกรรมในการพัฒนาของผู้เรียน ครูจึงต้องเป็นผู้มองมุมบวกในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้กล้าที่จะเผชิญปัญหาต่าง ๆ ด้วยอารมณ์หรือแง่บวกแบบตรงตัว ครูสามารถมองหามุมในทุก ๆ โอกาส มองเห็นแนวทางที่นำไปสู่ผลก้าวหน้าของผู้เรียน

2.3.3 จรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539

จรรยาบรรณครู คือหลักปฏิบัติในการประกอบวิชาชีพครู เพื่อเป็นเกณฑ์แห่งความประพฤติ และการปฏิบัติตนของครูซึ่งเป็นวิชาชีพที่มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี และเป็นที่ยอมรับของสังคม (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2546 : 12-20)

ระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539 กำหนดให้ครูมีจรรยาบรรณดังต่อไปนี้

1. ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า
2. ครูต้องอบรม สั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้เกิดแก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ
3. ครูต้องประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ
4. ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์
5. ครูต้องไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ และไม่ใช้ให้ศิษย์กระทำการใดๆ อันเป็นการหาประโยชน์แก่ตนโดยมิชอบ
6. ครูยอมพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพครู ด้านบุคลิกภาพและวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ
7. ครูย่อมรักและศรัทธาในวิชาชีพครู และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู
8. ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลครูและชุมชนในทางสร้างสรรค์
9. ครูพึงประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ พัฒนาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย

2.3.4 ระดับคุณภาพของครู

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2543 : 58 - 46) ได้กำหนดแนวทางการประเมินคุณภาพของครู เพื่อให้ครูได้ใช้เป็นแนวทางในการประเมินตนเอง และให้ผู้บริหารประเมินครู โดยได้จัดทำระดับคุณภาพครูเป็น 5 ระดับ และคณะกรรมการข้าราชการครูได้มีมติให้ใช้ประเมินผลการปฏิบัติงาน และพัฒนาข้าราชการครู ซึ่งเป็นการพัฒนาที่ละชั้น จนสามารถเป็นครูมืออาชีพ

ระดับ 1 ครูปฏิบัติการ

เป็นครูที่ปฏิบัติงานโดยยังต้องอาศัยการชี้แนะ การสั่งการ รูปแบบจากผู้อื่น หรือคำสั่ง เอกสาร แบบแผนต่าง ๆ และมีความมุ่งมั่นที่จะทำตามแบบแผนนั้น ๆ ให้สมบูรณ์ โดยคำนึงถึงเป้าหมายปลายทางเป็นลำดับรอง

การสอนมุ่งเน้นเนื้อหา ผู้สอนเป็นผู้บอกความรู้ สอนตามแผนที่กำหนด กิจกรรมทุกอย่างตัดสินใจโดยครู มีสื่อเน้นความรู้ความจำ ประเมินผล เน้นการทดสอบ เกิดผลต่อผู้เรียนในด้านความรู้เป็นส่วนใหญ่ ผลงานของผู้เรียนเป็นแบบเดียวกันตามที่ครูกำหนด รายงานผลเป็นภาพรวมของผู้เรียนทั้งชั้น

เป้าหมายในการพัฒนาคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นกับตัวเอง เน้นความถูกต้องตามระเบียบกฎเกณฑ์ มากกว่าเป้าหมายของงานหรือผลที่เกิดขึ้นกับผู้รับบริการ

ระดับ 2 ครูชำนาญการ

เป็นครูที่ปฏิบัติงานโดยมีกระบวนการพัฒนาไปสู่ความสามารถในการคิดเอง ทำเอง ตัดสินใจเองได้ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะลงมือทำ รู้จักกำหนดเป้าหมายของงานไปที่ผู้รับบริการ แต่ยังไม่มีความชัดเจนในการดำเนินงานไปสู่เป้าหมายนั้นอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

การสอนมุ่งเน้นความรู้ความเข้าใจ มีตัวอย่างมากขึ้น จัดแปลงแผน สื่อ ให้เหมาะสมกับสภาพจำกัดต่าง ๆ ได้ มีอุปสรรคมากขึ้น ผลงานของผู้เรียนยังเป็นเรื่องเดียวกัน แต่มีรายละเอียดแตกต่างกัน รายงานผลเป็นกลุ่ม

เป้าหมายในการพัฒนา คำนึงถึงความถูกต้องตามระเบียบ กฎเกณฑ์ ให้ความสำคัญต่อกระบวนการ และเน้นผลที่เกิดขึ้นกับตนเองและผู้รับบริการเท่า ๆ กัน

ระดับ 3 ครูเชี่ยวชาญ

เป็นครูที่ปฏิบัติงานอย่างมีเป้าหมาย มีขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบสร้างสรรค์งาน คิดและตัดสินใจได้เอง จัดลำดับความสำคัญของงานได้ เน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ

การสอนมุ่งเน้นกระบวนการคิด ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้เป็นส่วนใหญ่ ครูใช้คำถามมากขึ้น ตามหาวิธีการมีแผนการสอนที่พัฒนาขึ้นเอง จัดทำเองได้เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล ใช้สื่อเน้นกระบวนการเรียนรู้มากขึ้น คำตอบของผู้เรียนหลากหลายเกิดจากการแสวงหา และสรุปความรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายของครู กล้าคิด กล้าแสดงออกอย่างสร้างสรรค์

เป้าหมายในการพัฒนา คำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นกับผู้รับบริการอย่างรอบด้านสมดุลทั่วถึง และเสมอภาค

ระดับ 4 ครูเชี่ยวชาญพิเศษ

เป็นครูที่ดำเนินงานต่างๆ โดยคำนึงถึงบุคคลอื่นๆ องค์กรประกอบอื่นๆ ที่จะได้รับประโยชน์จากการปฏิบัตินั้นๆ แต่ยังไม่สามารถสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สร้างความเป็นเอกภาพในทุกๆ ส่วน ทุกองค์ประกอบต่างๆ นั้นได้

การสอนมุ่งเน้นการพัฒนาจริง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน กิจกรรมและสื่อความสอดคล้องสัมพันธ์กันส่งผลต่อพัฒนาการและความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนให้โอกาสในการแสดงออกอย่างอิสระ ผลงานของผู้เรียนแตกต่างกันตามกระบวนการเรียนการสอนที่เลือก

เป้าหมายในการพัฒนาดำเนินถึงผลที่เกิดขึ้นกับผู้รับบริการ และการพัฒนาวิชาชีพ หรือการพัฒนาสังคม

ระดับ 5 ครูผู้ทรงคุณวุฒิ

เป็นครูที่ปฏิบัติงานด้วยกระบวนการพัฒนาร่วมกันอย่างสร้างสรรค์บนพื้นฐานของผลพัฒนาทางบวกอย่างเท่าเทียมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง สร้างความเป็นเอกภาพของงานและกลุ่มบุคคลทั้งมวล รวมทั้งความสมดุลของสิ่งแวดล้อม

การสอนมุ่งเน้นการค้นหา สร้างความรู้ร่วมกันกับผู้เรียน ผู้เรียนเป็นผู้วางแผนการเรียน และกำหนดหลักสูตรของห้องเรียนเกือบทั้งหมด ร่วมประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและการสอนของครู ใช้สื่อหลากหลาย ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนแต่ละคนและทุกคน ผลงานของผู้เรียนคนละอย่าง คนละเรื่อง ตามความสนใจและความถนัดอย่างแท้จริงเป็นผู้สร้าง ผู้นำให้ผู้เรียนและเพื่อนครู เป็นผู้นำให้คิดเอง พัฒนาเองได้รอบด้านอย่างยั่งยืน

เป้าหมายในการพัฒนาดำเนินถึงประโยชน์ส่วนรวม ส่งผลให้เกิดการสร้างและพัฒนาวิชาชีพอย่างถาวร มีเกียรติภูมิ เป็นตัวอย่างได้ทั้งด้านวิชาชีพและชีวิตส่วนบุคคล

2.3.5 มาตรฐานการประกันคุณภาพสถานศึกษาเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2545 : 71 – 76) ได้กล่าวสรุปถึงมาตรฐานการประกันคุณภาพสถานศึกษาเอกชนที่เกี่ยวข้องกับตัวครู ดังนี้

<p>มาตรฐานที่ 21
ตัวบ่งชี้คุณภาพ</p>	ครูมีวิญญานความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม 1. ครูมีความเอื้ออาทรเข้าใจและเอาใจใส่ผู้เรียนทุกคนอย่างสม่ำเสมอเท่าเทียมกัน 2. ครูมีมนุษยสัมพันธ์ควบคุมอารมณ์ได้และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 3. ครูมีความรับผิดชอบซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา อุทิศตนให้กับการพัฒนาผู้เรียน 4. ครูวางแผนเหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องความประพฤติ บุคลิกภาพ 5. ครูมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู

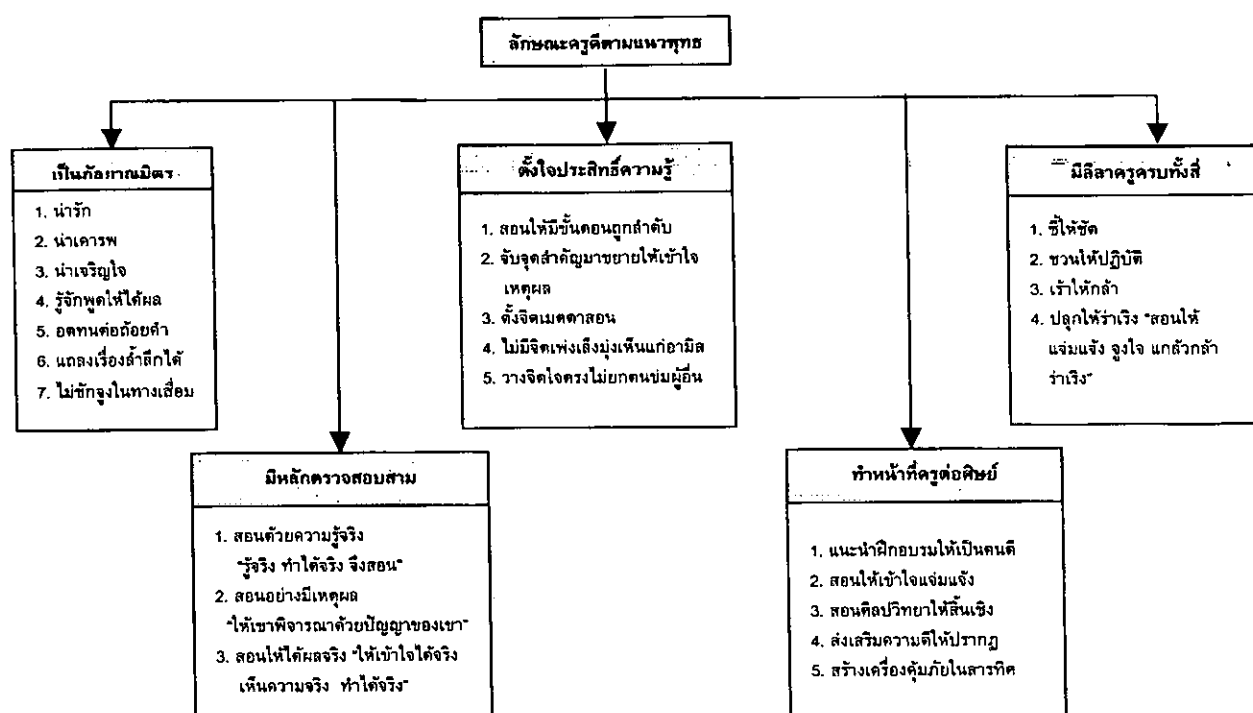
มาตรฐานที่ 22	ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ตัวบ่งชี้คุณภาพ	1. ครูรู้เป้าหมายของหลักสูตรและเป้าหมายการจัดการศึกษา 2. ครูมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรจัดทำแผนและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3. ครูมีความรู้ความสามารถประเมินผลการเรียนการสอน และนำผลการประเมินมาพัฒนาคุณภาพ
มาตรฐานที่ 23	ครูมีความสามารถในการแสวงหาความรู้คิดวิเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนาการสอน
ตัวบ่งชี้คุณภาพ	1. ครูมีนิสัยรักการแสวงหาความรู้และข่าวสารข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อนำมาพัฒนาการเรียน 2. ครูมีความสามารถในการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน 3. ครูมีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาและแก้ไขสถานการณ์
มาตรฐานที่ 24	ครูและบุคลากรมีคุณวุฒิ/ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่ได้รับมอบหมายและเพียงพอ
ตัวบ่งชี้คุณภาพ	1. ครูมีความถนัด-ความเชี่ยวชาญตรงกับงานที่ปฏิบัติ 2. มีจำนวนครูตามเกณฑ์ 3. บุคลากรสนับสนุนทุกคนมีความรู้ความสามารถและมุ่งมั่นความสำเร็จในการทำงานเพื่อโรงเรียน

จากที่กล่าวมา เป็นการกำหนดคุณลักษณะของครูตาม ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ องค์การวิชาชีพครูและการศึกษา มาตรฐานการประกันคุณภาพ ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ตามกฎหมาย ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวยังคงใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาผลการปฏิบัติงานของครูในปัจจุบันนี้ ดังนั้นคุณลักษณะของครูดังกล่าว จึงเป็นคุณลักษณะของครูในตามแนวปฏิรูปการศึกษานี้ด้วย นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการและนักการศึกษาอีกหลายคน โดยเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูตามแนวปฏิรูปการศึกษาไว้อย่างหลากหลายดังที่ผู้วิจัย จะได้รวบรวมมานำเสนอต่อไปนี้

2.3.6 ความคิดเห็นของนักการศึกษา

คุณลักษณะของครูที่ดีและควรยึดเป็นแบบอย่างมีอยู่หลายประการ ซึ่งสามารถนำมาจากแนวคิดของนักการศึกษาหลาย ๆ ท่านดังนี้

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) (2540 : 53) ได้อธิบาย คุณลักษณะของครูว่า คือผู้ทำหน้าที่สั่งสอนให้การศึกษาแก่ผู้อื่น โดยเฉพาะครูอาจารย์พึงประกอบด้วยคุณสมบัติตามหลักปฏิบัติดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ลักษณะของครูที่ดีตามแนวพุทธศาสนา
ที่มา : พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต.) (2540 : 53-55)

จากภาพประกอบ 2 พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) ได้อธิบายคุณลักษณะของครูอาจารย์ ผู้ทำหน้าที่สั่งสอนโดยละเอียด ดังนี้

1. เป็นกัลยาณมิตร คือ ประกอบด้วยองค์คุณของกัลยาณมิตร หรือกัลยาณมิตรธรรม 7 ประการ ดังนี้

1.1 น่ารัก คือ ใส่ใจคนและประโยชน์สุขของเขา เข้าใจถึงจิตใจ สร้างความรู้สึกสนิทสนมเป็นกันเอง ชวนใจผู้เรียนให้อยากเข้าไปปรึกษาไต่ถาม

1.2 นำเคารพ คือ เป็นผู้หนักแน่นถือหลักการเป็นสำคัญ และมีความประพฤติสมควรแก่ฐานะ ทำให้เกิดความรู้สึกอบอุ่นใจ เป็นที่พึ่งได้และปลอดภัย

1.3 นำเจริญใจ คือ มีความรู้จริงทรงภูมิปัญญาแท้จริง และเป็นผู้ฝึกฝนปรับปรุงตนอยู่เสมอ เป็นที่น่ายกย่องควรเอาอย่าง ทำให้ศิษย์เอยอ้างและรำลึกถึงด้วยความซาบซึ้ง มั่นใจ และภาคภูมิใจ

1.4 รู้จักพูดให้ได้ผล คือ รู้จักชี้แจงให้เข้าใจ รู้ว่าเมื่อไรควรพูดอะไรอย่างไร คอยให้คำแนะนำ ว่ากล่าวตักเตือน เป็นที่ปรึกษาที่ดี

1.5 อุดหนุนต่อด้อยค่า คือ พร้อมที่จะรับฟังคำปรึกษาซักถามแม้จุกจิก ตลอดจนจนคำล่วงเกินและคำตักเตือนวิพากษ์วิจารณ์ต่าง ๆ อุดหนุนฟังได้ ไม่เบือนหน้า ไม่เสียอารมณ์

1.6 แกลงเรื่องล้าลึกได้ คือ กล่าวชี้แจงเรื่องต่างๆ ที่ยุ่งยากลึกซึ้งให้เข้าใจได้ และสอนศิษย์ให้ได้เรียนรู้เรื่องราวที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นไป

1.7 ไม่ชักจูงในทางเสื่อม คือ ไม่ชักจูงไปในทิศทางที่เสื่อมเสีย หรือเรื่องเหลวไหล ไม่สมควร

2. ตั้งใจประสิทธิ์ความรู้ โดยตั้งตนอยู่ในธรรมของผู้แสดงธรรมที่ เรียกว่า ธรรมเทศกธรรม 5 ประการ คือ

2.1 สอนให้มีขั้นตอนตามลำดับ คือ แสดงหลักธรรม หรือเนื้อหาตามลำดับ ความง่ายยาก ลุ่มลึก มีเหตุผลสัมพันธ์ต่อเนื่องกันไปโดยลำดับ

2.2 จับจุดสำคัญมาขยายให้เข้าใจเหตุผล คือ ชี้แจง ยกเหตุผลมาแสดงให้เข้าใจชัด ในแต่ละแง่แต่ละประเด็น อธิบายยกเยื้องไปต่างๆ ให้มองเห็นกระจ่างตามแนวเหตุผล

2.3 ตั้งจิตเมตตาสอนด้วยความปรารถนาดี คือ สอนเขาด้วยจิตเมตตา มุ่งจะให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสอน

2.4 ไม่มีจิตเพ็งเล็งมุ่งเห็นแก่อามิสคือ สอนเขามีไข่มุกที่ตนจะได้ลาภ สินจ้าง หรือผลประโยชน์ตอบแทน

2.5 วางจิตใจตรงไม่กระทบตนและผู้อื่น คือ สอนตามหลักตามเนื้อหา มุ่งแสดงอรรถแสดงธรรมไม่ยกตน ไม่เสียดสีข่มขู่ผู้อื่น

3. ลีลาครูครบทั้งสี่ ครูที่สามารถจะมีลีลาของนักสอน ดังนี้

3.1 ชี้ให้ชัด จะสอนอะไรก็ชี้แจงแสดงเหตุผล แยกแยะ อธิบายให้ผู้ฟังเข้าใจแจ่มแจ้ง หรือจูงมือไปดูให้เห็นกับตา

3.2 ชวนให้ปฏิบัติ คือ สิ่งใดที่ควรทำ ก็บรรยายให้มองเห็นความสำคัญ และชวนซึ่งในคุณค่าเห็นสมจริง จนผู้ฟังยอมรับ อยากลงมือทำ หรือนำไปปฏิบัติ

3.3 เร่งให้กล้า คือ ปลุกใจให้คิดค้น เกิดความกระตือรือร้น มีกำลังใจแข็งขันมั่นใจ ที่จะทำให้สำเร็จไม่กลัวเหน็ดเหนื่อยหรือยากลำบาก

3.4 ปลุกให้เร่งเร้า คือ ทำบรรยายกาตให้สนุกสดชื่นแจ่มใสเบิกบานใจให้ผู้ฟังเข้มข้น มีความหวังมองเห็นผลดีและทางสำเร็จหลักการง่ายๆ ว่า "สอนให้ แจ่มแจ้ง จูงใจ แก่กล้ากล้า เร่งเร้า"

4. มีหลักตรวจสอบสาม เมื่อพูดอย่างรวบรัดที่สุด ครู อาจารย์อาจตรวจสอบตนเองด้วย ลักษณะการสอนของพระบรมครู 3 ประการ คือ

4.1 สอนด้วยความรู้จริง เมื่อรู้จริง ทำได้จริง จึงสอน

4.2 สอนอย่างมีเหตุผล ให้ผู้เรียนพิจารณาเข้าใจแจ่มแจ้งด้วยปัญญาของผู้เรียนเอง

4.3 สอนให้ได้ผลจริง สำเร็จความมุ่งหมายของเรื่องที่สอนนั้นๆ เช่น ให้เข้าใจได้จริง เห็นความจริง ทำได้จริง นำไปปฏิบัติได้ผลจริง เป็นต้น

5. ทำหน้าที่ครูต่อศิษย์ คือ ปฏิบัติต่อศิษย์ โดยอนุเคราะห์ตามหลักธรรมเสมือนเป็น
ทิศเบื้องขวา ดังนี้

5.1 แนะนำฝึกอบรมให้เป็นคนดี

5.2 สอนให้เข้าใจแจ่มแจ้ง

5.3 สอนศิลปวิทยาให้สิ้นเชิง

5.4 ส่งเสริมยกย่องความดีงาม ความสามารถให้ปรากฏ

5.5 สร้างความคุ้มภัยในสารทิศ สอนฝึกให้สามารถใช้วิชาเลี้ยงชีพและรู้จักดำรง

รักษาดนในอันที่จะดำเนินชีวิตต่อไปด้วย

สุมน อมรวิวัฒน์ (2540 :30 - 32) ได้กล่าวเพิ่มเติมถึงคุณลักษณะของความเป็นครูไว้ด้วย
กัน 2 ลักษณะ ดังนี้

1. รูปลักษณะ ลักษณะภายนอกที่มองเห็นว่าเป็นครูที่พึงประสงค์ ความเป็นอยู่ และ
วิถีชีวิตที่กลมกลืนกับสังคมและชุมชนนั้น ๆ มี 7 ลักษณะ คือ

1.1 สดชื่น แจ่มใส สะอาดตา ครุมีสุขภาพดี ร่างกายแข็งแรง แต่งกายสะอาด
ยิ้มแย้มแจ่มใส

1.2 ตื่นตัว หนักเอาเบาสู้ ครูต้องเป็นคนที่สนใจใฝ่รู้ ตื่นตัว กระฉับกระเฉง รับรู้
ข่าวคราว เฝ้ายูความเปลี่ยนแปลงและผจญปัญหาที่เกิดขึ้น

1.3 มั่นใจในตนเอง สามารถแสดงออกโดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง แสดงความคิดเห็น
ที่สนับสนุน หรือตอบโต้อย่างมีเหตุผล

1.4 รัวรอบเนื่องจากได้อ่านมาก ฟังมาก ครูต้องเป็นคนที่รอบรู้ข่าวสารเหตุการณ์
ปัญหาของสังคม รู้จักใช้วิจารณ์ญาณวินิจฉัยตามความรู้และประสบการณ์ของตน

1.5 เป็นกัลยาณมิตร มีน้ำใจ ใกล้ชิดผูกพันกับศิษย์และเพื่อนร่วมงาน มีมนุษยสัมพันธ์
ที่ดีมีทักษะทางสังคมเป็นที่รักไว้วางใจ

1.6 ฉลาด ครูสามารถใช้ภาษาโต้ตอบกับผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง รับฟังเรื่องราว ต่าง ๆ
ได้เข้าใจรวดเร็ว

1.7 สุขภาพ กริยาที่เหมาะสมกับบุคคลอื่นได้อย่างถูกต้อง

2. กิจลักษณะ ลักษณะภารกิจที่ครูต้องปฏิบัติ เพื่อพัฒนาตนเองให้มีความเจริญสมกับ
ความเป็นครูตามหลักพุทธธรรมเรียกว่า ภาวนา 4 คือ

2.1 กายภาวนา (การพัฒนาร่างกาย) คือ การฝึกอบรมวิธีปฏิบัติงานกับสิ่งแวดล้อม
ทางกายภาพ ในทางที่ถูกต้อง ได้แก่ รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส ความรู้สึกรัก ชอบ เกลียดชัง
หรือความรู้สึกเฉยเมยต่อสิ่งเร้า เว้นและลด ละ เลิก การกระทำที่นำโทษ นำไปสู่ความเสื่อม
มุ่งพัฒนาการปฏิบัติที่ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งแก่คนและส่วนรวม

2.2 ศิลภาวนา (การพัฒนาความประพฤติ) คือ การพัฒนาความประพฤติและจรรยาของบุคคลให้เป็นไปตามหลักการและระเบียบวินัยที่ถูกต้อง สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างเมตตา ซื่อตรง ไม่ลวงละเมิด จริงใจ และใช้สติปัญญา

2.3 จิตตภาวนา (การพัฒนาจิตใจ) คือ การฝึกอบรมจิตใจให้เบิกบานผ่องใส เข้มแข็ง มั่นคง ทำให้คนเป็นมนุษย์และมีผลต่อบุคลิกภาพของครูอย่างยิ่ง

2.4 ปัญญาภาวนา (การพัฒนาปัญญา) คือ การวิเคราะห์ฝึกฝนตนเองจากภายใน เช่น การสำรวจความรู้สึก ความคิด ความเข้าใจ ต่อเหตุการณ์ และปัญหาโดยไม่ตกเป็นทาสของอคติ คือ ความรัก โลภ โกรธ หลง ฝึกตนที่จะมองและมีปฏิกิริยาต่อสิ่งต่าง ๆ ตามความเป็นจริงที่มันเป็นอยู่ รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงและสามารถใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหา

รุ่ง แก้วแดง (2541 : 140 – 141) กล่าวถึงคุณลักษณะที่ดีของครูยุคใหม่ และระบบการสอนไว้ดังนี้

1. ต้องให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กลยุทธ์ความรู้ ความสามารถ ความสนใจ และความ ต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก
2. จะต้องสอนเป็นรายบุคคล หรือกลุ่มย่อย
3. ครูจะต้องทำตัวเป็นกัลยาณมิตร เป็นผู้เดินทางด้วยความหวังดีและด้วยความรักต่อผู้เรียน

วิลาวัณย์ โชติเบญจมาภรณ์ (2543 : 69) ได้กล่าวว่าครูที่ดีในตามแนวปฏิรูปการศึกษา จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะ ดังนี้

1. คุณสมบัติดี คือ มีคุณสมบัติและคุณลักษณะดี เช่น ความรู้ ความสามารถ บุคลิกภาพ สุขภาพ คุณวุฒิ นิสัย วิสัยทัศน์ ค่านิยม มีคุณธรรมประจำตัวและประจำใจ
2. ปฏิบัติตนดี คือ เป็นพลเมืองดีและปฏิบัติตามจรรยาบรรณครู
3. ปฏิบัติงานดี คือ วางแผนดี สอนดี แนะนำดี จัดกิจกรรมการเรียนรู้ดี ปกครองดี ประเมินผลดี ทำทุกอย่างด้วยความตั้งใจดี และเป็นกัลยาณมิตรต่อศิษย์ทุกคน
4. ผลงานดี คือ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ฉลาด คิดเป็น เก่ง เป็นคนดี มีวินัย มีสุขภาพ และสามารถพึ่งพาตนเองได้
5. สวัสดิการดี คือ ได้รับผลตอบแทนเป็นสวัสดิการและความก้าวหน้าทางอาชีพ อย่างเหมาะสมกับการปฏิบัติและผลงานที่เกิดขึ้น
6. มีศักดิ์ศรี คือ ได้รับการยกย่องและให้เกียรติจากผู้ร่วมงาน ชุมชน และสังคมว่าเป็นผู้ที่มีคุณค่า

ชนาธิป พรกุล (2543 : 6 – 7) ได้กล่าวว่าครูควรมีคุณสมบัติและเป็นที่คาดหวังของสังคม ได้แก่ มีความรอบรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน มีเทคนิควิธีสอนใหม่ ๆ และนำมาใช้พัฒนาการเรียน การสอน เป็นแบบอย่างในการคิดการทำ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้เรียน เป็นนักจิตวิทยา การเรียนรู้ ครูต้องรู้จักผู้เรียนเป็นอย่างดี เป็นนักเทคโนโลยีสารสนเทศ ครูต้องรู้วิธีและใช้เครื่องมือ ค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ รวมถึงสามารถนำโปรแกรมการศึกษาต่าง ๆ มาใช้ใน

การสอนได้อย่างเหมาะสม เป็นผู้เชี่ยวชาญภาษาอังกฤษ เพราะภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือสำคัญ สำหรับการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ที่ทันสมัยจากอินเทอร์เน็ตและมัลติมีเดีย เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ครูต้องเห็นคุณค่าและความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต

อำคา สาลี (2543 : 2) กล่าวว่า ท่ามกลางกระแสปฏิรูปการศึกษาที่ค่อนข้างรุนแรง ในปัจจุบันก่อให้เกิดผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงต่อการศึกษามากมาย ดังนั้น เพื่อให้ครู สามารถปรับตัวสอดคล้องกับสถานการณ์ดังกล่าว จึงต้องมีการพัฒนาตนเองโดยการฝึกปฏิบัติ ในแนวทางที่ถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการส่งเสริมเพิ่มพูนคุณสมบัติของการเป็นครูตามแนว ปฏิรูปได้อย่างภาคภูมิใจ ดังนี้

1. การมีความคล่องตัวสูง การฝึกตนให้เป็นคนมีความคล่องตัวสูง ทนต่อความเปลี่ยนแปลง อย่างมีสติ สงบ กล้า มีความคิดอิสระอย่างสร้างสรรค์และมั่นใจ
2. การพึ่งตนเอง การทำอะไรด้วยตนเองทำให้เกิดประสบการณ์ สามารถปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เมื่อสำเร็จจะเกิดความภาคภูมิใจ
3. การมีสุขภาพดี มีความสงบทางใจ อารมณ์แจ่มใส จิตใจสงบ จะมีพลังคิดอย่างสร้างสรรค์
4. การมีโลกทัศน์กว้างขวาง ทำให้มีข้อมูลหลากหลาย มีวิจรณ์ญาณที่ดี
5. มีความเป็นอิสระ ตัดสินใจด้วยตนเอง ไม่ยึดกฎระเบียบจนเกินไป ซึ่งจะเป็นตัวขัดขวาง พลังความคิดสร้างสรรค์
6. ไม่เป็นคนเจ้าระเบียบ การทำงานติดกรอบจะเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งในการทำงาน ครูยุคปฏิรูปการศึกษา
7. สามารถรับรู้ ประติดปะต่อเรื่องราวได้รวดเร็ว สามารถมองเห็นภาพรวมของงานได้ ตลอดแนว เข้าใจเป้าหมายแม้เพียงรับทราบจุดเริ่มต้น จับประเด็นและรายละเอียดได้ดี
8. ไม่หวั่นไหวต่ออุปสรรคและปัญหา ชอบความเสี่ยงที่ได้ไตร่ตรองแล้ว
9. สามารถประสานสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้ดี
10. มีความมุ่งมั่นในการทำงานสูง ยินดีจะฝ่าฟันอุปสรรคอย่างทุ่มเทเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ อันยิ่งใหญ่ในอนาคต

สุชาญ โกติน (2545 : 22 – 26) ได้กล่าวถึง การปรับตัวของครูในยุคไฮเทค ว่าครูเป็น ผู้ส่งสอนวิชาความรู้ต้องปรับตัวโดยการพัฒนาตนเอง ให้มีทักษะใน 5 ประการ เป็นพื้นฐาน ดังนี้

1. ทักษะทางด้านแนวคิด คือ ครูต้องมีความคิดริเริ่มและความคิดสร้างสรรค์ในการคิดหา วิธีการสอนใหม่ ๆ เพื่อให้ลูกศิษย์มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำไปปฏิบัติให้ได้ถูกต้อง
2. ทักษะในด้านการปฏิบัติงาน คือ ต้องเป็นผู้สอนเป็น การวางแผนการสอน การใช้เทคนิค การสอนแบบต่าง ๆ ตลอดจนการประเมินผล

3. ทักษะในด้านการจัดการ คือ ครูต้องพัฒนาความรู้และทักษะในการจัดการอยู่ตลอดเวลา

4. ประการ คือ

3.1 การวางแผน หมายถึง การวางแผนงานที่ดี

3.2 การจัดรูปร่าง หมายถึง การจัดรูปแบบของการทำงานที่เหมาะสมการเตรียมงาน และรู้จักเป็นผู้ร่วมทีมที่ดีด้วย

3.3 การอำนวยความสะดวก หมายถึง การมอบหมายงาน

3.4 การควบคุม หมายถึง ควบคุมอารมณ์ พฤติกรรม โดยยึดหลักการเหตุผล และความถูกต้องมากกว่าถูกใจ

4. ทักษะในด้านเกี่ยวกับมนุษย์ คือ ต้องมีมนุษยสัมพันธ์ มีความเกี่ยวข้องผูกพันกัน สม่่าเสมอถึงผู้บริการผู้ปกครองนักเรียนและเพื่อนร่วมงาน

5. ทักษะในด้านการสื่อสาร คือ ประกอบด้วยการพูด การฟัง การอ่าน การแสดง กิริยาท่าทาง การแสดงออกของสีหน้าและแววตา มารยาทความประพฤติต่าง ๆ ต้องเป็นนักสื่อสารที่ดี สร้างความเข้าใจที่ดีและถูกต้องให้เกิดขึ้น

ครูในตามแนวปฏิรูปการศึกษา จึงจำเป็นที่จะต้องใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใช้ทักษะ ทุกด้านช่วยในการสอน และการให้คำแนะนำ ตลอดจนเข้าใจในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อ ประโยชน์ในการสอนให้เด็กพร้อมที่จะออกไปประกอบอาชีพได้ในอนาคต

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2545 : 125) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่เกื้อหนุนต่อ การศึกษาเอกชนว่า ในด้านครูต้องมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบ มีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีทักษะในการจัดการเรียน การสอนรูปแบบใหม่ ๆ แสวงหาความรู้ สร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน มีขวัญและ กำลังใจดี มีการทำงานในทีม มีความเอาใจใส่ดูแลนักเรียนใกล้ชิดและทั่วถึง มีการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการนำเทคโนโลยีและสารสนเทศที่เหมาะสมมา ประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีการวัดและประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีที่ หลากหลายและต่อเนื่อง และนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียน มีความรักในวิชา และรักสถานศึกษา

ไพศาล อรเอี่ยม (2546 : 10) ได้กล่าวถึงลักษณะของครูที่ดีจะต้องมีคุณธรรมจริยธรรม ประจำใจมีความเมตตาปรารถนาดีต่อเด็ก พร้อมทั้งจะให้ภัย และให้ความช่วยเหลือเด็ก แต่งกาย สะอาด เรียบร้อย สุขภาพ ครูต้องรู้จักสำรวจและปรับปรุงตนเอง สนใจใฝ่รู้และศึกษาหาความรู้ต่าง ๆ รู้จักเพิ่มพูนวิทยฐานะของตนเอง มีความกระตือรือร้น เป็นผู้รักการอ่าน สุขุม รอบคอบและมีเหตุผล รู้จักประหยัดอดออม ดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่าย ทำการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนา การสอนให้สอดคล้องกับความสามารถและความสนใจของนักเรียน มนุษยสัมพันธ์ดีเข้าใจชีวิต ชุมชน และนำพลังชุมชนมาเป็นประโยชน์กับการเรียนรู้ของเด็ก

สุวัฒนา เอี่ยมอพรพรรณ และคณะ (2546 : 287 – 289) ได้กล่าวถึงครูควรมีคุณลักษณะที่สำคัญและจำเป็นดังนี้

1. ความใจกว้าง และการรู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
2. การรู้จักเป็นผู้นำและผู้ตามด้วยเหตุผล ไม่คิดครอบงำความคิดผู้อื่น
3. ความมุ่งมั่น ทุ่่มเท และตั้งใจจริงในการทำงาน
4. ความเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน มีน้ำใจ มีความเห็นอกเห็นใจ และเข้าใจซึ่งกันและกัน พร้อมที่จะให้อภัยเป็นที่พึงของศิษย์ได้
5. ความรับผิดชอบสูง ตรงต่อเวลาและรักษาคำพูด
6. การมีมนุษยสัมพันธ์
7. การมีอารมณ์ขันและมองโลกในแง่ดี
8. ดูแลเอาใจใส่เกี่ยวกับการเรียน ความประพฤติและความเป็นอยู่ของศิษย์อย่างจริงจัง
9. เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความสนใจในการศึกษาความรู้ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและปรับปรุงแก้ไขตนเองอยู่เสมอ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 74) ได้กล่าวถึงบทบาทครูที่เกื้อหนุนให้เกิดสังคมไทยที่ดีในอนาคตว่า ครูเป็นบุคคลสำคัญยิ่งในความสำเร็จหรือล้มเหลวของกระบวนการสร้างเด็กและเยาวชนให้มีคุณภาพและเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม คุณสมบัติของครูที่จำเป็นทั้งในปัจจุบันและอนาคตจะต้องประกอบด้วย

1. มีสุขภาพกายที่ดี มีสติปัญญาพร้อมบริบูรณ์ตามควรแก่อายุ ครูควรดูแลตนเอง และศึกษาเพิ่มเติมให้มีศักยภาพตามสมควรแก่วัย เพื่อจะทำภาระหน้าที่แห่งตนให้ได้สูงสุดตามอุดมการณ์และเกียรติแห่งวิชาชีพตน ครูควรเป็นแบบอย่างในการดูแลสุขภาพ การกิน การอยู่ การออกกำลังกาย การใช้ชีวิตและการศึกษาเรียนรู้ นิสัยรักการอ่านเป็นรูปธรรมหนึ่งที่ปฏิบัติได้ง่าย และทำได้ทันที
2. มีสุขภาพจิตดี เข้าใจโลก เข้าใจชีวิต เป็นผู้รู้จักเห็นคุณค่าของตนเอง รักผู้อื่น และ ใจกว้างยอมรับความแตกต่างของบุคคล ครูควรศึกษาให้ลึกในปรัชญาของศาสนาที่ตนนับถือ ให้ความสำคัญแก่สาระหรือแก่นมากกว่าเปลือกและคุณค่า ความสามารถมากกว่ารูปลักษณ์ที่สร้างให้เห็นจากภายนอก
3. มีความรู้ลึกซึ้งในแก่นหรือศาสตร์สาระวิชาที่ตนรับผิดชอบ รู้กว้าง รู้ไกล และรู้เชื่อมโยงระหว่างสรรพสิ่ง การที่มีความรู้และสามารถเชื่อมโยงถ่ายทอดความรู้แก่คนอื่น ๆ ได้ดีมีความสำคัญในการเสริมสร้างคุณค่าความสำเร็จในอาชีพตน คุณสมบัตินี้ สามารถสร้างขึ้นได้จากการอ่าน ดู ฟัง สังเกต ศึกษา และวิเคราะห์ ไตร่ตรอง โดยเฉพาะปัจจุบันที่เป็นยุคที่ข้อมูล ข่าวสารแพร่กระจายผ่านสื่อต่าง ๆ ได้ง่าย ทุกสังคมทั่วโลกจึงจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ครูควรมีหัวใจของการเรียนรู้ คือ ส จ ใ ป ลี จึงจะประสบความสำเร็จในวิชาชีพ
4. มีความสามารถในการคิดและการบริหารจัดการ ปัจจุบันเป็นสังคมแห่ง การเรียนรู้ ความรู้จึงเป็นฐานแห่งการพัฒนา ความก้าวหน้าของบุคคลและสังคมในการพัฒนาต้องอาศัย

ความคิดอย่างมีเหตุผล มีวิจารณ์ญาณเพื่อจะสามารถวิเคราะห์คัดเลือก ดัดสนใจ และปฏิบัติได้ ถูกต้องเหมาะสม การบริหารจัดการที่มีคุณภาพจำเป็นต่อวิชาชีพทั้งในการพัฒนาดน และ พัฒนางาน การศึกษา

5. มีการฝึกฝน พัฒนาเทคนิควิธีการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เหมาะสมแก่เด็ก เพราะครูที่มีความตั้งใจและมีความรู้ดีเยี่ยม แต่เทคนิควิธีการไม่สอดคล้องเหมาะสมกับการ พัฒนาการของเด็กก็ทำให้ความตั้งใจนั้นไม่บรรลุผลเท่าที่ควร ความหวังดีของครูจะสำเร็จผลดี ก็ต่อเมื่อผู้เรียนพร้อมจะเรียนรู้หรือมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ นั้น เช่นเดียวกับความเครียด และคำพูด ด้านร้ายย่อมไม่เป็นผลดีแก่ภาพพจน์ของครู

6. มีใจกว้าง น้อมรับการเสนอแนะ ดิชม และความคิดเห็นแตกต่างหลากหลายทั้งจาก ผู้บริหาร ผู้ร่วมงาน ผู้ปกครอง โดยเฉพาะผู้เรียนแล้วพิจารณาสาระคำนั้น ๆ อย่างใจเป็นกลาง การสร้างหรืออบรมลูกศิษย์ของตนให้มีคุณภาพเป็นกำลังสำคัญของสังคมต่อไปนั้น จำเป็นต้อง ดำเนินการตั้งแต่เด็กในชั้นต้นๆ และช่วยวัยโดยผ่านกระบวนการต่าง ๆ ที่สร้างความคิด และการฝึกฝนปัญญาความรู้ ทั้งความรู้จากตำรา สื่อการเรียนรู้ และความรู้จากสิ่งแวดล้อม และสังคม ผู้ใหญ่ควรใจกว้างเปิดโอกาสให้เด็กกล้าคิด กล้าพูด และกล้าแสดงออกในทางที่ไม่เป็นพิษเป็นภัย แก่ตนและคนอื่น ๆ การติชมขอให้เด็กคิดตามกรอบหรือคิดทางเดียวกันทั้งหมดย่อมไม่เป็นผลดีต่อการ เรียนรู้และความแตกฉานทางปัญญาจึงเป็นผลเสียต่อการพัฒนาสังคมมากกว่าอย่างอื่น

ครูจึงเป็นบุคคลสำคัญ ในการจัดการศึกษาทุกรูปแบบ ซึ่งมีบทบาทต่อการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เป็นไปตามศักยภาพ เน้นด้านความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ เพื่อ พัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ในการดำรงชีวิต ในสังคมอย่างมีความสุข ครูจึงควรเป็นแบบอย่างที่ดี แก่ผู้เรียนในคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ซึ่งจรรยาบรรณครู 2539 (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2546 : 12 – 20) ได้กล่าวไว้ว่า ครูต้องพัฒนาตนเองด้านบุคลิกภาพ เพื่อให้ ท้นต่อการพัฒนาทางวิชาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง และเกณฑ์มาตรฐานการประกัน คุณภาพสถานศึกษาเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2545 : 71 – 76) ยังกำหนดไว้ในมาตรฐานที่ 21 ตัวบ่งชี้ที่ 4 ว่าครูควรวางตนให้เหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดี ในเรื่องความประพฤติ บุคลิกภาพ นอกจากนั้นครูยังต้องมีคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม ดังที่ไพศาล อรเอี่ยม (2546 : 10) ได้กล่าวถึงลักษณะของครูที่ดีจะต้องมีคุณธรรมจริยธรรม ประจำใจ มีความเมตตา ปราบปรามดีต่อเด็ก และให้ความช่วยเหลือเด็กอย่างต่อเนื่อง และ วิลาวัณย์ โชติเบญจมาภรณ์ (2543 : 69) ได้กล่าวถึง ครูที่ดีในตามแนวปฏิรูปการศึกษาจะต้องเป็น ผู้มีคุณลักษณะในการปฏิบัติตนดี คือ เป็นพลเมืองที่ดี ปฏิบัติตามจรรยาบรรณครู มีคุณสมบัติ มีคุณธรรมจริยธรรมประจำตัวและประจำใจ หนึ่งคุณลักษณะด้านทักษะการสอนก็มีความจำเป็น สำหรับครู ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะพื้นฐานของโลกยุคใหม่อย่างพอเพียง ดังที่ จักรพรรดิ วัฒนา (2544 : 2 – 3) ได้วิเคราะห์บทบาทและหน้าที่ของครู โดยกำหนดไว้ใน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ว่า ครูจะต้องมีบทบาทในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเต็มตามศักยภาพ มีการบูรณาการตามความเหมาะสมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ ใช้วิธีการสอนโดยการสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวผู้เรียน รู้จักนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า คุณลักษณะของครูตามแนวปฏิรูปการศึกษา หมายถึง ลักษณะภายในและภายนอกตัวครู ซึ่งเป็นคุณลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ.2537 และจรรยาบรรณครู พ.ศ.2539 โดยเป็นหลักปฏิบัติในการประกอบวิชาชีพครู เพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีความสามารถเต็มตามศักยภาพ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3. คุณลักษณะของครู

การศึกษาคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี หมายถึง ลักษณะภายในและภายนอกตัวครู ซึ่งเป็นคุณลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ.2537 และจรรยาบรรณครู พ.ศ.2539 ประกอบด้วย คุณลักษณะ 3 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านทักษะการสอน โดยสามารถอธิบายความหมาย ความสำคัญ และรายละเอียดต่าง ๆ ของคุณลักษณะของครู แต่ละด้านดังต่อไปนี้

3.1 ด้านบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความประทับใจ ความศรัทธา ให้แก่ผู้พบเห็นซึ่งเป็นลักษณะพื้นฐานในการสร้างสัมพันธที่ดีในสังคม และเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคลในการประพฤติตนทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ เสริมสร้างบุคลิกภาพ ตั้งแต่รูปร่าง หน้าตา กริยาท่าทางการแสดงออก อย่างสุภาพและสม่าเสมอ อันเป็นมาตรฐานแห่งพฤติกรรมระดับสูง ซึ่งความหมายและความสำคัญของบุคลิกภาพสามารถอธิบายได้ดังนี้

3.1.1 ความหมายของบุคลิกภาพ

ครูเป็นอาชีพที่ต้องเผชิญกับบุคคลทั่วไปอยู่ตลอดเวลา ทั้งเพื่อนครู และบุคลากรในหน่วยงาน ผู้ปกครองนักเรียน ประชาชนในท้องถิ่น และนักเรียนในโรงเรียน โดยเฉพาะลูกศิษย์ที่ต้องสอนอยู่เป็นประจำแล้วยังต้องพบปะกันตลอดเวลา ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับบุคคลดังกล่าวจึงเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตในการประกอบอาชีพของครูด้วย ดังนั้น การพูด กิริยามารยาท การแต่งกาย การวางตัว การยิ้มแย้มแจ่มใส ตลอดจนการแสดงออกทางความคิด อันเป็นสิ่งที่ครูแสดงออกให้ผู้อื่นได้เห็นได้สัมผัสนั้นย่อมเป็นนิสัยที่ครูต้องพยายามพัฒนาให้ดีขึ้น จึงกล่าวได้ว่า บุคลิกภาพเป็น คุณลักษณะที่สำคัญอีกประการของครู ซึ่งความหมายของบุคลิกภาพของครู มีนักวิชาการได้ให้แนวคิด ไว้ดังนี้

ธีรศักดิ์ อัครบวร (2544 : 101 – 102) ได้กล่าวถึงความหมายของบุคลิกภาพซึ่งมีความหมายครอบคลุม 2 ประการ คือ

1. เป็นความหมายที่แสดงถึงทักษะทางสังคมหรือความคล่องตัว เป็นความสามารถในการตอบสนองกับบุคคลต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันไป ในความหมายนี้บุคลิกภาพสามารถฝึกฝนได้

2. พิจารณาบุคลิกภาพในลักษณะเป็นสิ่งที่ติดตัวมาและแสดงออกหรือสร้างความรู้สึกระทบใจกับบุคคลอื่นที่ตนติดต่อด้วย ซึ่งบุคคลที่ติดต่อด้วยนั้นจะมีความคิดเห็นต่อบุคคลนั้นในลักษณะต่าง ๆ เช่น บุคลิกภาพก้าวร้าว (Aggressive Personality) บุคลิกภาพยอมตามผู้อื่น (Submissive Personality) หรือ บุคลิกภาพน่ากลัว (Fearful Personality) เป็นต้น ผู้สังเกตจะเลือกคุณสมบัติ เป็นลักษณะเด่นของผู้ถูกสังเกตที่ก่อให้เกิดความประทับใจโดยภาพรวมแล้วสรุปว่า ดี หรือ เลว นั้นเอง

ธีรศักดิ์ อัครบวร (2544 : 103 – 104) อธิบายเรื่องบุคลิกภาพไว้ว่า บุคลิกภาพหมายถึง ลักษณะทั้งภายนอกและภายในที่รวมอยู่ในตัวบุคคลใดบุคคลหนึ่งและเป็นผลทำให้บุคคลนั้นมีความแตกต่างไปจากบุคคลอื่น ๆ และสรุปว่า นักจิตวิทยาแยกกล่าวถึงบุคลิกภาพของมนุษย์ออกเป็น 2 สภาพด้วยกัน คือ

1. บุคลิกภาพภายนอก (External Personality) หมายถึง บุคลิกภาพที่สามารถสังเกตเห็นหรือสัมผัสได้ด้วยประสาททั้ง 5 คือ ตา หู จมูก ลิ้น และกาย บุคลิกภาพภายนอกนี้สามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้โดยการฝึกและเลียนแบบและสามารถวัดผลได้ทันที บุคลิกภาพภายนอกที่สำคัญที่สุดคือ บุคลิกภาพทางกายและวาจานั้นเอง

2. บุคลิกภาพภายใน (Internal Personality) หมายถึง บุคลิกภาพที่ไม่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน เป็นส่วนที่สัมผัสได้ค่อนข้างยากและต้องใช้เวลา การที่จะสัมผัสกับบุคลิกภาพภายในนี้สามารถทำได้โดยการสังเกตเมื่อทำงานร่วมกัน อยู่ด้วยกันส่วนการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพภายในนี้บางอย่างไม่สามารถทำได้ บางอย่างสามารถเปลี่ยนแปลงได้แต่ต้องใช้เวลาและความอดทนพอสมควร จากที่กล่าวมา สามารถแสดงให้เห็นถึงบุคลิกภาพภายนอก และบุคลิกภาพภายใน ดังภาพประกอบ 3

บุคลิกภาพภายนอก และ บุคลิกภาพภายใน	
บุคลิกภาพภายนอก	บุคลิกภาพภายใน
1. รูปร่าง หน้าตา สีผิว ทรงผม 2. กิริยามารยาท 3. ลักษณะการเดิน ยืน นั่ง 4. การปรากฏตัวในสังคม วิธีการพูดจา 5. การยิ้ม การหัวเราะ การสนทนา 6. การแต่งกาย 7. น้ำเสียงและลักษณะการพูด 8. การใช้ถ้อยคำ หรือสำนวน ฯลฯ	1. ความคิดเห็นต่าง ๆ 2. ความรอบรู้ และปฏิภาณไหวพริบ ค่านิยม 3. ความเชื่อมั่นในตนเอง 4. ความมั่นคงทางอารมณ์ อารมณ์ขัน 5. ความกระตือรือร้น 6. ความจริงใจ 7. ความรับผิดชอบ 8. ความเสียสละ ฯลฯ

ภาพประกอบ 3 บุคลิกภาพภายนอกและบุคลิกภาพภายใน
 ที่มา : ชีร์ศักดิ์ อัครบวร. (2544) *ความเป็นครูไทย*. หน้า 101 – 102

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะโดยรวมของแต่ละบุคคล ทำให้บุคคลเหล่านั้นมีความแตกต่างไปจากบุคคลอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นบุคลิกภาพภายนอกหรือภายในก็ตาม

3.1.2 ความสำคัญของบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพ มีความสำคัญต่อครู ในทางปฏิบัติตนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ ศิษย์สามารถสังเกตและรับรู้ได้ ซึ่งมีผู้กล่าวถึงความสำคัญของบุคลิกภาพไว้ดังนี้

ยนต์ ชุ่มจิต (2541 : 156) ได้กล่าวถึงความสำคัญของบุคลิกภาพไว้ว่า ผู้ที่มีบุคลิกภาพดีจะช่วยให้มีความมั่นใจในตัวเอง ง่ายต่อการจดจำและการเข้าใจ บุคคลช่วยให้ง่ายต่อการทำนายพฤติกรรมของบุคคล ช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี เป็นแบบฉบับที่น่าไปใช้เป็นตัวอย่างได้ ช่วยทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในอาชีพและเป็นที่ยอมรับของสังคม

วิไล ตั้งจิตสมคิด (2544:133-134) กล่าวว่า บุคลิกภาพมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของบุคคลในสังคมอย่างยิ่ง สามารถสรุปความสำคัญของบุคลิกภาพได้ดังนี้

1. บุคลิกภาพเป็นเรื่องเฉพาะตัว ทุกคนมีเอกลักษณ์เป็นของตนเองทำให้ง่ายต่อการจดจำ และเข้าใจตัวบุคคลได้

2. บุคลิกภาพที่ดีเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้ เช่น ความซื่อสัตย์ ความเที่ยงตรง ลักษณะการพูด การเดิน เหล่านี้จะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว

3. ใ้บุคคลมีความมั่นใจในตนเอง เพราะมีบุคลิกภาพบางอย่างเหมาะสมกับงานที่ผู้นั้นรับผิดชอบ

4. ใ้บุคคลสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี กล่าวคือ บุคคลที่มีบุคลิกภาพดีย่อมสามารถสร้างมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลในสังคมได้เร็ว เป็นที่ยอมรับของสมาชิกในสังคม

5. สังคมให้การยอมรับบุคคลที่มีบุคลิกภาพดี ไม่ว่าจะเป็นบุคลิกภาพในการพูดจา ความคล่องแคล่วว่องไว และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นต้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ย่อมทำให้บุคคลในกลุ่มยอมรับนับถือ

6. ช่วยใ้ง่ายต่อการทำนายพฤติกรรมของบุคคล เช่น คนบางคนเป็นคนใจน้อย เมื่อกระทบกับสิ่งที่ไม่พอใจก็จะโมโหฉุนเฉียว หรือบางคนประสาททางร่างกายไวต่อการสัมผัสก็จะแสดงกิริยาบางอย่างออกมา เช่น เมื่อใครมาจี้ก็จะร้องเอะอะโวยวายหรือทุบตีคนข้างเคียง เป็นต้น

7. ช่วยใ้บุคคลประสบความสำเร็จในอาชีพการงาน บุคคลที่มีบุคลิกภาพดีย่อมเป็นที่เคารพรักรของบุคคลทั่วไป เมื่อประกอบกิจการงานใด ๆ จึงมักจะมีผู้ให้ความช่วยเหลือคำจุนเสมอ

ธีรศักดิ์ อัครบวร (2545 : 104 – 105) กล่าวว่า บุคลิกภาพมีความสำคัญต่อครูดังนี้

1. ช่วยใ้ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและบุคคลอื่นๆ ได้ดี บุคลิกภาพเป็นลักษณะเฉพาะตัวที่บุคคลแสดงออกใ้ปรากฏแก่ผู้ที่พบเห็น ครูผู้มีบุคลิกภาพดีย่อมได้เปรียบในการสมาคมกับบุคคลทั่วไปโดยเฉพาะศิษย์และผู้ปกครองนักเรียน

2. เพื่อเป็นแบบอย่างใ้แก่ศิษย์และบุคคลทั่วไปได้ บุคลิกภาพที่ดีของบุคคลบางคน เช่น ความซื่อสัตย์ ความเที่ยงธรรม ลักษณะการเดินและลีลาการพูด เป็นต้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้สามารถนำไปเป็นแบบอย่างใ้ศิษย์ไปเป็นแบบเพื่อฝึกฝนได้

3. ช่วยใ้มีความมั่นใจในตนเอง บุคคลที่มีบุคลิกภาพดี และบุคลิกภาพเหมาะสมกับหน้าที่รับผิดชอบแล้ว จะทำให้เกิดความมั่นใจในการทำงานมากยิ่งขึ้น ครูผู้มีบุคลิกภาพดี ย่อมมั่นใจในการไปปรากฏตัวในที่ต่าง ๆ ทั้งในห้องเรียนและในสังคมทั่วไป สังคม ใ้การยอมรับผู้มีบุคลิกภาพ ในการพูดจาดี มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ฯลฯ

4. ช่วยใ้เป็นบุคคลที่มีสุขภาพจิตดี ครูผู้มีบุคลิกภาพดีทั้งทางด้านร่างกายอารมณ์สังคม และสติปัญญาย่อมเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตดี เพราะสามารถติดต่อและทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับผู้อื่นได้

5. ช่วยใ้ครูประสบความสำเร็จในอาชีพการงาน ครูที่มีบุคลิกภาพดีย่อมเป็นที่ไว้วางใจ และมั่นใจในการประกอบกิจการต่าง ๆ ผู้ใ้บังคับบัญชาก็อยากร่วมงานด้วย ผู้บังคับบัญชาก็มั่นใจที่จะมอบหมายงานใ้รับผิดชอบ และเพื่อนร่วมงานมีความสบายใจในการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปว่า บุคลิกภาพมีความสำคัญต่อครู ซึ่งครูต้องเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมและมีบุคลิกภาพดี ทั้งนี้เพราะครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์และชุมชน นอกจากนี้บุคลิกภาพ ของครูยังมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างมากใ้การดำเนินอาชีพครูประสบความสำเร็จเป็นที่เคารพของศิษย์และเป็นบุคคลที่น่านับถือของชุมชน

3.1.3 ลักษณะบุคลิกภาพที่ดีของครู

บุคลิกภาพที่ดีของครูเป็นลักษณะเฉพาะของผู้ประกอบวิชาชีพครู ที่มีคุณลักษณะบางอย่างที่พิเศษ นอกเหนือจากอาชีพอื่น ๆ จะต้องมีความศรัทธาในอาชีพครู มีความเชื่อมั่นว่าวิชาชีพครูเป็นอาชีพที่ดีมีคุณค่า จะเห็นได้จากแนวคิดของนักวิชาการทางการศึกษาดังต่อไปนี้

วัชร บุรณสิงห์ (2536 : 7 – 8) ได้กล่าวถึงลักษณะที่พึงประสงค์ของด้านบุคลิกภาพที่ดีของครูว่า ครูควรเป็นผู้ที่มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส มีความเชื่อมั่นในตนเองพูดจาจะฉะฉานชัดเจน มีวาจาสุภาพตามสมัณนิยม มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถสร้างสัมพันธ์อันดีและให้ความร่วมมือกับชุมชน เป็นผู้มีเหตุผล มีความรักและศรัทธาในอาชีพครูที่ตนดำรงอยู่ สามารถปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้สำเร็จรวดเร็วและประหยัดได้อย่างดียิ่ง

สมน อมรวิวัฒน์ (2536 : 20) ได้กล่าวถึงบุคลิกภาพของครูเอกชน ในยุคสารสนเทศว่า ครูต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเป็นกัลยาณมิตรกับบุคคลทั่วไป เป็นคนฉลาดสามารถใช้ภาษาโต้ตอบกับบุคคลอื่นได้อย่างถูกต้อง รับฟังเรื่องราวต่าง ๆ ได้เข้าใจ รวดเร็วจับประเด็นได้ว่าอะไรสำคัญ อะไรเป็นประเด็นหลัก เป็นคนสุภาพเรียบร้อยและมีกิริยาเหมาะสมกับบุคคลตามกาลเทศะ นอกจากนั้น สมน อมรวิวัฒน์ (2540 : 30 – 32) ได้กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า บุคลิกภาพของครู เกี่ยวกับรูปลักษณ์ 7 ลักษณะ ประกอบด้วยคุณสมบัติของกัลยาณมิตร ดังนี้

1. สดชื่น แจ่มใส สะอาดตา ครูมีสุขภาพดีร่างกายแข็งแรง แต่งกายสะอาด ยิ้มแย้มแจ่มใส
2. ตื่นตัว หนักเอาเบาสู้ ครูต้องเป็นคนที่น่าสนใจใฝ่รู้ ตื่นตัว กระฉับกระเฉง รับรู้ข่าวเผชิญความเปลี่ยนแปลงและผจญปัญหาที่เกิดขึ้น
3. มั่นใจในตนเอง สามารถแสดงออกโดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง แสดงความคิดเห็นที่สนับสนุนหรือตอบโต้ได้อย่างมีเหตุผล
4. รู้รอบ เนื่องจากได้อ่านมาก ฟังมาก ครูต้องเป็นคนที่รอบรู้ข่าวสารเหตุการณ์ปัญหาของสังคม รู้จักใช้วิจารณ์ญาณวินิจฉัยตามความรู้และประสบการณ์ของตน
5. เป็นกัลยาณมิตร มีน้ำใจมีความใกล้ชิดผูกพันกับศิษย์และเพื่อนร่วมงาน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีทักษะทางสังคมเป็นที่รักไว้วางใจ
6. ฉลาด ใช้ภาษาโต้ตอบกับผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง รับฟังเรื่องราวต่าง ๆ ได้เข้าใจรวดเร็ว
7. สุภาพ มีกิริยาที่เหมาะสมกับบุคคล

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (2540 : 53 – 55) ได้อธิบายบุคลิกภาพของครูอาจารย์ผู้ทำหน้าที่สั่งสอนจะต้องประกอบด้วยองค์คุณของกัลยาณมิตร หรือกัลยาณมิตรธรรม 7 ประการ ดังนี้

1. น่ารัก คือ ใส่ใจคน และประโยชน์สุขของผู้อื่น เข้าใจถึงจิตใจ สร้างความรู้สึกสนิทสนมเป็นกันเอง ชวนใจผู้เรียนให้อยากเข้าไปปรึกษาได้ถาม
2. นำเคารพ คือ เป็นผู้หนักแน่น ถือหลักการเป็นสำคัญ และมีความประพฤติสมควรแก่ฐานะทำให้เกิดความรู้สึกอบอุ่นใจเป็นที่พึ่งได้และปลอดภัย
3. น่าเจริญใจ คือ มีความรู้จริง ทรงภูมิปัญญาแท้จริง และเป็นผู้ฝึกฝนปรับปรุงตนเองอยู่เสมอเป็นที่น่ายกย่องควรเอาอย่าง ทำให้ศิษย์เอย่อย่างและรำลึกถึงความซาบซึ้ง มั่นใจ และภาคภูมิใจ
4. รู้จักพูดให้ได้ผล คือ รู้จักชี้แจงให้เข้าใจ รู้ว่าเมื่อไรควรพูดอะไรอย่างไร คอยให้คำแนะนำ ว่ากล่าวตักเตือน เป็นที่ปรึกษาที่ดี
5. อดทนต่อถ้อยคำ คือ พร้อมที่จะรับฟังคำปรึกษาซักถามแม้จุกจิกตลอดจนคำ ล้วงเกินและคำตักเตือนวิพากษ์วิจารณ์ต่าง ๆ อดทนฟังได้ไม่เบื่อง่ายไม่เสียอารมณ์
6. แกล้งเรื่องล้าลึกได้ คือ กล่าวชี้แจงเรื่องต่างๆ ที่ยุ่งยากลึกซึ้งให้เข้าใจได้ และสอนศิษย์ให้ได้เรียนรู้เรื่องราวที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นไป
7. ไม่ชักจูงในทางเสื่อม คือ ไม่ชักจูงไปในทิศทางที่เสื่อมเสีย หรือเรื่องเหลวไหล ไม่สมควร

รุ่ง แก้วแดง (2541 : 140 – 141) กล่าวถึง บุคลิกภาพที่ดีของครูยุคใหม่ต้องทำตัวเป็นกัลยาณมิตร เป็นผู้เดินทางด้วยความหวังดีและด้วยความรัก

อมรวิชัย นาคธรรม (2541 : 21) ได้กล่าวถึง บุคลิกภาพที่ดีของครูที่พึงประสงค์ต้องมีลักษณะดังนี้

1. ชอบเด็ก ชอบการเป็นครูผู้ “เบิกทางแห่งปัญญา” ให้เห็นเด็กเหมือนลูกหลานทุ่มเทเวลาและให้ความช่วยเหลือ
2. ชอบท้าทาย กระตุ้นให้เด็กแก้ปัญหาขบคิดหาข้อมูลด้วยตนเอง ทำทาสติปัญญาเด็ก
3. ชอบเป็นนักเรียนเสียเอง ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ใฝ่หาความรู้ใหม่ ๆ มาประดับภูมิปัญญา
4. ชอบชุมชน ชอบการพบปะชุมชน มีมนุษยสัมพันธ์ดี เข้าใจชีวิต ชุมชน และนำพลังชุมชนมาเป็นประโยชน์กับการเรียนรู้ของเด็ก

วิลาวัณย์ โชติเบญจมาภรณ์ (2543 : 69) ได้กล่าวว่าครูที่ดีตามแนวปฏิรูปการศึกษานั้นควรเป็นผู้ที่มีด้านบุคลิกภาพที่ดี ดังนี้

1. คุณสมบัติดี คือ มีคุณสมบัติและคุณลักษณะดี เช่น ความรู้ ความสามารถ บุคลิกภาพ สุขภาพ คุณวุฒิ นิสัย วิสัยทัศน์ ค่านิยม มีคุณธรรมประจำตัวและประจำใจ
2. ปฏิบัติตนดี คือ เป็นพลเมืองดีและปฏิบัติตามจรรยาบรรณครูและเป็นกัลยาณมิตรต่อศิษย์ทุกคน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2545 : 71 – 76) ได้สรุปลักษณะของครูด้านบุคลิกภาพตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อการปรับปรุงคุณภาพภายในสถานศึกษาเอกชน ในมาตรฐานที่ 21 ได้กำหนดตัวบ่งชี้ตามบุคลิกภาพไว้ว่า ครูต้องมีความรับผิดชอบข้อสัตย์ตรงต่อเวลา อุทิศตนให้กับการพัฒนาผู้เรียน วางตนให้เหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องความประพฤติและบุคลิกภาพ

ไพศาล อรเอี่ยม (2546 : 10) ได้กล่าวถึงลักษณะของครูที่ดีต้องมี บุคลิกภาพการแต่งกายสะอาด เรียบร้อย สุภาพครูต้องรู้จักสำรวจและปรับปรุงตนเอง สนใจใฝ่รู้ และศึกษาหาความรู้ต่าง ๆ รู้จักเพิ่มพูนวิทยฐานะของตนเอง มีความกระตือรือร้น เป็นผู้รักการอ่าน สุขุมรอบคอบ และมีเหตุผล รู้จักประหยัดอดออม ดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่าย ทำการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาการสอนให้สอดคล้องกับความสามารถและความสนใจของนักเรียน มีมนุษยสัมพันธ์ดี เข้าใจชีวิตชุมชน และนำพลังชุมชน มาเป็นประโยชน์กับการเรียนรู้ของเด็ก

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2546 : 12 – 57) ได้สรุปคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ตามบุคลิกภาพตามจรรยาบรรณครู และเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูว่า ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งกาย วาจา และใจ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยพร้อมทั้งพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 74) ได้กล่าวถึงบทบาทครูที่เกื้อหนุนให้เกิดสังคมไทยที่ดีในอนาคตว่า ครูเป็นบุคคลสำคัญยิ่งในความสำเร็จหรือล้มเหลวของกระบวนการสร้างเด็กและเยาวชนให้มีคุณภาพ และเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม คุณสมบัติของครูจำเป็นทั้งในปัจจุบันและอนาคตด้านบุคลิกภาพ ดังนี้

1. ครูควรมีสุภาพกายที่ดี มีสติปัญญาพร้อมบริบูรณ์ตามควรแก่อายุ ครูควรดูแลตนเองและศึกษาเพิ่มเติมให้มีศักยภาพตามสมควรแก่วัย เพื่อจะทำภาระหน้าที่แห่งตนให้ได้สูงสุดตามอุดมการณ์และเกียรติแห่งวิชาชีพตน ครูควรเป็นแบบอย่างในการดูแลสุขภาพ การกิน การอยู่ การออกกำลังกาย การใช้ชีวิตและการศึกษาเรียนรู้ นิยัรักการอ่านเป็นรูปธรรมหนึ่งที่ปฏิบัติได้ง่ายและทำได้ทันที

2. ครูควรมีสุภาพจิตดี เข้าใจโลก เข้าใจชีวิต เป็นผู้รู้จักเห็นคุณค่าของตนเอง รักผู้อื่น และใจกว้างยอมรับความแตกต่างของบุคคล ครูควรศึกษาให้ลึกในปรัชญาของศาสนาที่ตนนับถือ ให้ความสำคัญแก่สาระหรือแก่นมากกว่าเปลือกและคุณค่า ความสามารถมากกว่ารูปปลักษณ์ ที่สร้างให้เห็นจากภายนอก

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปคุณลักษณะของครูด้านบุคลิกภาพได้ว่า ครูควรพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพน่าเลื่อมใส และก้าวทันความเปลี่ยนแปลงในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ ดังนั้นคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ด้านบุคลิกภาพ คือ การแสดงออกทางกายที่เหมาะสม ได้แก่

แต่งกายสะอาดเรียบร้อย ใช้งานสุภาพอ่อนโยน ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีน้ำใจ มีความเป็นกัลยาณมิตร พูดสื่อความได้ชัดเจน มีมนุษยสัมพันธ์

3.2 ด้านคุณธรรมจริยธรรม

ครู คือ ผู้ที่ให้ความรู้และอบรมสั่งสอนลูกศิษย์ เป็นบุคคลที่มีความสามารถ และมีคุณธรรมจริยธรรมควบคู่กันไป ให้ความรู้และให้แนวทางที่จะประพฤติตนเป็นคนดี การที่ครูสร้างคนให้มีความรู้คู่คุณธรรม สังคมจะมีความสุขและเจริญก้าวหน้า การให้ครูอบรมคุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญที่จะสร้างคนให้เป็นคนดี มีคุณค่าแก่สังคมครูจึงมีบทบาท และหน้าที่ที่สำคัญอย่างยิ่ง ในการสร้างคนดีเพื่อประเทศของเรา ครูควรมีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติตนตามคุณธรรมจริยธรรม ด้านการฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้มีความรู้ และเข้าใจในหลักธรรมต่าง ๆ อันนำมาปฏิบัติแล้วจะทำให้ครูผู้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์สามารถแนะนำสั่งสอน ลูกศิษย์ให้เป็นคนดี มีความรู้ดี ควบคู่กันไปให้สมกับเป็นครูที่ดีซึ่งมีผู้ที่กล่าวถึงความหมายด้านคุณธรรมจริยธรรม และความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรมดังนี้

3.2.1 ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม

การปฏิบัติงานต่าง ๆ จะได้รับผลสำเร็จ จำเป็นต้องอาศัยคุณธรรมจริยธรรมหลายประการมาประกอบในการปฏิบัติงานจะเห็นได้ชัดเจนว่า คุณธรรมจริยธรรมครู หมายถึง คุณลักษณะหรือคุณความดีทั้งหลายที่มีอยู่ในคำสอนของพระพุทธเจ้า ซึ่งผู้เป็นครูจะต้องศึกษาจนเกิดความเข้าใจ นำมาปฏิบัติโดยยึดถือเป็นหลักธรรมประจำใจ ให้ครูได้ประพฤติตามสิ่งที่ดีงามเหล่านั้นให้ปรากฏเห็นด้วยความสำนึกในคุณความดีเหล่านั้น ครูจึงนำไปสอนศิษย์ของตน ให้ประพฤติปฏิบัติชอบไปด้วย (ผกา สัตยธรรม. 2544 : 32)

ธีรศักดิ์ อัครบวร (2544 : 125) กล่าวถึงคำว่า คุณธรรมและจริยธรรมว่าเป็นคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันทั้งในวงการการศึกษา สังคมวิทยา ปรัชญา และศาสนาทั่ว ๆ ไปอย่างไรก็ดี ความหมายของคุณธรรมนั้นมักจะใช้ในลักษณะที่ครอบคลุมความหมายของจริยธรรมด้วย ทั้งในศัพท์ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ กล่าวคือ จริยธรรมเป็นการแสดงออกให้ผู้อื่นเห็นคุณธรรมที่อยู่ภายในจิตใจของแต่ละบุคคลนั่นเอง

นวลฉวี กมล (2547:7) กล่าวถึง คุณธรรมจริยธรรมของครู หมายถึง คุณสมบัติที่เป็นความดี ความถูกต้อง มีอยู่ภายในจิตใจของครูซึ่งยึดถือและปฏิบัติ อันเป็นประโยชน์ต่อตนเอง หรือผู้อื่น เป็นแรงผลักดันให้ผู้ประกอบวิชาชีพครูกระทำหน้าที่ของครูได้อย่างสมบูรณ์

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง คุณสมบัติที่เป็นความดีที่ถูกต้อง ซึ่งมีอยู่ในจิตใจของบุคคล พร้อมทั้งจะกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ อันเป็นลักษณะที่สังคมต้องการ ทั้งผู้กระทำที่จะได้รับความพึงพอใจว่าการกระทำนั้นเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น

3.2.2 ความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม

คุณธรรมจริยธรรม เป็นเครื่องมือยึดเหนี่ยวทางสังคมที่สำคัญ การปฏิบัติตน การยิ้มแย้มแจ่มใส การขอบคุณและขอโทษ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รักความยุติธรรม รักความสงบ เห็นอกเห็นใจผู้ด้อยโอกาส ตลอดจนการเสียสละเพื่อส่วนรวม คุณธรรมเหล่านี้นำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี บุคคลจะมีความสุขความเจริญทั้งในชีวิตส่วนตัวการทำงานนั้นจะต้องประกอบด้วย “การคิดดี การพูดดี และการกระทำดี” การคิดดี หมายถึง คิดแต่สิ่งที่เป็นคุณเป็นประโยชน์ไม่คิดในเรื่องที่ทำให้จิตใจต้องเศร้าหมองเสื่อมโทรมตกต่ำ พูดอย่างรวม ๆ ก็คือ ต้องไม่โลภ ไม่โกรธ และไม่หลงงมงาย ส่วนการพูดดี หมายถึง การมีวาจาสุภาพ เช่น พูดความจริง ไม่พูดส่อเสียด ไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดเพื่อเจ้อ พูดด้วยความเมตตา พูดแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ พูดให้กำลังใจ ใช้ถ้อยคำอ่อนหวานจับใจเป็นต้น สำหรับการกระทำดีนั้นให้เน้นไปที่พฤติกรรมทางกายในทางที่ดี เป็นประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น หลีกเลี่ยงการเบียดเบียน ผู้อื่นทางกาย ไม่ยึดถือเอาสิ่งของของผู้อื่นไม่อนุญาติมาเป็นของตน และไม่ประพฤติดุติประเวณี เป็นต้น การทำความดี ทั้ง 3 ด้านดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ต้องเกี่ยวเนื่องกับคุณธรรมทั้งสิ้น (ยงค์ ชุ่มจิต. 2544 : 322 - 323)

คุณธรรมของครูจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งสำหรับครูดังนี้ ผกา สัตยธรรม (2544 : 31 – 33) ได้ให้ความสำคัญดังนี้

1. คุณธรรมของครู ทำให้ครูเป็นคนดี เพราะมีคุณสมบัติที่ดีจากการปฏิบัติตามคุณธรรมต่าง ๆ เหล่านั้น ผู้ที่มีคุณธรรมประจำใจย่อมเป็นที่เคารพบูชาของผู้อื่น
2. ครูเป็นผู้สามารถนำเอาคุณธรรมต่าง ๆ ที่ประพฤติปฏิบัติอยู่ไปอบรมสั่งสอน และเป็นตัวอย่างที่มีคุณธรรมแก่ศิษย์
3. คุณธรรมของครู ทำให้เกิดศรัทธาเลื่อมใสจากใจของผู้เกี่ยวข้องก่อให้เกิดความมั่นคงในอาชีพครู
4. เป็นที่แน่ใจว่า ประชาชนของชาติจะเป็นคนดีตามที่ครูได้ให้การอบรมสั่งสอนแนะแนวและแนะนำให้ปฏิบัติคุณธรรมตามความเหมาะสม
5. คุณธรรมของครูมีผลต่อสภาพความเป็นอยู่ของบุคคลในสังคม จากการเป็นพลเมืองดีมีคุณธรรม ก็จะเป็นผลให้สังคมมีความสุข เพราะทุกคนมีกิจกรรมควบคู่ไปกับการความรู้ ทำให้ไม่เบียดเบียน ฆ่าฟันกัน
6. ในสังคมที่มีคนดีมีคุณธรรมควบคู่กับความรู้ การพัฒนาประเทศชาติจะเจริญและก้าวหน้าขึ้นกว่าเดิม ไม่มีปัญหาการกอบโกยคอยหาแต่ประโยชน์ส่วนตัว แต่จะเห็นแก่ส่วนรวมเป็นส่วนใหญ่ และทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติอย่างแท้จริง
7. ทำให้ครูสามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะนำเอาคุณธรรมทางด้านการสอนมาใช้ ทำให้การเรียนการสอนพัฒนาขึ้นกว่าครูที่ไม่มีคุณธรรมทางด้านการสอน เพราะไม่รู้ว่าจะสอนให้ดีให้เกิดความเข้าใจได้อย่างไร สอนอย่างไรทำให้เกิดปัญญาแก่ศิษย์
8. การสอนให้เกิดคุณธรรมในตัวนักเรียน ให้นักเรียนรู้ถึงคุณของสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ย่อมก่อให้เกิดความมั่นคงในสถาบันต่าง ๆ ของชาติ และทำให้ชาติมั่นคง

9. การถ่ายทอดวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ จะเกิดขึ้นได้ เพราะครุมีคุณธรรมในการอบรมสั่งสอนให้ศิษย์ได้รับความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของวัฒนธรรมของชาติ เพื่อให้ เกิดการสืบทอดทางวัฒนธรรม

ปราณี ตั้งใจดี (2540 : 9) ได้กล่าวถึงความสำคัญของจริยธรรมดังนี้ จริยธรรมเป็นพื้นฐานการแสดงออกของการกระทำที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่นทั้งคุณธรรมที่เป็นบ่อเกิดซึ่งเป็นแก่นของค่านิยม

จตุพร ศิลาเดช (2543 : 11 – 12) ให้ความสำคัญของจริยธรรมว่าเป็นพื้นฐานของการแสดงออก ซึ่งพฤติกรรมหรือการกระทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น อันจะเป็นแบบแผนของการปฏิบัติตนที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

ยนต์ ชุ่มจิต (2546 : 264 – 265) ได้กล่าวถึงความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรมต่อตนเองและผู้อื่นดังต่อไปนี้

1. ประโยชน์ต่อตนเอง คือ ทำให้มีชีวิตที่สงบไม่ต้องเดือดร้อนใจ มีความเจริญรุ่งเรือง มีความมั่นคงได้รับการยกย่องสรรเสริญ มีความอบอุ่น มีความสุข ฐานะทางเศรษฐกิจมั่นคง
2. ประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ คือ สังคมได้รับความสงบสุข เพราะทุกคนเป็นคนดีมีคุณธรรม มีความจงรักภักดีและเห็นความสำคัญของประเทศชาติ

งามนิตย์ สิริพงษ์ (2547 : 14) ได้กล่าวถึง จริยธรรม มีความสำคัญต่อพฤติกรรม การแสดงออกต่าง ๆ และเป็นเครื่องมือในการควบคุมความประพฤติของมนุษย์ให้เป็นไปในทางที่ดี สามารถอยู่ร่วมกันในโลกและสังคมอย่างมีความสุข

นวลฉวี กมล.(2547 : 9) ได้กล่าวถึงความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรมของครู คือ ความจำเป็นในการประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม หากครูประพฤติปฏิบัติเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม จะมีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อตนเอง สถาบัน สังคม และความมั่นคงของชาติ ครูที่มีคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในอุดมการณ์ จะทำให้เกิดศรัทธาความเป็นครู ซึ่งมีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า คุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับครู เพราะในฐานะครูเป็นสมาชิกของสังคม จำเป็นต้องเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม ตามสังคมกำหนดซึ่งครูมีบทบาทเป็นผู้สร้างคนและพัฒนาสังคมจึงต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคคลทั่วไป

3.2.3 หลักคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู

คุณธรรมจริยธรรมกับความเป็นครูเป็นสิ่งที่ไม่สามารถจะแยกจากกันได้ คุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ของครูนั้น อาจยึดปฏิบัติตามหลักธรรมที่สำคัญของศาสนานั้น ครูแต่ละคนควรศึกษาและปฏิบัติตามคำสอนเรื่องทางสายกลางที่เรียกว่า มัชฌิมาปฏิปทา ซึ่งแปลว่า ทางสายกลางแห่งข้อปฏิบัติฝึกฝนใจในทางที่ชอบ คำว่าทางสายกลางนั้น หมายถึงทางดำเนินทางใจหรือข้อปฏิบัติบำเพ็ญทางใจที่ทำให้พ้นจากกิเลสอันเป็นข้าศึก ทางสายกลางดังกล่าวคือ อริยมรรคอันมีองค์ 8 คุณธรรมจริยธรรมข้อนี้ถือว่าเป็นธรรมขั้นสูงในศาสนาพุทธอันได้แก่ (ธีรศักดิ์ อัครบวร. 2544 : 136 – 139)

1. อริยมรรค อันมีองค์ 8 ซึ่งถือได้ว่าเป็นธรรมขั้นสูงในศาสนาพุทธ ได้แก่

1.1 สัมมาทิฏฐิ (การเห็นชอบ) หมายถึงการเห็นชอบตามทำนองคลองธรรม เป็นแสงสว่างส่องทางให้พ้นทุกข์ ครูทั้งหลายหากมีสัมมาทิฏฐิและถือปฏิบัติเป็นอย่างดีย่อมเป็นครูที่มีความเป็นครู

1.2 สัมมาสังกัปปะ (การดำริชอบ) หมายถึง การคิดอย่างฉลาด รอบคอบ รู้จักไตร่ตรองเป็นผู้มีวิสัยคิด รู้จักใช้ความคิดในทางที่ถูกต้องดีงาม คิดในทางสร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเอง ต่อศิษย์ และสังคม

1.3 สัมมาวาจา (การพูดจาชอบ) หมายถึง การไม่พูดจาส่อเสียด ไม่เพ้อเจ้อ ไม่พูดหยาบ และไม่พูดปดพูดเท็จ วิธีพูดของครูมีผลต่อความรู้สึกและจิตใจของศิษย์เสมอ หากครูพูดด้วยความจริงใจ อ่อนโยน ไพเราะ ย่อมทำให้ศิษย์มีความเคารพและรักนับถือ

1.4 สัมมากัมมันตะ (การทำการงานชอบ) หมายถึง การกระทำกิจการต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ และตั้งใจอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้เกิดผลดีต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง

1.5 สัมมาอาชีวะ (การเลี้ยงชีวิตชอบ) หมายถึง การทำอาชีพสุจริต และไม่ผิดกฎหมายทั้งหลาย

1.6 สัมมาวายามะ (การเพียรชอบ) หมายถึง การมุ่งมั่นพยายามในทางดี ครูต้องมีความเพียร คือ พยายามศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ มีมานะพยายามสร้างความก้าวหน้าในชีวิตและหน้าที่การงานตามทำนองคลองธรรม

1.7 สัมมาสติ (การระลึกชอบ) หมายถึง การพิจารณาไตร่ตรองในทางที่ถูก ที่มีสติปัญญาเฉียบแหลมรอบคอบในการผจญปัญหาต่าง ๆ

1.8 สัมมาสมาธิ (ความตั้งใจมั่นชอบ) หมายถึง การตั้งอยู่ในความสงบไม่ปล่อยให้อกิเลสทั้งหลายเกิดขึ้นจนทำให้หลงผิด หากครูผู้มีความตั้งใจมั่นชอบย่อมเป็นผู้ประสบความสำเร็จในการดำเนินอาชีพครู

ครูยึดมั่นในอริยมรรค 8 ย่อมเป็นครูผู้มีความประพฤติดีงามอันดีงาม เพราะครูไม่ประมาทในการดำรงชีวิต ทั้งยังเป็นครูผู้เป็นที่พึ่งของศิษย์ เพื่อนร่วมงานเพราะว่าครูผู้นั้น คือ ครูผู้มีปัญญา มีความสงบ คิดในทางที่ถูกและมีความประพฤติปฏิบัติที่ดีอยู่ตลอดเวลา

2. พรหมวิหาร 4 เป็นธรรมประจำใจอันประเสริฐสำหรับผู้ที่ต้องการมีธรรมประจำใจทุกคน เพื่อจะเป็นผู้มีความดีอันยิ่งใหญ่ โดยเฉพาะผู้ที่จะเป็นที่พึ่งของผู้อื่น เป็นธรรมที่คำจุนโลก ครูจะต้องมีธรรมประจำใจอันประเสริฐนี้ เพื่อเป็นหลักประพฤติปฏิบัติตนที่ดีงาม ซึ่งประกอบด้วยธรรมต่าง ๆ ดังนี้ (ผกา สัตยธรรม. 2544 : 183 – 185)

2.1 เมตตา คือ ความรักใคร่ปรารถนาดีอยากให้เขามีความสุข มีจิตใจที่ดีงาม ผู้ที่เป็นครูอาจารย์จะต้องมีเมตตาเป็นที่ตั้ง

2.2 กรุณา ความสงสาร เอื้อนดูศิษย์ พึงช่วยเหลือให้พ้นจากความทุกข์ และความไม่รู้

2.3 มุทิตา คือ ความชื่นชมยินดีเมื่อศิษย์ได้ดี และยกย่องเชิดชูให้ปรากฏ อันเป็นการให้กำลังใจและช่วยให้เกิดความภูมิใจในตนเอง

2.4 อุเบกขา คือ การวางตัววางใจเป็นกลาง อันจะให้ดำรงอยู่ในธรรมตามที่พิจารณาเห็นด้วยปัญญา มีจิตเรียบตรงเพียงธรรมจตุตรารั้งไม่เอนเอียงด้วยรักหรือชังพร้อมที่จะวินิจฉัยและปฏิบัติไปตามธรรม พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลเมื่อผู้อื่นเดือดร้อนเป็นทุกข์

3. ขรรวาสธรรม 4 เป็นหลักธรรมที่ให้แนวคิดเกี่ยวกับการครองเรือน และหลักการครองชีวิตของคฤหัสถ์ มี 4 ประการ คือ (ธีรศักดิ์ อัครบวร. 2544 : 86)

3.1 สัจจะ คือ ความจริง ความซื่อตรง ซื่อสัตย์ และจริงใจ ซึ่งจำแนกออกได้เป็นสัจจะต่อตนเอง ต่อผู้อื่น ต่อหน้าที่การงาน และต่อประเทศชาติ

3.2 ทมะ คือ การฝึกฝน การข่มใจ ฝึกนิสัย รู้จักควบคุมจิตใจ แก้ไข ขอบกพร่อง และปรับปรุงตัวให้เจริญก้าวหน้าด้วยสติปัญญา

3.3 ขันติ คือ ความอดทน ตั้งหน้าทำหน้าที่การงานด้วยความขยัน หมั่นเพียร เข้มแข็ง ตั้งมั่นใจจดหมายไม่ทอดทิ้ง

3.4 จาคะ คือ การเสียสละ การให้รู้จักละกิเลส มีใจกว้างพร้อมรับฟังความทุกข์ ความคิดเห็นแสดงความต้องการของผู้อื่น พร้อมทั้งจะร่วมมือ ช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้อื่น

4. สังคหัตถ์ 4 คือ ธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวหัวใจผู้อื่น หรือธรรมเพื่อให้ตนเป็นที่รัก เป็นที่ชอบใจของคนทั่วไป เป็นธรรมที่ช่วยให้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และอาจกล่าวได้ว่า สังคหัตถ์ เป็นเครื่องสงเคราะห์โลก ช่วยเหลือกัน ยึดเหนี่ยวใจกัน ประสานโลก คือสังคมแห่งมนุษยใจไว้ ประดุจสลักเพลาดุมรถที่แล่นไปอยู่ไว้ได้ สังคหัตถ์ประกอบด้วย (ผกา สัตยธรรม. 2544 : 185 – 186)

4.1 ทาน หมายถึง การให้ ครูอาจารย์จะต้องให้คำแนะนำสั่งสอน ให้ความรู้และความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ

4.2 ปิยวาจา หมายถึง พูดจาด้วยน้ำใจหวังดี มุ่งให้เป็นประโยชน์และเกิดผลดี ทำให้เกิดความเชื่อถือและเคารพนับถือ

4.3 อตถจริยา หมายถึง การประพฤติอันเป็นประโยชน์ การชวนชววย ช่วยเหลือกิจการสาธารณประโยชน์ ตลอดจนช่วยแก้ไขปรับปรุงส่งเสริมในทางจริยธรรมแก่ผู้อื่น

4.4 สมานัตตตา หมายถึง การทำตนให้เสมอต้นเสมอปลาย ตลอดจน การวางตัวให้เหมาะสมฐานะ ภาวะ บุคคล เหตุการณ์และสิ่งแวดล้อม

5. อธิธัมม 4 ผู้เป็นครู ย่อมจะปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับอาชีพครู อธิธัมม 4 ย่อมนำไปสู่ความสำเร็จในการทำงาน และช่วยให้การปฏิบัติหน้าที่ของครู เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นหลักธรรมที่ทำให้ทำงานประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย (ธีรศักดิ์ อัครบวร. 2544 : 90 – 91)

5.1 ฉันทะ คือ ความพึงพอใจ ความต้องการที่จะทำ ใฝ่ใจรักจะทำสิ่งนั้น อยู่เสมอ และปรารถนาให้ได้ผลดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

5.2 วิริยะ คือ ความเพียร ขยันหมั่นเพียรประกอบสิ่งนั้น ๆ ด้วยความพยายาม เข้มแข็งอดทน

5.3 จิตตะ คือ ความคิดตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำและทำสิ่งนั้นด้วยความคิด เอาจิตฝึกฝน ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านจากสิ่งที่ต้องรับผิดชอบ

5.4 วิมังสา คือ ความไตร่ตรอง หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญ ตรวจตราหา เหตุผล และมีการวางแผน ปรับปรุงงานอยู่เสมอ

นอกจากนั้นยังมีนักวิชาการได้สรุป คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูด้านคุณธรรม จริยธรรมไว้พอสรุปได้ดังนี้

วัชร บวรสิงห์(2536 : 7 – 8) ได้สรุปคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครู ด้านคุณธรรม จริยธรรมว่า ครูควรมีคุณธรรม จรรยาบรรณ ครูต้องมีความศรัทธาในวิชาชีพครู ตั้งใจใช้ความสามารถทางวิชาชีพ เพื่อให้บริการแก่นักเรียนและสังคม มีความซื่อสัตย์ต่อหลักการของอาชีพครู มีความรับผิดชอบต่อในการศึกษาต่อสังคม ชุมชนและนักเรียน มีความรักความเมตตาและมีความปรารถนาดีต่อนักเรียนทุกศิษย์และเวลา เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้รับความเจริญเติบโตและพัฒนาการในทุกด้าน

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต.) (2540 : 53 – 55) ได้สรุปถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูด้านคุณธรรมจริยธรรมว่า ครูต้องทำหน้าที่ครูต่อศิษย์ ปฏิบัติต่อศิษย์โดยอนุเคราะห์ตามหลักธรรมเสมือนเป็นทิศเบื้องขวา ดังนี้ อบรมศิษย์ให้เป็นคนดีของสังคม รับฟังความคิดเห็นและให้กำลังใจศิษย์ในทุกด้าน เอาใจใส่ด้านความประพฤติและแนะแนวการเรียนให้ศิษย์ แสดงความชื่นชมยินดีต่อความก้าวหน้าของศิษย์อยู่เสมอ ในอันที่จะดำเนินชีวิตต่อไป

ผกา สัตยธรรม (2544 : 194 – 198) ได้สรุปถึงลักษณะของครูที่ดีไว้ว่า ครูที่ดีควรให้ความช่วยเหลือให้ความรักความเมตตาต่อศิษย์ทุกโอกาสที่ทำได้ มีความใกล้ชิดรู้จักนิสัยศิษย์ของตนเป็นอย่างดีว่าเป็นคนเช่นไร เมื่อศิษย์ทำผิดครูก็แนะนำให้ทำในสิ่งที่ถูกต้อง ครูควรรู้เวลาที่เหมาะสมให้ศิษย์ได้พักผ่อนตามสมควร ไม่ให้ทำงานหรือการบ้านมากเกินไป เมื่อศิษย์เจ็บป่วยไม่สบาย ช่วยแนะนำดูแล แจ้งให้ผู้ปกครองทราบทันที เพื่อพาไปหาแพทย์ ดูแลเอาใจใส่ในเรื่องโภชนาอาหาร สนับสนุนส่งเสริมความสามารถพิเศษของศิษย์ให้กำลังใจให้ศิษย์มีความกล้าหาญ ไม่ท้อถอยในการเรียน รู้จักต่อสู้และอดทน

ไพศาล อรเอี่ยม (2546 : 10) ได้กล่าวถึงลักษณะที่พึงประสงค์ของครูต้องมีคุณธรรม จริยธรรมประจำใจมีความเมตตา ปรารถนาดีต่อเด็ก พร้อมทั้งจะให้อภัยและให้ความช่วยเหลือเด็ก รู้จักประหยัลดอดออม ดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่าย มีมนุษยสัมพันธ์ดี เข้าใจชีวิตชุมชน และนำพลังชุมชน มาเป็นประโยชน์กับการเรียนรู้อย่างดี ครูควรมีสุนัขภาพจิตดี เข้าใจโลกเข้าใจชีวิต เป็นผู้รู้จักเห็นคุณค่าของตนเอง รักผู้อื่นและใจกว้างยอมรับความแตกต่างของบุคคล ครูควรศึกษาให้ลึกในปรัชญาของศาสนาที่ตนนับถือ ให้ความสำคัญแก่สาระหรือแก่นมากกว่าเปลือก และคุณค่าความสามารถมากกว่ารูปปลั๊กที่สร้างให้เห็นจากภายนอก

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2546 : 12 – 20) ได้สรุปลักษณะครูที่พึงประสงค์ของโรงเรียนเอกชนด้านคุณธรรมและจริยธรรมว่า ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ เอาใจใส่ ช่วยเหลือส่งเสริมให้กำลังใจแก่ศิษย์โดยเสมอภาคไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ และไม่ใช้ให้ศิษย์กระทำการใด ๆ อันเป็นประโยชน์แก่ตนเองโดยมิชอบ รักและศรัทธาในวิชาชีพครู ช่วยเหลือเพื่อนครู และชุมชนตามโอกาสที่เหมาะสม

นวลฉวี กมล. (2547 : 14) ได้สรุปคุณลักษณะของครูที่มีคุณธรรมจริยธรรม ควรมีจิตวิญญาณของความเป็นครู เป็นกัลยาณมิตรแก่ศิษย์ ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ และมีศาสตร์และศิลป์ ในการถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่ศิษย์ซึ่งจะนำครูไปสู่ความเป็นปราชญ์บุคคล

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปคุณลักษณะของครูด้านคุณธรรมจริยธรรมได้ว่าครู ควรให้ความสนใจและใส่ใจในคุณธรรมจริยธรรมสำหรับครูให้มาก เพื่อจะได้ร่วมมือกันในการแก้ปัญหาให้แก่สังคม โดยเฉพาะการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นในนักเรียน ดังนั้น คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ด้านคุณธรรมจริยธรรม คือ การแสดงพฤติกรรมที่ดีงามต่อศิษย์ ได้แก่ ให้ความรัก ความเมตตา กรุณา มีความอดทน เป็นที่ไว้วางใจ มีความยุติธรรม และมีระเบียบวินัย

3.3 ด้านทักษะการสอน

ครูเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นรูปกระบวนการทางปัญญาที่สามารถพัฒนาบุคคลได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสใฝ่หาความรู้ได้เอง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้และสร้างผู้เรียนให้เป็นคนที่มีคุณภาพ ดี เก่ง และมีความสุข เป็นที่พึงประสงค์ของสังคม ทักษะการสอนจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะช่วยให้ครูประสบความสำเร็จในด้านอาชีพ ทักษะจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างถูกต้องและสม่ำเสมอ ผู้ที่จะเป็นครูในยุคปฏิรูปการศึกษาจึงจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนทักษะการสอนในด้านต่าง ๆ อย่างถูกต้อง

จากการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาและแนวคิดของนักการศึกษา ผู้วิจัยมีความคิดว่า เมื่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดการปฏิรูปการศึกษาไว้ชัดเจน โดยเฉพาะในเรื่องการจัดการศึกษา ซึ่งจะต้องเปลี่ยนไปจากเดิมและสิ่งที่เปลี่ยนแปลงก็คือการจัดการเรียนการสอน จากการที่ครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้เพียงฝ่ายเดียวหรือเป็นการเรียนรู้แต่เนื้อหาวิชา ตำรา ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ทันสมัยและเหตุการณ์ ปัจจุบันในยุคข้อมูลข่าวสาร โลกและสิ่งแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การดำรงชีวิตของคนต้องอาศัยการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ทุกแห่ง ทุกเวลา ทุกสถานที่ เริ่มจากการเรียนรู้จากครอบครัว ชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ โรงเรียนสถาบันศาสนา การจัดกระบวนการการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูจะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทเข้าสู่บทบาทใหม่ที่ต้องศึกษาและเข้าใจในการวัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน

ตามแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ ครูสามารถคิดค้น และแสวงหาวิธีการ นวัตกรรม เพื่อให้ เป็นไปตาม ทิศทาง ที่กำหนด ถ้าจะทำให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะที่ต้องการได้ ในขณะเดียวกันก็ต้องศึกษา ค้นคว้า ปรับปรุงแบบการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับตัวผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและมีการคิด ตามตรวจสอบประเมินผลอย่างจริงจัง ซึ่งได้มีนักการศึกษาให้แนวคิด ในด้านทักษะการสอน และ การจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

3.3.1 ความหมายของทักษะการสอน

ทักษะการสอน มีผู้ให้ความหมายของทักษะการสอนไว้ดังนี้

กฤษณา ศักดิ์ศรี (เจวียง ทองธรรมชาติ. 2541 : 73 ; อ้างอิงจาก กฤษณา ศักดิ์ศรี. 2530) ได้ให้ความหมายของทักษะการสอนไว้ว่า ทักษะการสอน คือ ความชำนาญในศิลปะวิทยา ซึ่งเคยฝึกหัด และมีประสบการณ์มาสามารถแสดงออกเป็นพฤติกรรมที่คล่องแคล่วว่องไวอย่างมี ประสิทธิภาพในการสอน

ธีรพันธ์ คงนาวัง (2545 : 20) ได้กล่าวถึงความหมายของทักษะการสอน คือ ความ คล่องแคล่วรวดเร็วและแม่นยำในการปฏิบัติงานการเรียนการสอน แม้ว่าจะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ เปลี่ยนไปจากปกติ

ทักษะการสอนเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้ที่เป็นครู ครูที่มีทักษะการสอนดี จะส่งผลให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ได้ดีดังที่ อาภรณ์ ใจเที่ยง (2543 : 194) ได้กล่าวถึงครูที่มีทักษะการสอน ที่ดีไว้ว่า ทักษะการสอนที่ดี ของครูเป็นเครื่องบ่งบอกให้เห็นถึงลักษณะของครูดี เพราะทักษะการสอนเป็นสิ่ง สำคัญผู้เป็นครู ครูที่มีทักษะการสอน คือ ครูที่มีความชำนาญคล่องแคล่วในการสอนประกอบด้วย 4 กระ คือ

1. กระตือรือร้น พฤติกรรมข้อนี้ หมายความว่า ครูที่มีลักษณะการสอนดี จะมีความ กระตือรือร้นในการสอน และมีเทคนิควิธีในการกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความกระตือรือร้นในการเรียน ทำให้ผู้เรียนสนใจเรียนตลอดจนจบชั่วโมง

2. กระฉับกระเฉง พฤติกรรมข้อนี้ หมายความว่า ครูที่มีทักษะการสอนดีจะมีการ แสดงออกที่กระฉับกระเฉง คล่องแคล่ว ไม่เคอะเขิน ไม่อึดอาด ชักช้า ครูจะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกด้วยความมั่นใจทั้งอากัปกิริยา และทั้งวิธีการสอน กล่าวคือ มีความคล่องแคล่วในบุคลิก ทำทาง และมีความคล่องตัวในการสอนอันส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความกระฉับกระเฉงในการเรียนด้วย

3. กระจำ ข้อนี้นี้หมายความว่า ครูที่มีทักษะการสอนดีจะมีความสามารถในการจัด ประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้รับอย่างกระจำแจ้งสามารถสอนเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย ทำให้ผู้เรียน เกิดความเข้าใจได้ชัดเจนถูกต้องอย่างสมบูรณ์ ผู้สอนจะให้ความกระจ่างในบทเรียนแก่ผู้เรียนได้นั้น ตัวผู้สอนเองจะต้องมีความกระจ่างในเนื้อหาสาระนั้นเสียก่อน ดังนั้นกระจำในข้อนี้จึงหมายถึง ความสามารถของผู้สอนในการใช้ภาษาได้อย่างกระจำ และตนเองมีความรู้อย่างกระจำแจ้งซึ่งเป็น ความรู้ที่ถูกต้องแท้จริง

4. กระบวนการ ข้อนี้นี้หมายความว่า ครูที่มีทักษะการสอนดีจะมีความสามารถในการ ดำเนินการสอนจนเสร็จสิ้นกระบวนการ บรรลุจุดประสงค์การสอนตามแผนที่วางไว้อย่างมี

ประสิทธิภาพ ครูที่มีทักษะการสอนที่ดีจึงเป็นครูที่มีความสามารถในการสอนอย่างเป็นกระบวนการ มีลำดับขั้นตอนในการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตลอดเวลาเรียน

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า ครูที่มีทักษะการสอน หมายถึง ครูมีความชำนาญในการสอนสามารถดำเนินการสอนได้อย่างคล่องแคล่ว ราบรื่นมีเทคนิควิธีในการกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความสนใจเรียน และมีลำดับขั้นตอนในการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตลอดเวลาเรียน

3.3.2 ลักษณะของทักษะการสอนที่ดีของครู

ครูจะต้องสอนด้วยความคล่องแคล่วไม่ติดขัด สอดคล้องเหมาะสมทั้งการพูด อธิบาย การใช้สื่อการสอน ต้องสอนด้วยความถูกต้องแม่นยำทั้งเนื้อหา สารและมียุทธวิธีการสอนที่หลากหลาย สอนบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพในเวลาที่เหมาะสม ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจอย่างกระฉ่งแจ้ง เกิดเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียนและต่อผู้สอน เกิดทักษะในการคิดค้นคว้าในการปฏิบัติกิจกรรมตามที่คุณเรียนมอบหมายซึ่ง

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) (2540 : 53– 55) ได้กล่าวถึงทักษะการสอนของครูไว้ดังนี้

1. สีสครบทังสี่ คือ ชีให้ชัด ชวนให้ปฏิบัติ เราให้กล้า ปลุกให้รำเริง

1.1 ชีให้ชัด จะสอนอะไรก็ชี้แจงแสดงเหตุผล แยกแยะ อธิบายให้ผู้ฟังเข้าใจแจ่มแจ้ง ดังจูงมือไปดูให้เห็นกับตา

1.2 ชวนให้ปฏิบัติ คือ สิ่งใดที่ควรทำก็บรรยายให้มองเห็นความสำคัญและซาบซึ้งให้เห็นคุณค่า เห็นสมจริง จนผู้ฟังยอมรับ อยากลงมือทำ หรือนำไปปฏิบัติ

1.3 เราให้กล้า คือ ปลุกใจให้ศีกคึก เกิดความกระตือรือร้นมีกำลังใจแข่งขัน มั่นใจที่จะทำให้สำเร็จ ไม่กลัวเหน็ดเหนื่อยหรือว่าลำบาก

1.4 ปลุกให้รำเริง คือ ทำบรรยากาศให้สนุกสนาน แจ่มใสเบิกบานใจให้ผู้ฟังแจ่มชื่นมีความหวังมองเห็นผลดีและทางสำเร็จหลักการจำง่าย ๆ ว่า “สอนให้แจ่มแจ้ง จูงใจ แก่กล้า ร่าเริง”

2. มีหลักตรวจสอบสาม คือ สอนด้วยความจริง สอนให้สามารถพิจารณาถึงเหตุผล มีความเข้าใจ สำเร็จตามความมุ่งหมายของเรื่องที่สอน และสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้

สำหรับทักษะการสอนของครูโรงเรียนเอกชน รุ่ง แก้วแดง (2541:140-141) กล่าวว่า ครูโรงเรียนเอกชนต้องรับผิดชอบต่อผู้เรียน ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางกลยุทธความรู้ความสามารถ ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก จะต้องสอนเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มเล็ก

อมรวิทย์ นครทรัพย์ (2541 : 21) กล่าวถึง ทักษะการสอนของครูว่า ต้องชอบเด็ก ทำหายสติปัญญา กระตุ้นให้เด็กแก้ปัญหา การคิดข้อมูลด้วยตนเอง ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ และมีมนุษยสัมพันธ์ดี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2545 : 71 – 76) ได้กล่าวไว้ว่า ครูที่มีทักษะการสอนต้องมีทัศนคติต่อวิชาชีพครู ต้องรู้เป้าหมายหลักสูตรและเป้าหมายการจัดการศึกษา จัดทำหลักสูตร จัดทำแผนและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอน ครูต้องแสวงหาความรู้ คิดวิเคราะห์ปัญหาและแก้สถานการณ์ได้

ไพศาล อรเอี่ยม (2546 : 10) ได้กล่าวถึง ครูที่มีทักษะการสอน ควรมีลักษณะต่อไปนี้

1. ครูควรรู้สึกซึ่งในแก่น หรือศาสตร์สาระวิชาที่ตนรับผิดชอบ รู้กว้าง รู้ไกล และรู้เชื่อมโยงระหว่างสรรพสิ่ง การที่มีความรู้และสามารถเชื่อมโยงถ่ายทอดความรู้แก่คนอื่น ๆ ได้ดี มีความสำคัญในการเสริมสร้างคุณค่าความสำเร็จในอาชีพตน คุณสมบัติเช่นนี้ สามารถสร้างขึ้นได้จากการอ่าน ดู ฟัง สังเกต ศึกษา และวิเคราะห์ ไตร่ตรอง โดยเฉพาะปัจจุบันที่เป็นยุคที่ข้อมูลข่าวสารแพร่กระจายผ่านสื่อต่าง ๆ ได้ง่าย ทุกสังคมทั่วโลกจึงจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ครูควรมีหัวใจของการเรียนรู้ คือ สุ จิ ปุ ลิ จึงจะประสบความสำเร็จในวิชาชีพ

2. ครูควรเพิ่มพูนความสามารถในการคิดและการบริหารจัดการ ปัจจุบันการเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ความรู้จึงเป็นฐานแห่งการพัฒนา ความก้าวหน้าของบุคคลและสังคมในการพัฒนาต้องอาศัยความคิดอย่างมีเหตุผล มีวิจารณ์ญาณเพื่อจะสามารถวิเคราะห์คัดเลือก ตัดสินใจ และปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสม การบริหารจัดการที่มีคุณภาพจำเป็นต่อวิชาชีพทั้งในการพัฒนาตนและพัฒนางานการศึกษา

3. ครูควรฝึกฝน พัฒนาเทคนิควิธีการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เหมาะสมแก่เด็ก เพราะครูที่มีความตั้งใจและมีความรู้ดีเยี่ยม แต่เทคนิควิธีการไม่สอดคล้องเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กก็ทำให้ความตั้งใจนั้นไม่บรรลุผลเท่าที่ควร ความหวังดีของครูจะสำเร็จผลดีก็ต่อเมื่อผู้เรียนพร้อมจะเรียนรู้ หรือมีส่วนร่วมในการเรียนรู้นั้น เช่นเดียวกับความเครียด และคำพูดด้านร้ายย่อมไม่เป็นผลดีแก่ภาพพจน์ของครู

4. ครูควรใจกว้าง น้อมรับการเสนอแนะ ดิชม และความคิดเห็นแตกต่างหลากหลาย ทั้งจากผู้บริหารร่วมงาน ผู้ปกครอง และโดยเฉพาะผู้เรียน แล้วพิจารณาสาระคำนั้น ๆ อย่างใจเป็นกลาง การจะสร้างหรืออบรมลูกศิษย์ของตนให้มีคุณภาพ เป็นกำลังสำคัญของสังคมต่อไปนั้น จำเป็น ต้องดำเนินการตั้งแต่เด็กในชั้นต้น ๆ และช่วงวัยโดยผ่านกระบวนการต่าง ๆ ที่สร้างความคิด การฝึกฝนปัญญาความรู้ ทั้งความรู้จากตำรา สื่อการเรียนรู้ ความรู้จากสิ่งแวดล้อม และสังคมผู้ใหญ่ ควรใจกว้างเปิดโอกาสให้เด็กกล้าคิด กล้าพูด กล้าแสดงออกในทางที่ไม่เป็นพิษเป็นภัยแก่ตน และคนอื่น ๆ การดีช่องให้เด็กคิดตามกรอบ หรือคิดทางเดียวกันทั้งหมดย่อมไม่เป็นผลดีต่อการเรียนรู้ และความแตกฉานทางปัญญา จึงเป็นผลเสียต่อการพัฒนาสังคมมากกว่าอย่างอื่น

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2546 : 12 – 57) กล่าวถึง ครูที่มีทักษะการสอนต้องอบรมสั่งสอน ฝึกฝน เสริมความรู้ ทักษะนิสัย ที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ด้วยความบริสุทธิ์ใจ เป็นคนที่รู้จักศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ คำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนเต็มศักยภาพ พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติให้เกิดผลจริง พัฒนาสื่อการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ รายงานพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีระบบ รู้จักแสวงหา และใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนาตนเอง พัฒนางานและพัฒนาสังคม สร้างโอกาสให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการแสวงหาความรู้ตามสภาพความแตกต่างของบุคคล ด้วยการใช้ปฏิบัติจริง และสรุปความรู้ทั้งหลายด้วยตนเอง

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546 : 173 – 174) กล่าวถึงลักษณะของครูที่มีทักษะการสอนไว้ดังนี้

1. สอนด้วยความคล่องแคล่ว กระฉับกระเฉง มีความคล่องตัวในการแสดงออก พฤติกรรมต่าง ๆ เป็นไปอย่างสอดคล้องเหมาะสม ราบรื่น ไม่ติดขัด เช่น การพูด การอธิบาย การถามคำถาม การเขียนกระดานดำ การใช้สื่อการสอนทุกพฤติกรรมครูแสดงออกด้วยความมั่นใจ ไม่ทำให้เกิดผลเสียต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ประการใด

2. สอนด้วยความถูกต้องแม่นยำ หมายถึง มีความถูกต้องแม่นยำทั้งด้านเนื้อหาสาระและวิธีการ กล่าวคือ เนื้อหาหรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จัดให้แก่ผู้เรียนมีความถูกต้องตรงตามทฤษฎี หลักการ ผู้สอนสามารถให้เนื้อหาสาระที่ถูกต้องได้ครอบคลุมขอบข่ายของวิชาและมีความแม่นยำในการให้เนื้อหา โดยไม่ต้องดูเอกสารประกอบการสอนตลอดเวลา ส่วนด้านวิชาการ ผู้สอนมีทักษะในการใช้วิธีการสอนหรือจัดกระบวนการเรียนการสอนได้สอดคล้องเหมาะสมกับลักษณะของเนื้อหาวิชา วัย ระดับสติปัญญาของผู้เรียนและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ตลอดจนสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนได้ถูกต้องเหมาะสม เช่น การรู้จักใช้ทักษะการสร้างความสนใจ การเสริมการเรียนการสอน การใช้คำถามต่าง ๆ ได้ดี เป็นต้น

3. สอนแล้วบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ในเวลาที่เหมาะสมผู้สอนที่มีทักษะการสอนจะทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ของการสอนได้อย่างดีตามเวลาที่กำหนด เกิดเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียนและต่อผู้สอน เกิดทักษะในการคิด ค้นคว้า ในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ผู้สอนมอบหมาย ผู้สอนเองก็จะเกิดความสุขและภาคภูมิใจในการสอน ส่วนผู้เรียนจะเกิดความสุขในการเรียนและภูมิใจในความสำเร็จของตนเองเช่นเดียวกัน

นอกจากนั้นคุณลักษณะด้านทักษะการสอนของครูตามแนวปฏิรูปการศึกษา ต้องมีการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ซึ่งสรุปได้จากแนวคิดจากนักวิชาการหลายท่านดังนี้

พระธรรมปิฎก (2541: 10) ได้กล่าวว่า ในการจัดการศึกษา เราต้องจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเอื้ออำนวยให้เกิดการศึกษาในตัวคนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ หากทางให้ผู้เรียนเกิดการศึกษา การจัดปัจจัยทางการศึกษา และให้การศึกษา ต้องจัดอย่างถูกต้อง โดยเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ ว่าบุคคลต้องได้รับการฝึกฝนเรียนรู้ และพัฒนาตนให้มีความใฝ่รู้ ความใฝ่สร้างสรรค์ จนเป็นผู้ที่พร้อมจะดำเนินชีวิตที่ดีงาม ความสำเร็จของการศึกษาลักษณะนี้ย่อมนำมาซึ่งสร้างสรรค์ชีวิตที่ดีงาม สังคมสันติ และโลกน่าอยู่

โกวิทย์ วรพิพัฒน์ และอัจฉรา วงศ์โสธร (2542 : 42) ได้กล่าวว่า การเรียนการสอนโดยยึดเด็กเป็นสำคัญจะสรุปว่า การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น ครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยการเตรียมเนื้อหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ตลอดจนเป็นผู้สอดส่อง สำรวจในขณะผู้เรียนกำลังฝึก และให้ข้อมูลป้อนกลับ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ไข ปรับปรุงตนเอง และเกิดพัฒนาการที่ดีขึ้น

ทิตนา แชมมณี (2542 : 1-17) มีแนวคิดการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญแบบ CIPPA หรือแบบประสานความคิดเป็นหลักการในการสอน คือ

1. การให้ผู้เรียนสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง (construct) โดยกระบวนการแสวงหาข้อมูล ทำความเข้าใจ คิดวิเคราะห์ ตีความ แปลความ สร้างความหมาย สังเคราะห์ข้อมูลและสรุปข้อความ
2. การให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน (interaction) เป็นการเรียนรู้ที่มีการแลกเปลี่ยน ข้อมูล ความคิด และประสบการณ์แก่กัน
3. การให้ผู้เรียนมีบทบาท (participation) มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ให้มากที่สุด
4. การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการคู่ไปกับผลงานหรือข้อความรู้ที่สรุปได้ (process/product)

5. การให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ประจำวันได้ (application)

การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ จะต้องทำให้ผู้มาเรียนเรียนอย่าง สนุกสนาน และมุ่งมั่นอยากรู้ในสิ่งที่เขาอยากรู้ อยากทำในสิ่งที่เขาไม่เคยทำ และอยากเป็นในสิ่งที่ เขาไม่เคยเป็น มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ได้มีการแสดงออกอย่างกล้าหาญ มีความ มั่นใจและมีการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อพัฒนาให้เกิดความมีมนุษยสัมพันธ์ได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ จากการดำเนินการเป็นกลุ่ม จนเกิดความรู้ใหม่ ทำให้เป็นคนคิดเป็นแก้ปัญหาเป็น

สงบ ลักษณะ (2542 :42) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่นักเรียนได้รับการยอมรับ นับถือในความเป็นเอกัตบุคคล ได้เรียนรู้ด้วยวิธีที่เหมาะสมกับความสามารถ ได้เรียนสิ่งที่สนใจ ตามที่ต้องการหรือมีประโยชน์ ได้ปฏิบัติตามกระบวนการเพื่อการเรียนรู้ได้รับการเอาใจใส่ ประเมิน และช่วยเหลือเป็นรายบุคคล ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพและสำเร็จตามอัธภาพ

พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ (2544 : 61) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญเป็นการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ โดยใช้กระบวนการทาง ปัญญากระบวนการทางสังคม และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ และมีส่วนร่วมในการเรียนสามารถนำ ความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้

อรทัย มูลคำ และ สุวิทย์ มูลคำ (2544 : 9) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน โดยยึดเด็กเป็นสำคัญ คือ การจัดกิจกรรมประสบการณ์หรือสถานการณ์ใดๆ ที่มีความหมายกับ ผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ และปฏิสัมพันธ์ กับสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง โดยการสังเกต วิเคราะห์ ปฏิบัติ สรุป เพื่อสร้างนิยามความหมายและผลิตความรู้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้ ทุกด้านอย่างสมดุล

การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจะต้องอาศัยปัจจัยสำคัญในการ สนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ 2546 : 62)

1. กระบวนการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี ถ้าผู้เรียนมีโอกาสคิด ทำ สร้างสรรค์ โดยที่ครู ช่วยจัดบรรยากาศการเรียนรู้ จัดสื่อ และสรุปสาระการเรียนรู้ร่วมกัน

2. คำนี้ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ในด้านความสามารถทางสติปัญญา อารมณ์ สังคม ความพร้อมของร่างกาย และจิตใจ สามารถสร้างโอกาสให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลายและต่อเนื่อง

3. สารการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับวัย ความถนัด ความสนใจของผู้เรียน และความคาดหวังของสังคม ทั้งนี้ ผลการเรียนรู้จากสาระและกระบวนการจะต้องทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดี และมีความสุขในการเรียน

4. แหล่งเรียนรู้มีความหลากหลายและเพียงพอที่จะให้ผู้เรียนได้ใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ ตามความถนัด ความสนใจ

5. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับครู และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรที่ช่วยเหลือเกื้อกูล ห่วงใย มีกิจกรรมร่วมกันในกระบวนการเรียนรู้ คือ แลกเปลี่ยนความรู้ ถักทอความคิด พิชิตปัญหาาร่วมกัน

6. ศิษย์มีความศรัทธาต่อครูผู้สอน สาระที่เรียน รวมทั้งกระบวนการที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ ผู้เรียนใฝ่รู้ ทั้งนี้ต้องมีความเชื่อว่าศิษย์ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

7. สาระ กระบวนการเรียนรู้ เชื่อมโยงกับเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบตัวของผู้เรียน จนผู้เรียนสามารถนำผลจากการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตจริง

8. กระบวนการเรียนรู้เชื่อมโยงกับเครือข่ายอื่น ๆ เช่น ชุมชน ครอบครัว องค์กรต่าง ๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ และร่วมมือกันให้เกิดการเรียนรู้ และได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้สูงสุด

การจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูจึงต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย สาระกิจกรรม แหล่งความรู้ สื่อการเรียนและการวัดผล ไว้อย่างชัดเจนและด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อจะได้ครอบคลุมถึงความแตกต่าง และความสนใจของแต่ละบุคคล ดังที่คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543 : 19 - 20) กล่าวว่า การที่มุ่งพัฒนา "คน" และ "ชีวิต" ให้เกิดประสบการณ์ การเรียนรู้ เติบโตความสามารถสอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน กิจกรรมการเรียนต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สัมผัส และสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ที่เป็นเพื่อนมนุษย์ ธรรมชาติ และเทคโนโลยีผู้เรียนได้ค้นคว้าทดลองปฏิบัติได้ฝึกวิธีคิดวิเคราะห์ สร้างจินตนาการและแสดงออกได้ชัดเจนมีเหตุผล

การจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้แสดงออกถึงความสามารถของตนเองและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้นั้น ครูจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนองค์ประกอบของกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องทั้งระบบเพื่อให้ผู้เรียนมีจิตใจเข้าร่วมในการเรียนรู้ (รุ่ง แก้วแดง. 2541 : 121) แต่ครูส่วนใหญ่ถูกฝึกมาเพื่อวางแผนการสอนโดยกำหนดจุดประสงค์ ด้านพฤติกรรมของผู้เรียน ในขณะที่ปรัชญาการศึกษาที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงสิ่งที่ต้องการเรียนถึงแม้ว่าจะเป็นไปไม่ได้ทุกเรื่อง (กองพัฒนานอกโรงเรียน. 2543 : 47)

เทคนิคการเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนของครู มีความสำคัญต่อครูและผู้เรียนเป็นอย่างมาก เพราะถ้าครูมีเทคนิคการสอนที่หลากหลาย ผู้เรียนก็จะเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ และ

เต็มตามศักยภาพ ดังนั้นครูต้องมีเทคนิคการสอนและเพิ่มประสิทธิภาพการสอน หรือ “สอนแบบ ครูมีออซีฟ” ดังนั้นครูควรฉวยโอกาสสอนเมื่อเด็กถาม เด็กถามแสดงว่าเด็กพร้อมจะเรียนรู้ให้เด็กมีส่วนร่วมกำหนดแผนการเรียนรู้และร่วมกิจกรรม ครูเริ่มสอนจากสิ่งที่เด็กจะทำให้การสอนดำเนินไปได้เร็ว การสอนจากง่ายไปยากจะช่วยครูวางแผนการสอนในจุดเริ่มต้นได้เป็นอย่างดี และเลือกใช้วิธีสอนที่เหมาะสมกับวิธีเรียนที่เด็กถนัด ทั้งนี้ยังทำให้ครูจำแนกเป้าหมายตามประเภทพฤติกรรม การเรียนรู้ พฤติกรรมการเรียนรู้ส่วนใหญ่ มีพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และเจตพิสัย สอนในเรื่องที่สอดคล้องกับชีวิตจริงของเด็ก เด็กจะเรียนรู้ได้ดีขึ้น พร้อมกับนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ทันที เมื่อเด็กเกิดทักษะการเรียนรู้ครูควรให้เด็กหยุดพักเป็นช่วง ๆ เพื่อให้เด็กรู้สึกผ่อนคลาย ครูควรรายงานความก้าวหน้าในการเรียนของเด็ก เพื่อให้เด็กตระหนักถึงความก้าวหน้าในการเรียนของตน ครูควรเสริมแรงเด็กและชมเชยการเรียนรู้ที่เด็กเป็นผู้เลือกเรียนบางสิ่งที่แตกต่างไปจากคนอื่น (सानปฏิรูป. 2547 : 24 – 26)

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า ทักษะการสอนเป็นสิ่งสำคัญสำหรับครู ในการจัดการเรียนการสอนจึงต้องเป็นบทบาทและหน้าที่ของครูที่จะต้องใช้กลวิธีต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้การจัดกิจกรรมเกิดการท้าทายความคิด ความสามารถของผู้เรียน ทำให้เห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียนและได้ประโยชน์จากสิ่งที่เรียนอย่างแท้จริง ด้านทักษะการสอนของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี คือ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการสอนหลากหลาย มีความรู้ทันสมัยทันเหตุการณ์ ใช้สื่อการสอนเหมาะสม สร้างบรรยากาศเร้าความสนใจ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียน สอนซ่อมเสริมให้นักเรียน และวัดผล ประเมินผลตามสภาพจริง

ดังนั้นจากที่กล่าวมาทั้งหมดจึงสามารถสรุปได้ว่า คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ตามแนวปฏิรูปการศึกษา จะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรมและด้านทักษะการสอน ซึ่งคุณลักษณะทั้งสามด้านนี้เป็นลักษณะที่มีอยู่ทั้งภายนอกและภายในตัวครู โดยถ้าครูมีคุณลักษณะในแต่ละด้านอย่างเหมาะสม ย่อมทำให้ตัวครูมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ส่งผลให้การพัฒนาความสามารถของผู้เรียนเป็นไปตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพอย่างแท้จริง

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ ดังนี้

4.1 งานวิจัยในประเทศ

นัยนา ขนอนเวช (2540 : 91 - 103) ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครู อนุบาลในทรรณะของผู้บริหารโรงเรียนครูอนุบาลและผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาล สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 1 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของครูอนุบาลด้านบุคลิกภาพ ด้านการสอน ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านการพัฒนาตนในทรรณะของผู้บริหารโรงเรียนครูอนุบาล และผู้ปกครอง นักเรียนโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเขตการศึกษา 1 อยู่ในระดับมากทุกด้าน และ ผลรวมทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน

มยุรี เศวตนัย (2542 : 70 - 72) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของครูที่ดีตามแนวคิด ของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของครูที่ดี ตามแนวคิดของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็น 3 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ประกอบด้วยคำพูดที่ไพเราะ สุภาพ มีเหตุผล ยิ้มแย้มแจ่มใส อดทน อดกลั้น จิตใจหนักแน่น และมีความรู้ความคิดริเริ่ม แต่งกายสุภาพ สะอาดเรียบร้อย มีมนุษยสัมพันธ์ มีระเบียบวินัย รู้จัก แก้ปัญหาเป็นด้าน คุณธรรมจริยธรรม ครูมีความเข้าใจเด็กและเป็นกันเองกับศิษย์ สามารถให้คำปรึกษาหารือได้เป็นอย่างดี ไม่ลำเอียงให้ความยุติธรรมแก่ศิษย์ทุกคน รู้จักให้อภัย ให้ความช่วยเหลือ เมื่อเห็นผู้อื่น มีความทุกข์ อบรม สั่งสอนศิษย์ให้เป็นคนดีในสังคม มีความรัก เมตตากรุณา โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ศิษย์ และชื่นชมยินดีเมื่อศิษย์ประสบความสำเร็จ ด้านทักษะ การสอน สามารถจัดห้องเรียนให้สะอาด สวยงาม น่าเรียน มีกิจกรรมส่งเสริมความสามารถของ นักเรียน ใช้สื่อเทคโนโลยีประกอบการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีความ กล้าแสดงออก สามารถแสดงความคิดเห็น และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

จันทร์ทัย สุพัฒนานนท์ (2545 : 112 – 113) ศึกษาเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ครูผู้สอนในยุคปฏิรูปการศึกษาตามความคาดหวังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนคาดหวังในคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูผู้สอนในยุคปฏิรูป การศึกษาใน 3 ด้าน โดยมีความคาดหวังสูงเรียงตามลำดับ ดังนี้ 1) คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม คาดหวังในเรื่อง การให้ความรักและเอาใจใส่ต่อศิษย์เท่าเทียมกันอุทิศตนและเวลา เพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียนในทุก ๆ ด้าน และมีความสามารถในการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย เพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหาสังคมได้ 2) คุณลักษณะส่วนตน คาดหวังในเรื่อง การมีภาวะผู้นำ ในการวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหาได้ มีการพัฒนาการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนพึ่งตนเอง คิดเอง ปฏิบัติเอง และตัดสินใจได้เอง มีเจตคติที่ดีทั้งต่อผู้เรียนและเพื่อนร่วมงาน มีความสามารถในการ ทำงานร่วมกันเป็นทีม 3) คุณลักษณะด้านวิชาชีพ คาดหวังในเรื่อง การเลือกใช้กิจกรรมที่เหมาะสม

และสนองความต้องการของผู้เรียน การจัดกระบวนการบริหารงาน การเก็บรวบรวมข้อมูล และการสื่อสาร สามารถใช้ทรัพยากรท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาหลักสูตรให้สนองความต้องการ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนได้

พิกุล สีหาพงษ์ (สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ. 2546 : 81 – 82 ; อ้างอิงจาก พิกุล สีหาพงษ์ 2545) ได้ศึกษาเรื่อง วิธีการเรียนของนักเรียนเรียนดีและวิธีการสอนของครูสอนดี ระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมที่ครูสอนดีปฏิบัติบ่อยมากและปฏิบัติเป็นประจำคือ การเตรียมการสอน : ครูสอนดีปฏิบัติบ่อยมาก คือ จัดทำแผนการสอน เขียนแผน การสอนด้วยตนเอง ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรก่อนทำแผนการสอน และปรับปรุงหลักสูตร ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น ตามลำดับ การสอน : ครูสอนดีปฏิบัติเป็นประจำ คือ การยกย่อง ชมเชยเมื่อนักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ และประสบความสำเร็จ ในเนื้อหาที่กำลังเรียน และปฏิบัติบ่อยมาก คือ การให้กำลังใจเมื่อนักเรียนมีความรู้สึกท้อแท้ในการเรียน การให้อิสระแก่นักเรียนในการคิดและแสดงความคิดเห็น และการสร้างบรรยากาศ ให้เป็นกันเองและกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล : ครูสอนดีปฏิบัติบ่อยมาก คือ การยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน เพื่อนำผลไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพ การเรียน การแจ้งผลการประเมินแก่นักเรียน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนปรับปรุงคุณภาพการเรียนของตนเอง และการประเมินผลการเรียนหลังสอน การจัดสภาพแวดล้อมห้องเรียนได้สะอาด จัดมุมต่าง ๆ ให้นักเรียนได้เรียนรู้เป็นอย่างดี คุณลักษณะของครูสอนดี คือ ยิ้มแย้มแจ่มใส และเข้าสอนตรงเวลา

พัฒยา เจ็ดโถม (2545 : 50 – 53) ศึกษาเรื่อง ความพร้อมของครูในการจัดการเรียน การสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ ผลการวิจัยพบว่า ครูจะต้องมีวิสัยทัศน์กว้างไกลใฝ่รู้วิทยาการที่ทันสมัย มีการศึกษาหลักสูตร และเตรียมการสอนไว้ล่วงหน้า มีความสามารถในการจัดสร้างบรรยากาศสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการ จัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง มีความกระตือรือร้นที่จะสอนนักเรียน ตรงต่อเวลา มีความ เสียสละเวลาและทรัพย์สินตามความเหมาะสมให้กับงานการเรียนการสอน ครูจะต้องมีความเข้าใจ ในจิตวิทยาการเรียนการสอน เข้าใจนักเรียนด้วยการวิเคราะห์ผู้เรียนเข้าใจถึงความต้องการของ ผู้เรียน และคอยกระตุ้นให้กำลังใจแนะนำ แนะนำเอื้ออำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน โดยบริสุทธิ์ใจ และยุติธรรมต่อผู้เรียนอย่างเท่าเทียมกันให้การยอมรับและยกย่องผู้เรียนที่กระทำ ความดี เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในตนเอง กล้าที่จะแสดงออกในทางสร้างสรรค์ กล้าคิด กล้าทำ ครูจึงต้องสร้างความไว้วางใจให้กับผู้เรียนจนเกิดความศรัทธา ครูจึงต้องเป็นคนใจเย็น พุดจาสุภาพ มีความโอปออ่อนอารี มีความรัก ความเมตตาต่อศิษย์อย่างเท่าเทียมกัน และเป็น แบบอย่างให้กับผู้เรียนได้อย่างตลอดเวลา

ลักษมณีน นาคพันธ์ (2545 : 82 – 90) ศึกษาเรื่อง ความพร้อมของครูผู้สอนในการจัด การเรียนการสอนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ ผลการวิจัยพบว่า ความพร้อมของครูผู้สอน

ในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ทั้ง 10 ด้าน มีความพร้อมในระดับมากทุกด้าน คือ การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล การเป็นผู้จัดการชั้นและ กระตุ้นผู้เรียน การช่วยเหลือผู้เรียนค้นพบ ความรู้ การให้ความรัก ความเมตตา เอาใจใส่ผู้เรียน การให้การยอมรับ สนับสนุน และส่งเสริม ผู้เรียน การจัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน การมีความเป็นครูมืออาชีพ และการ เป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับผู้เรียน และอันดับสูงสุดของแต่ละด้านเรียงตามลำดับดังนี้ คือ ทำความ เข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระและจุดประสงค์การเรียนรู้ของหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ พัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ ยอมรับฟังความคิดเห็นและเหตุผลของผู้อื่น โดยเปิด โอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ ยอมรับฟังความคิดเห็นและเหตุผล ของผู้เรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมประเมินงานหรือกิจกรรมของผู้เรียน ฝึกให้ผู้เรียนกล้า แสดงออก โดยกล้าคิด กล้าพูด และกล้าทำอย่างมีเหตุผล ฝึกให้ผู้เรียนมีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน รู้จัก แสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง หวังดีต่อผู้เรียนทุกคน โดยแสดงออกถึงการดูแลเอาใจใส่ ทำให้ ผู้เรียนเกิดความอบอุ่นใจ ชื่นชม และประชาสัมพันธ์เมื่อผู้เรียนเกิดการพัฒนา หรือประสบผลสำเร็จ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสภาพ แวดล้อม อุทิศตนเพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาเหมาะกับคำตอบแทนที่ได้รับและประพฤติปฏิบัติตน ในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม อยู่เสมอ

วิไลพร สุยออย (2545 : 61 - 62) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสังคม ศึกษา ตามทัศนะของผู้ปกครองนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น : กรณีศึกษาอำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูด้านบุคลิกภาพ นักเรียนส่วนใหญ่ เห็นด้วยในระดับมากที่สุด และเห็นด้วยในระดับมากเรียงลำดับ คือ หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส เป็น มิตรกับทุกคน รักงานสอนและรักสถาบันที่ตนสอนอยู่ ส่วนคุณลักษณะด้านทักษะการสอน นักเรียน ต้องการให้ครูเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการพัฒนาผู้เรียน โดยหาวิธีการสอนที่หลากหลายมาใช้ กับนักเรียน คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน และควรเป็นผู้ที่เตรียมการสอนทุกครั้ง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2547 : 4 - 45) ศึกษาการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จาก การสัมภาษณ์ครูผู้สอน และผู้เรียนเกี่ยวกับสมรรถภาพและคุณลักษณะของครูโรงเรียนเอกชน และโรงเรียนรัฐบาล (ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา) ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนเอกชนมี สมรรถภาพและคุณลักษณะในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดี และเมื่อพิจารณาสมรรถภาพและคุณลักษณะ ของครูรายข้อ ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในเกณฑ์ดี ได้แก่ รู้เป้าหมายของหลักสูตรจัดทำแผนและ กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง สามารถจัดการเรียนการสอนตามแผนในกรณีจำนวนผู้เรียนมากกว่าเกณฑ์ได้ มีเจตคติที่ดีต่อ อาชีพครู ควบคุมอารมณ์ได้ดี เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความประพฤติและบุคลิกภาพ รัก และ เอื้ออาทรผู้เรียน ส่วนที่อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร พัฒนา หลักสูตร การนำผล การประเมินมาใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และการสืบค้น สารสนเทศจากคอมพิวเตอร์ เมื่อเปรียบเทียบกับสมรรถภาพ และคุณลักษณะ

ในภาพรวมระหว่าง โรงเรียนเอกชนกับโรงเรียนรัฐบาล (ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา) ผลการวิจัยพบว่า ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายข้อ ผลการวิจัยพบว่า ส่วนมากไม่แตกต่างกัน มีที่แตกต่างกันเพียง 2 ข้อ คือ ความสามารถสืบค้นสารสนเทศจากคอมพิวเตอร์ และการควบคุมอารมณ์ ซึ่งครูโรงเรียนเอกชนมีสมรรถภาพและคุณลักษณะที่ดีกว่าครูประถมศึกษาและไม่แตกต่างจากครูมัธยมศึกษา

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แคลเดอร์อน (Calderon. 1989 : 2512 – A) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของครูที่สอนดีเยี่ยมในทรศณะของนักเรียน เพื่อนครูและผู้บริหารโรงเรียนในเขตวิทยาลัยชุมชนลอสแอนเจลิส (Los Angeles Community College) การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจความคิดเห็น กลุ่มตัวอย่างเลือกจากประชากรในเขตวิทยาลัยชุมชนลอสแอนเจลิส ผลการวิจัยพบว่า นักเรียน ครู และผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นตรงกันเกี่ยวกับคุณภาพหรือคุณลักษณะที่ดี 3 ลักษณะ คือ ลักษณะการสอนที่ดี ลักษณะเกี่ยวกับบุคลิกที่ดี และลักษณะที่เกี่ยวกับอาชีพครู

ริคเช (Reche. 1991 : 3046 – A) ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถภาพในการสอนของครูที่สอนการศึกษาผู้ใหญ่ ตามทรศณะของศิษยานุเทศก์และครูผู้สอนในประเทศเคนยา ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะของครูที่สอนอย่างมีประสิทธิภาพมีดังนี้ ต้องสร้างและใช้แผนการสอน มีความมั่นใจในการสอนทั้งใน และนอกห้องเรียน ตรงต่อเวลาในการสอน สามารถทำงานร่วมกับผู้นำ และทุกคนในชุมชน มีความเข้าใจถึงความต้องการในการเรียนของผู้เรียน สอนนักเรียนตามความสนใจของนักเรียน ช่วยเหลือนักเรียนให้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน

แฮนกิน (Hankin. 1991 : 3044 – A) ได้ศึกษาเรื่องวิเคราะห์เกณฑ์ที่คณะกรรมการการศึกษาของกรุงนิวยอร์ก ใช้ในการตัดสินความสามารถของครูเพื่อทำสัญญาจ้างครู จากปี ค.ศ. 1958 – 1986 โดยศึกษาจากรายงานเกณฑ์การประเมินผลของกรมการศึกษาในนิวยอร์ก ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีความสามารถและมีความเหมาะสมที่จะจ้างทำการสอนนั้นจะต้องประกอบด้วย สุขภาพต้องมีความสมบูรณ์แข็งแรง รู้และเข้าใจบทบาทของตนเอง สร้างความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน มีความรู้เกี่ยวกับการสอน รับผิดชอบ มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูด้วยกัน สร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้บริหารและกรรมการของโรงเรียน สร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองของนักเรียน รู้จักปรับปรุงและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีความรู้เกี่ยวกับการทดสอบ

ไวท์ (White. 1998 : 2539 – A) ได้ศึกษาเรื่องพื้นฐานและคุณลักษณะของครูที่มีความมุ่งมั่นในการสอนในสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่เป็นมาตรฐานของครูมีลักษณะ คือ มีความมั่นใจสูง มีความรู้ดี มีประสบการณ์ และมีทักษะความชำนาญ มีทัศนคติที่ดี มีความยินดีในอาชีพทางการสอน

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่า คุณลักษณะของครูที่ดีควรประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านทักษะการสอน จากคุณลักษณะของครูทั้ง 3 ด้านนี้ เป็นสิ่งที่เกื้อกูลให้ครูปฏิบัติหน้าที่ของครูได้อย่างสมบูรณ์ บุคคลใดก็ตามที่ได้ปฏิบัติตนให้เป็นคนที่มีคุณลักษณะที่ดีแล้วย่อมได้รับการยกย่องในสังคม ไม่ว่าจะเป็นบุคคลในอาชีพใดก็ตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชีพครู ถ้าครูสามารถปฏิบัติตนได้ตามคุณลักษณะที่ดีของครูดังมีผู้กล่าวไว้แล้ว ด้วยการฝึกฝนตนเอง อยู่เป็นประจำก็ย่อมจะได้รับการยกย่องให้เป็นปูชนียบุคคลของศิษย์และบุคคลทั่ว ๆ ไปได้อย่างภาคภูมิใจ ดังนั้นผู้ที่เป็นครูควรที่จะต้องพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความเจริญงอกงาม ในด้าน ส่วนตัวทั้งทางด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านทักษะการสอนของผู้ประกอบวิชาชีพครู ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องพัฒนาได้ทันสมัยและน่าสนใจอยู่เสมอ เพื่อการเป็นครูที่มีคุณลักษณะที่ดีและพึงประสงค์ของสังคมตามแนวปฏิรูปการศึกษา

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี เพื่อศึกษาว่า ครูที่ดีควรมีคุณลักษณะอย่างไร และครูได้ใช้เป็นแนวในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาคุณภาพของครูให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน และความต้องการของสังคม อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของการศึกษา และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อโรงเรียน ตามแนวปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาคุณลักษณะของครู โรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ดังหัวข้อต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. วิธีการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาจากประชากรดังนี้

1. นักเรียนโรงเรียนอุดมวิทยา ในปีการศึกษา 2547 จำนวนทั้งสิ้น 597 คน ซึ่งเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 282 คน นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 185 คน และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 130 คน

2. ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอุดมวิทยา ในปีการศึกษา 2547 จำนวนทั้งสิ้น 597 คน จำแนกเป็น

2.1 ผู้ปกครองนักเรียนเครือข่ายโรงเรียนอุดมวิทยา จำนวนทั้งสิ้น 65 คน ซึ่งเป็นผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวน 6 ห้อง ห้องละ 5 คน รวมเป็นผู้ปกครองเครือข่ายชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 คน ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวน 4 ห้อง ห้องละ 5 คน รวมเป็นผู้ปกครองเครือข่ายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 20 คน และผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีจำนวน 3 ห้อง ห้องละ 5 คน รวมเป็นผู้ปกครองเครือข่ายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 15 คน

2.2 ผู้ปกครองนักเรียนทั่วไปโรงเรียนอุดมวิทยา จำนวนทั้งสิ้น 532 คน ซึ่งเป็นผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 252 คน ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 165 คน และผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 115 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. นักเรียนโรงเรียนอุดมวิทยา ในปีการศึกษา 2547 ซึ่งเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวนทั้งสิ้น 234 คน โดยได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 607 – 610) และทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ซึ่งใช้ระดับชั้นเรียนเป็นชั้น (Starta) จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของแต่ละชั้น ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 121 คน นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 62 คน และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 51 คน

2. ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอุดมวิทยา ในปีการศึกษา 2547 จำแนกเป็น

2.1 ผู้ปกครองนักเรียนเครือข่ายโรงเรียนอุดมวิทยา จำนวนทั้งสิ้น 65 คน ซึ่งเป็นผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวน 6 ห้อง ห้องละ 5 คน รวมเป็นผู้ปกครองเครือข่ายชั้นประถมปีที่ 6 จำนวน 30 คน ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวน 4 ห้อง ห้องละ 5 คน รวมเป็นผู้ปกครองเครือข่ายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 20 คน และผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้องละ 5 คน มีจำนวน 3 ห้อง รวมเป็นผู้ปกครองเครือข่ายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 15 คน

2.2 ผู้ปกครองทั่วไปโรงเรียนอุดมวิทยา ซึ่งเป็นผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวนทั้งสิ้น 226 คน โดยได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 607 – 610) และทำการเลือกกลุ่ม ตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ระดับชั้นเรียนเป็นชั้น (Starta) จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 98 คน นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 82 คน และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 46 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น เพื่อสอบถามเกี่ยวกับ คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี มี 2 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามสำหรับนักเรียนซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของนักเรียน ได้แก่ เพศ และ ระดับชั้น ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ จำนวน 11 ข้อ ด้านคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 12 ข้อ และด้านทักษะการสอน จำนวน 11 ข้อ รวม 34 ข้อ ลักษณะแบบสอบถาม เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของ ลิเคอร์ต (Likert) ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี จำนวน 1 ข้อ

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ปกครอง ประกอบด้วย ข้อคำถาม 2 ข้อ ได้แก่ สถานภาพ และระดับชั้นเรียนของนักเรียนในปกครอง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ จำนวน 7 ข้อ ด้านคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 8 ข้อ และด้านทักษะการสอน จำนวน 9 ข้อ รวม 24 ข้อ ซึ่งเป็นแบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคอร์ต (Likert) ได้แก่ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี จำนวน 1 ข้อ

วิธีการสร้างเครื่องมือ

เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์และมีคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อสอบถามนักเรียนและผู้ปกครองให้ครอบคลุมกรอบเนื้อหา และแนวคิดเกี่ยวกับ คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี และแบบสอบถามปลายเปิด โดยคำนึงถึงการใช้สำนวน ภาษา ข้อคำถาม เพื่อความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างผู้ถามและผู้ตอบ

2. ศึกษาแนวคิดจากตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของครู ตามแนวปฏิรูปการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาตามความมุ่งหมายของการวิจัย

3. นำข้อมูลจาก ข้อ 2 มาสร้างเป็นแบบสอบถามให้ครอบคลุมประเด็นที่ศึกษาตามนิยามศัพท์เฉพาะ โดยจำแนกรายละเอียดตามตัวแปร 3 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านทักษะการสอน

4. การสร้างแบบสอบถาม

4.1 การสร้างแบบสอบถาม ด้านสถานภาพของนักเรียนจำนวน 2 ข้อ และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 2 ข้อ

4.2 แบบสอบถามของนักเรียนที่มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี จำนวน 34 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับให้เลือกเพียงข้อเดียว ประกอบด้วย คุณลักษณะของครู ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ใน 3 ด้าน ได้แก่

4.2.1 ด้านบุคลิกภาพ จำนวน 11 ข้อ

4.2.2 ด้านคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 12 ข้อ

4.2.3 ด้านทักษะการสอน จำนวน 11 ข้อ

4.2.4 สร้างคำถามปลายเปิดถามความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี จำนวน 1 ข้อ

4.3 แบบสอบถามของผู้ปกครองที่มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี จำนวน 24 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ให้เลือกเพียงข้อเดียว ประกอบด้วยคุณลักษณะของครู ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ใน 3 ด้าน ได้แก่

4.3.1 ด้านบุคลิกภาพ จำนวน 7 ข้อ

4.3.2 ด้านคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 8 ข้อ

4.3.3 ด้านทักษะการสอน จำนวน 9 ข้อ

4.3.4 สร้างคำถามปลายเปิดตามความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี จำนวน 1 ข้อ

5. นำแบบสอบถามคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาความถูกต้องครบถ้วนตามขอบเขตที่กำหนดและตรวจสอบสำนวนภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม

6. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีความรู้ในเรื่องการสร้างเครื่องมือจำนวน 5 ท่าน ช่วยตรวจโครงสร้างเนื้อหา และ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และนำมาแก้ไขตามข้อเสนอแนะสำหรับรายละเอียดที่ให้ตรวจ ได้แก่ ความชัดเจน และความครอบคลุมนิยามศัพท์ ตัวแปร มาตรวัด (Scale) ที่ใช้เหมาะสมหรือไม่

ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือประกอบด้วยบุคคลต่อไปนี้

6.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

6.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ แสงศักดิ์ เลขานุการคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับปริญญาโท และอาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

6.3 อาจารย์ ดร.ประพนธ์ จันทวิเทศ ศึกษานิเทศก์ระดับ 7 สำนักพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากร อาชีวศึกษา

6.4 อาจารย์ สุนทรี สังข์ทอง ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนบ้านใหม่วัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

6.5 นางสาวนิษฐา เมืองเชียงหวาน นักวิชาการพัฒนธรรมจังหวัดปทุมธานีระดับ 7 ว.

7. ประมวลความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดที่ได้จากแบบสอบถามและนำมาปรับปรุงเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบ

8. นำแบบสอบถามที่ได้ตรวจสอบ ปรับปรุง และแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และผู้ปกครองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาจริงจำนวน 30 คน จากโรงเรียนทิพพาการวิทยาการ

9. นำแบบสอบถามแต่ละฉบับมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งแบบสอบถามฉบับของนักเรียน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 ส่วนแบบสอบถามฉบับของผู้ปกครองได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารโรงเรียนอุดมวิทยา อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี เพื่อขอเก็บข้อมูลจากนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน

2. ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถาม โดยแยกกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม คือ

2.1 กลุ่มตัวอย่างนักเรียน ผู้วิจัยดำเนินการโดยจัดประชุมชี้แจงนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างให้เข้าใจการตอบแบบสอบถาม และแจกแบบสอบถามให้กลับไปทำที่บ้าน แล้วจึงนำมาส่งคืนที่ครูประจำชั้นในวันรุ่งขึ้น

2.2 กลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียน ผู้วิจัยดำเนินการโดยทำหนังสือเพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้ปกครองนักเรียน ในการตอบแบบสอบถามโดยฝากไปกับนักเรียนไปยังผู้ปกครองเมื่อผู้ปกครองตอบแล้วให้นำมาส่งคืนภายใน 1 สัปดาห์

3. ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองปรากฏผลดังนี้

3.1 แบบสอบถามของนักเรียนรวมทั้งสิ้น จำนวน 234 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาจำนวน 234 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.2 แบบสอบถามของผู้ปกครอง

3.2.1 แบบสอบถามของผู้ปกครองเครือข่ายรวมทั้งสิ้น จำนวน 65 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาจำนวน 63 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.9

3.2.2 แบบสอบถามของผู้ปกครองทั่วไปรวมทั้งสิ้น จำนวน 226 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาจำนวน 226 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้วผู้วิจัยได้จัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การจัดกระทำข้อมูล

1.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์

1.2 แบบสอบถามตอนที่ 1 จำแนกข้อมูลตามตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

แบบสอบถามนักเรียน จำแนกตาม เพศ และ ระดับชั้นเรียน

แบบสอบถามผู้ปกครอง จำแนกตาม สถานภาพ และระดับชั้นเรียนของนักเรียน

ในปกครอง

1.3 แบบสอบถามตอนที่ 2 นำแบบสอบถามของนักเรียน และของผู้ปกครองมาตรวจให้

คะแนนข้อคำถามแต่ละข้อตามเกณฑ์ดังนี้

ระดับน้อยที่สุด	เท่ากับ	1	คะแนน
ระดับน้อย	เท่ากับ	2	คะแนน
ระดับปานกลาง	เท่ากับ	3	คะแนน
ระดับมาก	เท่ากับ	4	คะแนน
ระดับมากที่สุด	เท่ากับ	5	คะแนน

1.4 แบบสอบถามตอนที่ 3 คัดเลือกแบบสอบถามเฉพาะฉบับที่มีคำตอบแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของนักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครอง นักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของครู ตามแนวปฏิรูปการศึกษา 3 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านทักษะการสอน ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยรวม รายด้าน และรายข้อและแปลความหมายของค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.50 หมายถึง นักเรียน และผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อ

คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา

ในระดับ น้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51 – 2.50 หมายถึง นักเรียน และผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อ

คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา

ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 – 3.50 หมายถึง นักเรียน และผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อ
คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา
ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 – 4.50 หมายถึง นักเรียน และผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อ
คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา
ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51 – 5.00 หมายถึง นักเรียน และผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อ
คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา
ในระดับ มากที่สุด

2.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครู ตามแนวปฏิรูปการศึกษา
ใน 3 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านทักษะการสอน โดยจำแนกตาม
ตัวแปร เพศของนักเรียน และสถานภาพของผู้ปกครอง โดยใช้ค่า t – test (Independent Sample)
และจำแนกตามตัวแปรระดับชั้นเรียนของนักเรียน และระดับชั้นเรียนของนักเรียนในปกครอง โดยใช้
ค่าสถิติ One – way ANOVA

2.4 วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะของนักเรียนและผู้ปกครอง
ที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี
โดยวิธีการแจกแจงความถี่

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)

1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)

ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียน
อุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี โดยใช้สถิติ พื้นฐานค่าคะแนน
เฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี ใน 3 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านทักษะการสอน โดยจำแนกตามตัวแปร เพศของนักเรียน และสถานภาพของผู้ปกครอง โดยใช้ค่า t - test

3.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี ใน 3 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านทักษะการสอน โดยจำแนกตามตัวแปรของระดับชั้นเรียนของนักเรียน และระดับชั้นเรียนของนักเรียนในปกครอง โดยใช้ค่าสถิติ One – way ANOVA กรณีพบความแตกต่าง จะทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม เป็นรายคู่ โดยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffe Method)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภออนัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ทางสถิติ เพื่อใช้ในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - Distribution
p	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
df	แทน	ระดับชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
F	แทน	ค่าสถิติใช้ในการพิจารณา F - Distribution
SS	แทน	ผลรวมของส่วนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกยกกำลังสองของค่าเบี่ยงเบน (Mean Squares)
*	แทน	ค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอตามลำดับดังนี้
ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของนักเรียน และสถานภาพของผู้ปกครอง
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภออนัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ตามความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครอง
ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภออนัญบุรี จังหวัดปทุมธานี
ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภออนัญบุรี จังหวัดปทุมธานี
ตอนที่ 5 วิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภออนัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของนักเรียนและสถานภาพของผู้ปกครอง

การวิเคราะห์สถานภาพของนักเรียน จำแนกตามตัวแปรอิสระ คือ เพศ และระดับชั้นเรียน และวิเคราะห์สถานภาพของผู้ปกครอง จำแนกตามตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพ และระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง โดยใช้หาค่าและร้อยละดังปรากฏในตาราง 3 – 4

ตาราง 3 จำนวน และร้อยละของนักเรียน จำแนกตามเพศ และระดับชั้นเรียน

สถานภาพของนักเรียน	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	93	39.7
หญิง	141	60.3
รวม	234	100.0
2. ระดับชั้นเรียน		
ประถมศึกษาชั้นปีที่ 6	121	51.7
มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1	62	26.5
มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2	51	21.8
รวม	234	100.0

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้นจำนวน 234 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 141 คน คิดเป็นร้อยละ 60.3 เป็นเพศชาย 93 คน คิดเป็นร้อยละ 39.7 และเมื่อพิจารณาตามระดับชั้นเรียน พบว่า เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 51.7 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 21.8

ตาราง 4 จำนวน และร้อยละของผู้ปกครอง จำแนกตามสถานภาพและระดับชั้นเรียน
ของนักเรียนในปกครอง

สถานภาพของผู้ปกครอง	จำนวน	ร้อยละ
1. สถานภาพ		
เครือข่าย	63	22.2
ทั่วไป	221	77.8
รวม	284	100.0
2. ระดับชั้นเรียนของนักเรียนในปกครอง		
ประถมศึกษาชั้นปีที่ 6	126	44.4
มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1	102	35.9
มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2	56	19.7
รวม	284	100.0

จากตาราง 4 พบว่า ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 284 คน ส่วนใหญ่เป็นผู้ปกครองทั่วไปจำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 77.8 เป็นผู้ปกครองเครือข่ายจำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 22.2 และเมื่อพิจารณาตามระดับชั้นเรียนของนักเรียนในปกครอง พบว่า เป็นผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 44.4 เป็นผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 35.9 ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 19.7

**ตอนที่ 2 การวิเคราะห์คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา
อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ตามความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครอง**

การวิเคราะห์คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา
อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี จำแนกวิเคราะห์ 3 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรม
จริยธรรม และด้านทักษะการสอน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
รายละเอียดการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนปรากฏในตาราง 5 – 8 ส่วนรายละเอียดการ
วิเคราะห์ความคิดของผู้ปกครองปรากฏในตาราง 9 - 12

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อ
คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอธัญบุรี จังหวัด
ปทุมธานี โดยรวมและรายด้าน

คุณลักษณะของครู	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านบุคลิกภาพ	3.75	0.43	มาก
2. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	3.40	0.52	ปานกลาง
3. ด้านทักษะการสอน	3.63	0.46	มาก
รวม	3.59	0.42	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียน
อุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 3.59$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก คือ ด้านบุคลิกภาพ
($\bar{X} = 3.75$) และด้านทักษะการสอน ($\bar{X} = 3.63$) ยกเว้น ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 3.40$)
อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อ
คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัด
ปทุมธานี ด้านบุคลิกภาพ โดยรวมและรายข้อ

ด้านบุคลิกภาพ	$\bar{X}$	S.D	ระดับความคิดเห็น
1. ครูแต่งกายเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ	4.18	0.70	มาก
2. ครูพูดจาสุภาพอ่อนโยน	3.18	0.70	ปานกลาง
3. ครูเป็นคนมีเหตุผล	3.63	0.87	มาก
4. ครูวางตนเหมาะสม เป็นแบบอย่างที่ดี ในเรื่องความประพฤติ	3.77	0.72	มาก
5. ครูเป็นผู้รับฟังที่ดี	3.63	0.84	มาก
6. ครูให้คำปรึกษาและไว้วางใจได้	3.96	0.84	มาก
7. ครูพร้อมให้ความช่วยเหลือ	4.06	0.62	มาก
8. ครูมีความรู้ ความสามารถ เป็นที่ยอมรับ นับถือเป็นที่พึ่งได้	4.17	0.77	มาก
9. ครูเอาใจใส่ดูแลนักเรียนด้วยความรัก ความเมตตา	3.61	0.89	มาก
10. ครูพูดสื่อความได้ชัดเจน	3.49	0.73	ปานกลาง
11. ครูยกย่องให้กำลังใจนักเรียน	3.62	0.78	มาก
รวม	3.75	0.43	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียน
อุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ด้านบุคลิกภาพ โดยรวม
อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยมี
ค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ครูแต่งกายเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ
($\bar{X} = 4.18$) ครูมีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับนับถือเป็นที่พึ่งได้ ($\bar{X} = 4.17$) และครูพร้อมให้
ความช่วยเหลือ ($\bar{X} = 4.06$) ยกเว้นครูพูดสื่อความได้ชัดเจน ($\bar{X} = 3.49$) และครูพูดจาสุภาพอ่อนโยน
($\bar{X} = 3.18$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อ
คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัด
ปทุมธานี ด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยรวมและรายข้อ

ด้านคุณธรรมจริยธรรม	$\bar{X}$	S.D	ระดับความคิดเห็น
1. ครูประพฤติตนห่างจากอบายมุขหรือทาง แห่งความเสื่อมต่าง ๆ	3.72	0.89	มาก
2. ครูมีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา อุทิศ ตนให้กับการพัฒนาการเรียน	3.46	0.77	ปานกลาง
3. ครูมีความชื่นชมยินดีต่อความก้าวหน้า ของนักเรียน	3.80	0.80	มาก
4. ครูเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อพัฒนา นักเรียน	3.53	0.87	มาก
5. ครูให้อภัยนักเรียนเมื่อนักเรียนทำผิด	3.13	0.98	ปานกลาง
6. ครูประพฤติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม	3.36	0.88	ปานกลาง
7. ครูอดทนต่อการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม ของนักเรียน	3.18	0.93	ปานกลาง
8. ครูรักและเมตตาต่อนักเรียนเสมอหน้า	3.39	0.86	ปานกลาง
9. ครูมีความยุติธรรม	3.26	0.87	ปานกลาง
10. ครูเอาใจใส่นักเรียนเท่าเทียมกัน	3.03	0.90	ปานกลาง
11. ครูรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน	3.45	0.79	ปานกลาง
12. ครูรู้จักหน้าที่และสิทธิของตน เคารพใน หน้าที่และสิทธิของผู้อื่น	3.53	0.80	มาก
รวม	3.40	0.52	ปานกลาง

จากตาราง 7 พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียน
อุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ด้านคุณธรรมจริยธรรม
โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ใน
ระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ครูมีความรับผิดชอบ
ตรงต่อเวลา อุทิศตนให้กับการพัฒนาการเรียน ($\bar{X} = 3.46$) ครูรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน
($\bar{X} = 3.45$) และครูรักและเมตตาต่อนักเรียนเสมอหน้า ($\bar{X} = 3.39$) ยกเว้น ครูมีความชื่นชมยินดีต่อ
ความก้าวหน้าของนักเรียน ($\bar{X} = 3.80$) ครูประพฤติตนห่างจากอบายมุขหรือทางแห่งความเสื่อม
ต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.72$)

ครูเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อพัฒนานักเรียน และครู รู้จักหน้าที่และสิทธิของตนเคารพในหน้าที่
และสิทธิของผู้อื่น ($X = 3.53$) อยู่ในระดับมาก

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภออนัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ด้านทักษะการสอน โดยรวมและรายข้อ

ด้านทักษะการสอน	$\bar{X}$	S.D	ระดับความคิดเห็น
1. ครูเลือกวิธีสอนเหมาะสมกับบทเรียน	3.76	0.85	มาก
2. ครูใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย			
3. ครูสอนให้นักเรียนเกิดความซาบซึ้ง เรื่องค่านิยม ความดีงาม	3.44	0.91	ปานกลาง
4. ครูกระตุ้นให้นักเรียนคิดอย่างมีเหตุผล และกล้าแสดงความคิดเห็น	3.92	0.85	มาก
5. ครูชี้แนะให้นักเรียนค้นคว้า ทดลองและ ปฏิบัติเพื่อหาคำตอบ	3.96	0.73	มาก
6. ครูร่วมกับนักเรียนวิเคราะห์ อภิปราย และหาข้อสรุปจากกิจกรรมพร้อมเรียนรู้ ไปกับนักเรียน	3.62	0.79	มาก
7. ครูเอาใจใส่กวาดขันการทำงานของ นักเรียน	3.62	0.82	มาก
8. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยให้ นักเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	3.45	0.95	ปานกลาง
9. ครูร่วมกับนักเรียนประเมินความ ก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน	3.30	0.75	ปานกลาง
10. ครูประเมินผลการเรียนหลายวิธี ไม่เฉพาะการทดสอบ	3.72	0.74	มาก
11. ครูมีการสอนซ่อมเสริมให้นักเรียน	3.60	0.87	มาก
รวม	3.63	0.46	มาก

จากตาราง 8 พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภออนัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ด้านทักษะการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ครูชี้แนะให้นักเรียนค้นคว้าทดสอบและปฏิบัติเพื่อหาคำตอบ ($\bar{X} = 3.96$) ครูกระตุ้นให้นักเรียนคิดอย่างมีเหตุผลและกล้าแสดงความคิดเห็น ($\bar{X} = 3.92$) และครูเลือกวิธีสอนเหมาะสมกับบทเรียน ($\bar{X} = 3.76$) ยกเว้น ครูจัดกิจกรรม

การเรียนที่ช่วยให้นักเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ($\bar{X} = 3.45$) ครูสอนให้นักเรียนเกิดความซาบซึ้งเรื่องค่านิยมความดีงาม ($\bar{X} = 3.44$) ประเมินความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน ($\bar{X} = 3.30$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อ
คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัด
ปทุมธานี โดยรวมและรายด้าน

คุณลักษณะของครู	$\bar{X}$	S.D	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านบุคลิกภาพ	3.71	0.51	มาก
2. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	3.32	0.60	ปานกลาง
3. ด้านทักษะการสอน	3.59	0.54	มาก
รวม	3.53	0.47	มาก

จากตาราง 9 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียน
อุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 3.53$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก คือ ด้านบุคลิกภาพ
($\bar{X} = 3.71$) และด้านทักษะการสอน ($\bar{X} = 3.59$) ยกเว้น ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 3.32$)
อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อ
คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัด
ปทุมธานี ด้านบุคลิกภาพ โดยรวมและรายข้อ

ด้านบุคลิกภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ครูวางตัวเหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดี ในเรื่องความประพฤติ	3.84	0.80	มาก
2. ครูให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ปกครอง ในทุกด้าน	3.82	0.84	มาก
3. ครูมีส่วนร่วมกับผู้ปกครองในการ แก้ไขปัญหาของนักเรียน	3.68	0.94	มาก
4. ครูเอาใจใส่นักเรียนด้วยความรัก ความเมตตา	3.61	0.84	มาก
5. ครูอธิบายข้อสงสัยหรือข้อซักถามของ ผู้ปกครองได้ชัดเจน	3.65	0.81	มาก
6. ครูยกย่องและให้กำลังใจนักเรียน	3.89	0.85	มาก
7. ครูให้การต้อนรับผู้ปกครองด้วย อัธยาศัยที่ดี	3.50	0.91	ปานกลาง
รวม	3.71	0.51	มาก

จากตาราง 10 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียน
อุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ด้านบุคลิกภาพ โดยรวม
อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยมี
ค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ครูยกย่องและให้กำลังใจนักเรียน
($\bar{X} = 3.89$) ครูวางตัวเหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องความประพฤติ ($\bar{X} = 3.84$) และครูให้
ความช่วยเหลือแก่ผู้ปกครองในทุกด้าน ($\bar{X} = 3.82$) ยกเว้น ครูให้การต้อนรับผู้ปกครองด้วย
อัธยาศัยดี ($\bar{X} = 3.50$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อ
คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัด
ปทุมธานี ด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยรวมและรายข้อ

ด้านคุณธรรมจริยธรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ครูอบรมสั่งสอนนักเรียนให้เป็นคนดีที่ สังคมต้องการ	3.48	0.89	ปานกลาง
2. ครูมีความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบ วิชาชีพ	3.27	1.00	ปานกลาง
3. ครูรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ของผู้ปกครอง	3.30	0.78	ปานกลาง
4. ครูมีความยุติธรรม	3.31	0.97	ปานกลาง
5. ครูอดทนต่อการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม ของนักเรียน	3.39	0.89	ปานกลาง
6. ครูเอาใจใส่นักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน	3.17	0.95	ปานกลาง
7. ครูทำหน้าที่ประนีประนอมเมื่อนักเรียน เกิดความขัดแย้ง	3.26	0.96	ปานกลาง
8. ครูมีความละเอียดรอบคอบในการตรวจงาน	3.40	0.88	ปานกลาง
รวม	3.32	0.60	ปานกลาง

จากตาราง 11 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียน
อุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ด้านคุณธรรมจริยธรรม
โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง
ทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ครูอบรมสั่งสอนนักเรียน
ให้เป็นคนดีที่สังคมต้องการ ($\bar{X} = 3.48$) ครูมีความละเอียดรอบคอบในการตรวจงาน ($\bar{X} = 3.40$)
และครูอดทนต่อการแสดงออกที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ($\bar{X} = 3.39$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเรียง
ลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ คือ ครูมีความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.27$)
ครูทำหน้าที่ประนีประนอมเมื่อนักเรียนเกิดความขัดแย้ง ($\bar{X} = 3.26$) และครูเอาใจใส่นักเรียนทุกคน
เท่าเทียมกัน ($\bar{X} = 3.17$)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อ
คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัด
ปทุมธานี ด้านทักษะการสอน โดยรวมและรายข้อ

ด้านทักษะการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ครูใช้วิธีการสอนอย่างหลากหลาย	3.59	0.96	มาก
2. ครูใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย	3.29	0.95	ปานกลาง
3. ครูสอนให้นักเรียนเกิดความซาบซึ้งเรื่อง ค่านิยม ความดีงาม	3.54	0.89	มาก
4. ครูรายงานผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบ	3.70	0.88	มาก
5. ครูสอดแทรกความรู้ทันเหตุการณ์นอก เหนือจากวิชาที่สอน	3.78	0.89	มาก
6. ครูดูแลนักเรียนให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	3.60	0.94	มาก
7. ครูเอาใจใส่กวดขันการทำงานของนักเรียน	3.48	0.86	ปานกลาง
8. ครูได้ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวัดผล การเรียนรู้ของนักเรียน	3.63	0.91	มาก
9. ครูมีการสอนซ่อมเสริมให้นักเรียน	3.71	0.77	มาก
รวม	3.59	0.54	มาก

จากตาราง 12 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียน
อุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ด้านทักษะการสอน โดยรวม
อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยมี
ค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ครูสอดแทรกความรู้ทันเหตุการณ์นอก
เหนือจากวิชาที่สอน ($\bar{X} = 3.78$) ครูมีการสอนซ่อมเสริมให้นักเรียน ($\bar{X} = 3.71$) และครูรายงาน
ผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบ ($\bar{X} = 3.70$) ยกเว้น ครูเอาใจใส่กวดขันการทำงานของนักเรียน
($\bar{X} = 3.48$) และครูใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัย ($\bar{X} = 3.29$) อยู่ในระดับปานกลาง

**ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียน
อุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี**

การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ใน 3 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านทักษะการสอน โดยจำแนกตามตัวแปรอิสระ คือ เพศ ใช้สถิติ t -test และระดับชั้นเรียน ใช้สถิติ One-way ANOVA ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏในตาราง 13 - 14

ตาราง 13 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน

คุณลักษณะของครู	ชาย		หญิง		t	p
	(n = 93)		(n = 141)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านบุคลิกภาพ	3.81	0.39	3.72	0.46	1.53	0.13
2. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	3.47	0.49	3.36	0.54	1.52	0.13
3. ด้านทักษะการสอน	3.67	0.43	3.61	0.49	1.08	0.28
รวม	3.65	0.39	3.56	0.44	1.59	0.11

จากตาราง 13 พบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 14 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอัญบุรี จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามระดับชั้นเรียน โดยรวม และรายด้าน

คุณลักษณะของครู	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านบุคลิกภาพ	ระหว่างกลุ่ม	0.05	1	0.02	0.13	0.88
	ภายในกลุ่ม	44.04	232	0.19	-	-
	รวม	44.09	233	0.21	-	-
2. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	0.02	1	0.01	0.04	0.96
	ภายในกลุ่ม	63.07	232	0.73	-	-
	รวม	63.09	233	-	-	-
3. ด้านทักษะการสอน	ระหว่างกลุ่ม	0.09	1	0.01	0.04	0.96
	ภายในกลุ่ม	50.20	232	0.22	-	-
	รวม	50.28	233	-	-	-
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.05	1	0.02	0.13	0.88
	ภายในกลุ่ม	41.96	232	0.18	-	-
	รวม	42	233	-	-	-

จากตาราง 14 พบว่า นักเรียน ที่เรียนอยู่ระดับชั้นเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอัญบุรี จังหวัดปทุมธานี โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

**ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียน
อุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี**

การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ใน 3 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านทักษะการสอน โดยจำแนกตามตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพ ใช้สถิติ t -test และระดับชั้นเรียนของนักเรียนในปกครอง ใช้สถิติ One – way ANOVA ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏในตาราง 15 - 17

ตาราง 15 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามสถานภาพ โดยรวม และรายด้าน

คุณลักษณะของครู	เครือข่าย		ทั่วไป		t	p
	(n = 63)		(n = 221)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านบุคลิกภาพ	3.73	0.53	3.71	0.51	0.38	0.71
ด้านคุณธรรมจริยธรรม	3.41	0.57	3.51	0.53	1.37	0.17
ด้านทักษะการสอน	3.58	0.53	3.59	0.55	0.05	0.96
รวม	3.57	0.46	3.53	0.48	0.68	0.50

จากตาราง 15 พบว่า ผู้ปกครองที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 16 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอบัณฑิต จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามระดับชั้นเรียนของนักเรียน ในปกครอง โดยรวมและรายด้าน

คุณลักษณะของครู	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านบุคลิกภาพ	ระหว่างกลุ่ม	0.05	2	0.02	0.09	0.91
	ภายในกลุ่ม	74.60	281	0.27	-	-
	รวม	74.60	283	-	-	-
2. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2.80	2	1.40	3.80	0.02*
	ภายในกลุ่ม	102.32	281	0.36	-	-
	รวม	105.11	283	-	-	-
3. ด้านทักษะการสอน	ระหว่างกลุ่ม	0.36	2	0.18	0.60	0.55
	ภายในกลุ่ม	83.60	281	0.30	-	-
	รวม	83.96	283	-	-	-
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.16	2	0.08	0.35	0.70
	ภายในกลุ่ม	64.74	181	0.23	-	-
	รวม	64.90	283	-	-	-

*P < .05

จากตาราง 16 พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับชั้นเรียนของนักเรียนในปกครองที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอบัณฑิต จังหวัดปทุมธานี โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

เมื่อพบความแตกต่างดังกล่าว ผู้วิจัยทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มเป็นรายคู่ โดยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe Method) ดังตาราง 17

ตาราง 17 เปรียบเทียบรายคู่ความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียน
อุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ด้านคุณธรรม
จริยธรรม จำแนกตามระดับชั้นเรียนของนักเรียนในปกครอง

ระดับชั้น		ป.6	ม.1	ม.2
	$\bar{X}$	3.26	3.45	3.21
ประถมศึกษาปีที่ 6	3.26	-	0.19	0.05
มัธยมศึกษาปีที่ 1	3.45	-	-	0.24*
มัธยมศึกษาปีที่ 2	3.21	-	-	-

* $P < .05$

จากตาราง 17 แสดงให้เห็นว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม เป็นรายคู่
ตามวิธีการของเซฟเฟ พบว่า ผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และผู้ปกครองของ
นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา
ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ด้านคุณธรรม จริยธรรม แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**ตอนที่ 5 วิเคราะห์ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของนักเรียน และผู้ปกครองเกี่ยวกับ
คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี
จังหวัดปทุมธานี**

ตาราง 18 ความถี่ของความคิดเห็นเพิ่มเติม และข้อเสนอแนะของนักเรียนเกี่ยวกับ
คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัด
ปทุมธานี

ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. ให้ครูสั่งงานน้อยลงและกำหนดส่งให้ชัดเจน	83
2. ให้ครูพูดจาสุภาพ	28
3. ให้ครูจัดกิจกรรมให้มาก	19
4. ให้ครูเอาใจใส่นักเรียนมากกว่านี้	6
5. ไม่ให้ครูดุและให้มีเหตุผลมากขึ้น	2
6. ให้ครูสนิทสนมและแสดงความรักต่อนักเรียนเท่า ๆ กัน	2
7. ให้ครูพาไปทัศนศึกษาที่อื่นบ้าง	2
8. แสดงอารมณ์ไม่เหมาะสมต่อนักเรียน	2
9. ให้ครูใช้วิธีการสอนหลาย ๆ แบบ	1
10. ให้ครูสอนนอกห้องเรียนให้มากขึ้น	1
รวม	146

จากตาราง 18 พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะ
ของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี เรียงลำดับ
จากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ นักเรียนมีความต้องการให้ครูสั่งงานน้อยลงและกำหนดส่ง
ให้ชัดเจน จำนวน 83 คน นักเรียนอยากให้ครูพูดจาสุภาพ จำนวน 28 คน และต้องการให้ครู
จัดกิจกรรมให้มากขึ้น จำนวน 19 คน

ตาราง 19 ความถี่ของความคิดเห็นเพิ่มเติม และข้อเสนอแนะของผู้ปกครองเกี่ยวกับ
คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิบัติการศึกษา อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. ให้เก็บหนังสือไว้ที่โรงเรียน	32
2. เน้นด้านวิชาการให้มาก	14
3. ให้ครูให้การบ้านมากกว่านี้	6
4. ลดกิจกรรมลงบ้าง	4
5. ครูพูดจาไม่สุภาพ	2
รวม	58

จากตาราง 19 พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิบัติการศึกษา อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ผู้ปกครองต้องการให้นักเรียนเก็บหนังสือไว้ที่โรงเรียน จำนวน 32 คน ต้องการให้เน้นวิชาการให้มาก จำนวน 14 คน และต้องการให้ครูให้การบ้านมากกว่านี้ จำนวน 6 คน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา
อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ผู้ศึกษาได้สรุปไว้ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
2. สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการศึกษาค้นคว้า
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านทักษะการสอนตามความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครอง
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ตามความคิดเห็นของนักเรียน จำแนกตามเพศและระดับชั้นเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง จำแนกตามสถานภาพ และระดับชั้นเรียนของนักเรียนในปกครอง

สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐานดังนี้

1. นักเรียนและผู้ปกครอง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ในด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านทักษะการสอน อยู่ในระดับปานกลาง
2. นักเรียนที่มีเพศ ระดับชั้นเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี แตกต่างกัน
3. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีสถานภาพ และระดับชั้นเรียนของนักเรียนในปกครองต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาจากประชากรดังนี้

1. นักเรียนโรงเรียนอุดมวิทยา ในปีการศึกษา 2547 จำนวนทั้งสิ้น 597 คน ซึ่งเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 282 คน นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 185 คน และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 130 คน

2. ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอุดมวิทยา ในปีการศึกษา 2547 จำนวนทั้งสิ้น 597 คน จำแนกเป็น

2.1 ผู้ปกครองนักเรียนเครือข่ายโรงเรียนอุดมวิทยา จำนวนทั้งสิ้น 65 คน ซึ่งเป็นผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 คน นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 20 คน และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 15 คน

2.2 ผู้ปกครองนักเรียนทั่วไปโรงเรียนอุดมวิทยา จำนวนทั้งสิ้น 532 คน ซึ่งเป็นผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 252 คน ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 165 คน ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 115 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. นักเรียนโรงเรียนอุดมวิทยา ในปีการศึกษา 2547 ซึ่งเป็นนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวนทั้งสิ้น 234 คน โดยได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 607 – 610) และทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ระดับชั้นเรียนเป็นชั้น (Starta) จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 121 คน มัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 62 คน และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 51 คน

2. ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอุดมวิทยา ในปีการศึกษา 2547 จำแนกเป็น

2.1 ผู้ปกครองนักเรียนเครือข่ายโรงเรียนอุดมวิทยา จำนวนทั้งสิ้น 65 คน ซึ่งเป็นผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 คน ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 20 คน และผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 15 คน

2.2 ผู้ปกครองทั่วไปโรงเรียนอุดมวิทยา ซึ่งเป็นผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน ทั้งสิ้น 226 คน โดยได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จของ เครจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 607 – 610) และทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ระดับชั้นเรียนเป็นชั้น (Starta) จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครอง

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 98 คน นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 82 คน และ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 46 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น เพื่อสอบถามเกี่ยวกับ คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี มี 2 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามสำหรับนักเรียนซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของนักเรียน ได้แก่ เพศ และระดับชั้น ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี จำนวน 34 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี จำนวน 1 ข้อ

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ปกครอง ประกอบด้วย
ข้อคำถาม 2 ข้อ ได้แก่ สถานภาพ และระดับชั้นเรียนของนักเรียนในปกครอง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี จำนวน 24 ข้อ ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี จำนวน 1 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานในการวิจัย โดยคำนวณหาค่าสถิติ ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดของนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของครูตามแนวปฏิรูปการศึกษา 3 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านทักษะการสอน ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean)

และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยรวม รายด้านและรายข้อ สำหรับ เกณฑ์คุณลักษณะของครูตามความคิดเห็นของนักเรียน และผู้ปกครองโรงเรียนอุดมวิทยา ผู้วิจัย แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มีคุณลักษณะของครู มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูตามแนวปฏิรูปการศึกษาใน 3 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านทักษะการสอน โดยจำแนกตาม ตัวแปร เพศของนักเรียน และสถานภาพของผู้ปกครอง โดยใช้ค่า t - test (Independent Sample) และจำแนกตามตัวแปรระดับชั้นเรียนของนักเรียน และระดับชั้นเรียนของนักเรียนในปกครอง โดยใช้ค่าสถิติ One - way ANOVA

4. วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเพิ่มเติม และข้อเสนอแนะของนักเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะ ของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี โดยวิธีการ แจกแจงความถี่

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผู้ศึกษาได้สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 สถานภาพของนักเรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามเป็น เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.3 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 51.7 รองลงมาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 26.5 และระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 21.8

1.2 สถานภาพของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่อยู่ในสถานภาพทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 77.8 รองลงมาเป็นผู้ปกครองเครือข่าย คิดเป็นร้อยละ 22.2 และเป็นผู้ปกครอง นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 44.4 รองลงมาเป็นผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 35.9 และผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คิดเป็น ร้อยละ 12.7

2. ความคิดเห็นของนักเรียน และผู้ปกครองที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

2.1 นักเรียนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของครู พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก คือ ด้านบุคลิกภาพ และด้านทักษะ การสอน ยกเว้น ด้านคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของครู พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก คือ ด้านบุคลิกภาพ และด้านทักษะ การสอน ยกเว้น ด้านคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับปานกลาง

3. ความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

3.1 ด้านบุคลิกภาพ พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก คือ ครูแต่งกายเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ ครูมีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับนับถือ เป็นที่พึ่งได้ และครูพร้อมให้ความช่วยเหลือ ยกเว้น ครูพูดสื่อความได้ชัดเจน และครูพูดจาสุภาพอ่อนโยน อยู่ในระดับปานกลาง

3.2 ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ครูอดทนต่อการแสดงออกที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ครูให้อภัยนักเรียนเมื่อนักเรียนทำผิด และครูเอาใจใส่นักเรียนเท่าเทียมกัน ยกเว้น ครูมีความชื่นชมยินดีต่อความก้าวหน้าของนักเรียน ครูประพฤติตนห่างจากอบายมุข หรือทางแห่งความเสื่อมต่าง ๆ ครูเสียสละความสุขส่วนตัว เพื่อพัฒนานักเรียน และครูรู้จักหน้าที่ละสิทธิของตน เคารพในหน้าที่และสิทธิของผู้อื่น อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

3.3 ด้านทักษะการสอน พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก คือ ครูชี้แนะให้นักเรียนค้นคว้าทดสอบและปฏิบัติเพื่อหาคำตอบ ครูกระตุ้นให้นักเรียนคิดอย่างมีเหตุผลและกล้าแสดงความคิดเห็น และครูเลือกวิธีสอนเหมาะสมกับบทเรียน ยกเว้น ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยให้นักเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ครูสอนให้นักเรียนเกิดความซาบซึ้งเรื่องค่านิยมความดีงาม และครูร่วมกับนักเรียนประเมินความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

4. ความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี จำแนกเป็นรายด้านดังนี้

4.1 ด้านบุคลิกภาพ พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก คือ ครูยกย่องและให้กำลังใจนักเรียน ครูวางตัวเหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องความประพฤติ และครูให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ปกครองในทุกด้าน ยกเว้น ครูให้การต้อนรับผู้ปกครองด้วยอัธยาศัยดี อยู่ในระดับปานกลาง

4.2 ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอดงเจริญ จังหวัดพทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงโดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ครูอบรมสั่งสอนนักเรียนให้เป็นคนดีที่สังคมต้องการ ครูมีความละเอียดรอบคอบในการตรวจงาน และครูอดทนต่อการแสดงออกที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ครูมีความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบวิชาชีพ ครูทำหน้าที่ประนีประนอมเมื่อนักเรียนเกิดความขัดแย้ง และครูเอาใจใส่นักเรียนทุกคนเท่าเทียมกันตามลำดับ

4.3 ด้านทักษะการสอน พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอดงเจริญ จังหวัดพทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ครูสอดแทรกความรู้ทันเหตุการณ์นอกเหนือจากวิชาที่สอน ครูมีการสอนซ่อมเสริมให้นักเรียน และครูรายงานผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบ ยกเว้น ครูเอาใจใส่กวดขันการทำงานของนักเรียน และครูใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทันสมัย อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

5. เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอดงเจริญ จังหวัดพทุมธานี จำแนกตามเพศ และระดับชั้นเรียน ปรากฏผลดังนี้

5.1 นักเรียนที่มีเพศชาย และเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอดงเจริญ จังหวัดพทุมธานี โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

5.2 นักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอดงเจริญ จังหวัดพทุมธานี โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

6. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอดงเจริญ จังหวัดพทุมธานี จำแนกตามสถานภาพ และระดับชั้นเรียนของนักเรียนในปกครอง ปรากฏผลดังนี้

6.1 ผู้ปกครองที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอดงเจริญ จังหวัดพทุมธานี โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

6.2 ผู้ปกครองที่มีระดับชั้นเรียนของนักเรียนในปกครองที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอดงเจริญ จังหวัดพทุมธานี โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าคุณธรรมจริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

7. ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะของนักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ปรากฏผลดังนี้

7.1 นักเรียนมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ นักเรียนมีความต้องการให้ครูสั่งงานน้อยลงและกำหนดส่งให้ชัดเจน นักเรียนต้องการให้ครูพูดจาสุภาพ และต้องการให้ครูจัดกิจกรรมให้มากขึ้น

7.2 ผู้ปกครองมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ผู้ปกครองต้องการให้นักเรียนเก็บหนังสือไว้ที่โรงเรียน ต้องการให้เน้นวิชาการให้มากและต้องการให้ครูให้การบ้านมากขึ้นกว่าเดิม

อภิปรายผล

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล ในการศึกษาคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ผู้ศึกษาจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญ และอภิปรายผลจากข้อคำถามที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าดังนี้

1. ความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครอง ที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลิกภาพ และด้านทักษะการสอน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัญหาทางเศรษฐกิจ เนื่องจากอาชีพครูเป็นงานที่มี รายได้น้อย ไม่พอกับค่าใช้จ่าย จึงทำให้ครูต้องประกอบธุรกิจส่วนตัว ซึ่งทำให้ไม่มีเวลาในการเอาใจใส่นักเรียนอย่างเพียงพอ เน้นการสอนทางด้านวิชาการมากกว่า ดังนั้นนักเรียนและผู้ปกครองจึงเห็นว่าครูมีบุคลิกภาพและทักษะการสอนอยู่ในระดับมาก แต่ด้านคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ มยุรี เศวตนัย (2542 : 64) ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะของครูที่ดีตามแนวคิดของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรมครูควรให้ความยุติธรรมแก่ศิษย์ทุกคน อยู่ในระดับมาก

โดยหลักการแล้วครูควรมีคุณลักษณะที่ดีในด้านคุณธรรมจริยธรรม มีแนวทางปฏิบัติถูกต้องรู้จักอบรมตนเอง มีหลักธรรมประจำใจ รู้จักแสวงหาคุณธรรมจริยธรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ซึ่งครูโรงเรียนอุดมวิทยาควรมีคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ ดังที่วัชร บุรณสิงห์ (2536 : 7-8) ได้กล่าวไว้ว่า ครูควรมีคุณธรรมจรรยาบรรณครูต้องมีความศรัทธาในวิชาชีพครูตั้งใจใช้ความสามารถทางวิชาชีพ เพื่อบริการแก่นักเรียนและสังคม ซื่อสัตย์ต่อหลักการและอาชีพครู มีความรับผิดชอบในด้านการศึกษาต่อสังคม ชุมชน และนักเรียน มีความรัก เมตตาปรารถนาดีต่อนักเรียน อุทิศตนและเวลา เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้รับความเจริญเติบโตและพัฒนาการในทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) (2540 : 53 – 55) ได้สรุปถึง

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูด้านคุณธรรมจริยธรรม ไว้ว่า ครูอบรมศิษย์ให้เป็นคนดีของสังคม รับผิดชอบและให้กำลังใจในทุกด้าน เอาใจใส่ด้านความประพฤติ และแนะแนวการเรียน ให้ศิษย์แสดงความชื่นชมยินดีต่อความก้าวหน้าของศิษย์อยู่เสมอ และผกา สัตย์ธรรม (2544 : 194 – 198) ได้สรุปถึง ลักษณะของครูที่ดีไว้ว่า ครูที่ดีควรให้ความช่วยเหลือ ให้ความรัก ความเมตตาต่อศิษย์ทุกโอกาสที่ทำได้ เมื่อศิษย์ทำผิดครูแนะนำให้ทำในสิ่งที่ถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ มยุรี เศวदनัย (2542 : 64) ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะของครูที่ดีตามแนวคิดของนักเรียน ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรมครูมีความเข้าใจเด็ก และเป็นกันเองกับศิษย์ สามารถให้คำปรึกษาหารือได้เป็นอย่างดี ไม่ลำเอียง ให้ความยุติธรรมแก่ศิษย์ทุกคน รู้จักให้อภัย ให้ความช่วยเหลือ อบรมสั่งสอนศิษย์ให้เป็นคนดี

2. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิบัติการศึกษา อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี เป็นรายข้อดังนี้

2.1 ด้านบุคลิกภาพ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อ

คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิบัติการศึกษา อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก แต่ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ครูพูดจาสุภาพอ่อนโยน สาเหตุอาจเป็นเพราะในห้องเรียนมีจำนวนนักเรียนมาก ครูต้องพูดเสียงดัง น้ำเสียงที่ครูใช้จึงดูกระด้าง ไม่นุ่มนวล อ่อนโยน และน้ำเสียงของครูในการมอบหมายงานซึ่งหากนักเรียนไม่ทำงาน ครูอาจมีการกล่าวบทลงโทษไว้ ทำให้นักเรียนที่ไม่ส่งงานเกิดความรู้สึกกลัวและเกิดความอับอายเมื่อครูตำหนิ นักเรียนจึงมีความคาดหวังว่าครูจะต้องพูดจาสุภาพอ่อนโยนกับนักเรียน จะเห็นได้จากแบบสอบถามปลายเปิด พบว่า นักเรียนต้องการครูที่พูดจาสุภาพอ่อนโยน มีความรัก ความอบอุ่น การดูแลเอาใจใส่จากครูจึงจะเป็นที่ยอมรับของนักเรียนทั่วไป และยังเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียนอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิไล ตั้งจิตสมคิด (2544 : 133 – 134) กล่าวว่า สังคมให้การยอมรับบุคคลที่มีบุคลิกภาพที่ดี ไม่ว่าจะเป็นการพูดจาไพเราะ ความคล่องแคล่วว่องไว และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ย่อมทำให้นักบุคคลในกลุ่มยอมรับนับถือ และธีรศักดิ์ อัครบวร (2545 : 104 – 105) กล่าวว่า สังคมให้การยอมรับผู้มีบุคลิกภาพในการพูดจาดี มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ สอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2546 : 12 – 57) ได้สรุปคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพตามจรรยาบรรณครู และเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูว่า ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งกาย วาจา และใจ สอดคล้องกับงานวิจัย มยุรี เศวदनัย (2542 : 64) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะของครูที่ดีตามแนวคิดของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนต้องการให้ครูพูดจาไพเราะ ใจดี ไม่ดุจนเกินไป และสอดคล้องกับธรรมเนียมชั้นสูงของ ศาสนาพุทธ คือ สัมมาวาจา และปิยวาจา หมายถึง พูดจาด้วยน้ำใจหวังดี ไม่ส่อเสียด ไม่พูดปด พูดด้วยวาจาที่ไพเราะอ่อนโยน วิธีการพูดของครูมีผลต่อความรู้สึกและจิตใจของนักเรียนเสมอ หากครูพูดด้วยความจริงใจ อ่อนโยน ไพเราะย่อมทำให้นักเรียนมีความเชื่อถือและเคารพรักในตัวครูเสมอ

2.2 ด้านคุณธรรมจริยธรรม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิบัติการศึกษา อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง แต่ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูเอาใจใส่นักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน สาเหตุอาจเป็นเพราะนักเรียนยังไม่มี ความมั่นใจเกี่ยวกับตัวครูในการดูแลเอาใจใส่นักเรียนเท่าเทียมกัน นักเรียนจะมีความรู้สึก ว่า ครูเอาใจใส่เฉพาะกลุ่มของนักเรียนที่เก่งและนักเรียนที่อ่อน โดยที่ครูจะคอยอธิบายและซักถามเฉพาะกลุ่มนั้น ๆ และนักเรียนบางคนให้ความสนิทสนมกับครู แต่นักเรียนบางคนรู้สึก ว่าครูเป็นผู้ใหญ่อยู่คนละวัยกับตนจึงไม่กล้าสนิทสนม ทำให้นักเรียนมีความรู้สึก ว่าครูไม่มาสนิทสนมกับตน และไม่เอาใจใส่ตนเหมือนเพื่อนคนอื่น ๆ นักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความรักไม่เท่ากัน นักเรียนที่ขาดความรักจากครอบครัวแล้วต้องการความรักจากครู เมื่อครูแสดงความรักให้ตามที่นักเรียนคาดหวังไม่ได้ นักเรียนจึงมีความรู้สึก ว่าครูไม่สนใจตนจึงทำให้นักเรียนคนอื่นมีความรู้สึก ว่าครูเอาใจใส่นักเรียนไม่เท่าเทียมกัน สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2546 : 12 – 20) ได้สรุปลักษณะครูที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรมว่า ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์โดยเสมอภาคกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของมยุรี เสวदनัย (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะของครูที่ดีตามแนวคิดของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม ครูต้องมีความเข้าใจและเป็นกันเองกับศิษย์ สามารถให้คำปรึกษาหารือ ไม่ลำเอียง ให้ความยุติธรรมแก่ศิษย์ทุกคน และสอดคล้องกับธรรมชั้นสูงของศาสนาพุทธ คือ อุเบกขา คือการวางตัว วางใจเป็นกลาง อันจะให้ดำรงอยู่ในธรรมตามที่พิจารณาเห็นด้วยปัญญา มีจิตเที่ยงตรงเที่ยงธรรมดุจตราขึงไม่เอนเอียงด้วยรักหรือชังพร้อมที่จะวินิจฉัยและปฏิบัติไปตามธรรม พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลเมื่อ ผู้อื่นเป็นทุกข์

2.3 ด้านทักษะการสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดปทุมธานี ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ครูร่วมกับนักเรียนประเมินความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง สาเหตุอาจเป็นเพราะ การจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนอุดมวิทยา การประเมินผลส่วนใหญ่ยังเป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์จากการทดสอบ ยังมีการประเมินผลตามสภาพจริงน้อย เนื่องจากครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียนอยู่บ้างแต่ยังไม่มาก อาจจะเป็นเพราะการวางแผนการจัดการเรียนการสอนยังไม่สอดคล้องกับแนวปฏิรูปการศึกษา หรืออาจเป็นเพราะครูยังไม่เชื่อกศิยภาพของนักเรียนว่าจะประเมินความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียนเองได้ นอกจากนี้ อาจเป็นเพราะครูบางคนไม่เปลี่ยนพฤติกรรมการสอน ยังคงสอนแบบเดิม ๆ และยังขาดทักษะการสอน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 111) ได้กำหนดการปฏิรูปการศึกษาไว้ชัดเจน โดยเฉพาะเรื่องการจัดการศึกษา ซึ่งจะต้องเปลี่ยนไปจากเดิมและสิ่งที่เปลี่ยนแปลง คือ การจัดการเรียนการสอนต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังที่ พิมพ์พันธ์ เตชะอุบล (2544 : 61) ได้กล่าวว่าการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการสอนที่เน้นให้

ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ โดยใช้กระบวนการทางปัญญา กระบวนการทางสังคม และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ และมีส่วนร่วมในการเรียน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ และการประเมินผลการเรียน ตามมาตรา 26 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 111) กล่าวว่า ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณา การพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา และในหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กระทรวงศึกษาธิการ.2544 : 24 – 25) กล่าวว่า การวัด และประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ให้ผู้สอนใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพราะจะช่วยให้ได้ ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียนอย่าง เต็มตามศักยภาพ จึงต้องใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย เน้นการปฏิบัติให้สอดคล้องและ เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ และสามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปในกิจกรรมการเรียนรู้ โดยประเมินควมประพฤติ พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และผลงานจากโครงการหรือ แฟ้มสะสมผลงาน ผู้ประเมินผลที่สำคัญคือ ตัวผู้เรียน ครู พ่อแม่ และผู้ปกครอง จำเป็นต้องมี ส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วิธีการ และค้นหาข้อมูล เกณฑ์ต่าง ๆ ที่จะทำให้สะท้อนให้เห็น ภาพสัมฤทธิ์ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนจะทราบระดับความก้าวหน้าของตนเอง ครูผู้สอนจะเข้าใจความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน สามารถให้คะแนน รวมทั้งประเมินผลการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองได้ ขณะที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง จะได้ทราบระดับความสำเร็จ ของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลักษณะ นาคพันธ์ (2545 : 84) ได้ศึกษาความพร้อมของ ครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานประถมศึกษา อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ พบว่า ครูผู้สอนมีความพร้อมอันดับสูงสุด คือ ยอมรับฟังความคิดเห็นและเหตุผลของผู้อื่น โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ประเมินงานหรือกิจกรรมของผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ในปัจจุบัน ได้พยายามวัดผลประเมินผล ตามสภาพจริง โดยจัดให้มีการจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน นักเรียน (portfolio) ขึ้น เพื่อให้นักเรียนและผู้เกี่ยวข้อง เช่น เพื่อนนักเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ได้มีส่วนร่วมในการประเมิน ผลงานของผู้เรียนด้วย

3. ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนว ปฏิรูปการศึกษา อำเภอชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี เป็นรายข้อดังนี้

3.1 ด้านบุคลิกภาพ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง แต่ข้อที่มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด คือ ครูให้การต้อนรับผู้ปกครองด้วยอัธยาศัยที่ดี สาเหตุอาจเป็นเพราะความสัมพันธ์ ระหว่างครูกับผู้ปกครองยังมีน้อยทำให้ครูและผู้ปกครองห่างเหินไม่เป็นกันเอง ทำให้เกิดความ ไม่เข้าใจกัน การสื่อสาร ไม่ตรงกัน และครูให้การต้อนรับผู้ปกครองยังไม่ดีเท่าที่ควร ดังนั้น ครูโรงเรียนอุดมวิทยาต้องปรับเปลี่ยนบุคลิกภาพ ดังที่ เพราพรธ เปลี่ยณภู (2540 : 64 – 65) กล่าวว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพดีย่อมเป็นที่พึงปรารถนาของผู้อื่น เป็นที่พึงพอใจแก่ผู้พบเห็น

โดยเฉพาะผู้ที่มีอาชีพครูสิ่งสำคัญ คือ ต้องยิ้มแย้มแจ่มใส และมีอัธยาศัยดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครอง มีความคิดเห็นว่า บุคลิกภาพเป็นสิ่งสำคัญของครู ในการสร้างความประทับใจ ความศรัทธาแก่นักเรียน และผู้ปกครอง ซึ่งเป็นลักษณะพื้นฐานในการสร้างสัมพันธ์ที่ดีในสังคม และวัชร บวรณสิงห์ (2536 : 7 – 8) ที่ได้กล่าวว่า ลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพที่ดีของครู ระบุว่า ครูควรเป็นผู้มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส มีวาจาสุภาพตามสมัยนิยม มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถสร้างสัมพันธ์อันดี และให้ความร่วมมือกับชุมชน และสอดคล้องกับ สุมน อมรวิวัฒน์ (2536 : 20) กล่าวว่า ครูควรเป็นกัลยาณมิตร มีน้ำใจ มีความใกล้ชิดกับศิษย์ และเพื่อนร่วมงาน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีทักษะทางสังคม เป็นที่รักไว้วางใจ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิไลพร สุยอย (2545 : 61 – 62) ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสังคมศึกษา ตามทัศนะของผู้ปกครองนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรณีศึกษา อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูด้านบุคลิกภาพ คือ ครูต้องมีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสเป็นมิตรกับทุกคน

3.2 ด้านคุณธรรมจริยธรรม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง แต่ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูเอาใจใส่นักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองที่สนใจบุตรหลานมักจะติดตามสอบถามครูประจำชั้นเสมอ ก็จะมีความรู้สึกว่าครูสนใจบุตรหลานดี ซึ่งแตกต่างกับผู้ปกครองที่ไม่มีเวลาให้บุตรหลาน ไม่สอบถามเอาใจใส่บุตรหลาน และไม่มีโอกาสได้พูดคุยกับครู ก็จะมีรู้สึกว่าครูเอาใจใส่นักเรียนน้อยและอาจจะเห็นว่าครูเอาใจใส่เฉพาะกลุ่มจึงทำให้ผู้ปกครองมีความรู้สึกว่า ครูเอาใจใส่นักเรียนไม่เท่ากัน ดังนั้น ครูควรจะให้ความเข้าใจ เป็นกันเองกับศิษย์ สามารถให้คำปรึกษาหารือได้โดยไม่ลำเอียงให้ความยุติธรรมแก่ศิษย์ทุกคนเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับ คำหมาน คนไค (2546 : 41) ได้กล่าวว่า ครูต้องแสดงออกทั้งทางวาจาและพฤติกรรมให้ศิษย์และผู้อื่นเห็นว่า ตนเองปฏิบัติต่อศิษย์ทุกคนเสมอภาค และเสมอหน้า ไม่ให้ศิษย์หรือผู้ใดผู้หนึ่งเกิดความรู้สึกว่าครูรักชอบหรือเกลียดชังศิษย์คนใดคนหนึ่ง ครูต้องให้ความเสมอภาคและเสมอหน้าศิษย์ทุกคนในทุกเรื่องทั้งในเรื่องเล็กน้อย เช่น การเรียกชื่อ (บางคนเรียกชื่อจริง บางคนเรียกชื่อเล่น) การพูดคุย การให้เข้าพบ การจัดที่นั่งในห้อง ฯลฯ และเรื่องใหญ่ เช่น การมอบหมายงานในการเรียน การมอบหมายงานพิเศษ (ให้ไปซื้อของหรือไปทำธุระ) การตรวจงาน การให้คำแนะนำ การให้คะแนน การนำเสนอผลงาน การจัดส่งเป็นตัวแทนของกลุ่มหรือของสถานศึกษา การช่วยเหลือ ฯลฯ ถึงแม้ว่าครูอาจรักชอบใครหรือไม่ชอบใครเป็นกรณีพิเศษ ครูต้องไม่แสดงออกซึ่งความรัก ความชอบหรือความเกลียดนั้นให้ผู้ใดรู้เป็นอันขาด นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จันทรทัตย์ สุพัฒนานนท์ (2545 : 112 – 113) ที่ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูผู้สอนในตามแนวปฏิรูปการศึกษา ตามความคาดหวังของผู้บริหาร สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า คุณลักษณะของครูด้านคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับปานกลาง คือ การให้ความรักและเอาใจใส่ต่อศิษย์เท่าเทียมกัน

3.3 ด้านทักษะการสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก แต่ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ครูใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอน สาเหตุอาจเป็นเพราะครูโรงเรียนอุดมวิทยา ยังมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่หลากหลาย การสอนยังไม่เป็นแบบบูรณาการ การสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนยังมีน้อย นำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัยน้อย ครูไม่พัฒนาตนเอง ไม่นำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัย มาใช้ในการสอนนักเรียน ดังนั้น ครูควรจะพัฒนาตนเองในด้านการสอน ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2545 : 71 – 76) กล่าวว่า ผู้ที่มีทักษะการสอนต้องมีทัศนคติต่อวิชาชีพครู รู้เป้าหมาย จัดทำหลักสูตร จัดทำแผนและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับแนวคิดของจันทร์ทัย สุพัฒนานนท์ (2545 : 38) กล่าวว่า สารสนเทศเป็นไปอย่างรวดเร็ว และการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่มีอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น การจัดการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องก้าวให้ทันต่อความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง หมั่นแสวงหาความรู้ทุกอย่างจากสื่อต่าง ๆ และต้องรู้จักใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล นอกจากนั้น ยังสอดคล้องกับแนวคิดของไพศาล อรเอี่ยม (2546 : 10) ได้กล่าวถึง ทักษะการสอน ว่าครูควรมีหัวใจของการเรียนรู้ คือ ส จ ป ลี จึงจะสำเร็จในวิชาชีพ ต้องเพิ่มพูนความสามารถ การคิดและการบริหารจัดการ ครูควรฝึกฝนพัฒนาเทคนิควิธี การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เหมาะสมราบรื่น ไม่ติดขัด สอนด้วยความถูกต้อง แม่นยำ สอนแล้วบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และผลการศึกษา ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทร์ทัย สุพัฒนานนท์ (2545 : 112 – 113) ที่ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูผู้สอนยุคปฏิรูปการศึกษา ตามความคาดหวังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร และพบว่า ทักษะการสอน อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งข้อเสนอแนะเป็น 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป มีรายละเอียดดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษา พบว่า คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลิกภาพ และด้านทักษะการสอน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น

1. ผู้บริหารโรงเรียนควรนำไปใช้ในการวางแผน เพื่อหาวิธีการให้ครูมีคุณลักษณะในด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยเฉพาะเรื่องการใช้คำพูดกับนักเรียน วางตนให้เหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดี

แก่นักเรียน โดยจัดอบรม สัมมนาเชิงปฏิบัติการ และนิเทศติดตามอย่างใกล้ชิด เพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงคุณลักษณะของครู ให้เกิดประโยชน์ต่อการทำงาน

2. ครูผู้สอนควรศึกษาความรู้ และปรับปรุงตนเองสร้างความคุ้นเคยกับนักเรียน และผู้ปกครอง ยึดถือคุณธรรมจริยธรรมในการปกครองนักเรียน อันจะเป็นผลให้ผู้ปกครองนักเรียน มีความศรัทธา และไว้วางใจครู และอุทิศตนเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มความสามารถ

ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาคุณลักษณะของครูตามความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องกับครูและนักเรียนโดยตรง เช่น ผู้บริหารโรงเรียน ผู้นำชุมชน และผู้นำท้องถิ่น

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะของครูโรงเรียนเอกชนกับครูโรงเรียนรัฐบาล ตามแนวปฏิรูปการศึกษา

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะของครูที่ดีระหว่างความคิดเห็นของครูและนักเรียน เพื่อหาความแตกต่างที่ทั้งสองฝ่ายจะต้องปรับเข้าหากันในระดับที่เหมาะสม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ.(2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 และ พระราชบัญญัติการศึกษา ภาคบังคับ พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ : อักษรไทย.
- .เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา. โรงพิมพ์คุรุสภา : กรุงเทพฯ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2541). รายงานการวิจัย เรื่องการประเมินคุณภาพการศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีคุรุทายาท ระดับมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- .(2544).หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช สำนักราษฎร์.
- คำหมาน คนใด.(2546,ธันวาคม).”คู่มืออาชีพยุคปฏิรูปการศึกษา”.สานปฏิรูปการศึกษา. 6(68) : 41
- งามนิตย์ สิริพงษ์.(2547).การส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนของครูโรงเรียนพระวิสุทธีวงศ์อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จตุพร ศิลาเดช. (2543).ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์.ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา).เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- จักรพรรดิ วัฒ.(2544,ธันวาคม) .”บทบาทของครูตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ” ข่าวคุรุสภา.3(2) : 2
- จันทร์ทัย สุพัฒนานนท์.(2545). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูผู้สอนในยุคปฏิรูปการศึกษาตามความคาดหวังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- เจี๊ยง ทองธรรมชาติ. (2541). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพการสอนของครู โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). นนทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย.มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- ชนาธิป พรกุล. (2543) แคทส์ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- เดิมศักดิ์ คทวณิช.(2546).จิตวิทยาทั่วไป.กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.2546 : 80-85
- ทัศนา แคมมณี.(2541). การจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : โมเดล CIPPA
เอกสารประกอบการนำเสนอกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร
- ธีรพันธ์ คงนาวัง. (2545, กุมภาพันธ์). "ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา".
วารสารการศึกษา. 5(2) : 20.
- ธีรศักดิ์ อัครบวร. (2545). ความเป็นครูไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : พลพิมพ์ .
- นวลฉวี กมล. (2547). บรรณทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของครู. กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นัยนา ขนอเนวช. (2540). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอนุบาลในทัศนะของผู้บริหาร
โรงเรียนครูอนุบาล และผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 1. ปรินูณานิพนธ์.กศ.ม.(การศึกษา
ปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปราณี ตั้งใจดี. (2540). การสร้างแบบสังเกตคุณธรรมด้านความใฝ่รู้ ความมีระเบียบวินัย
ความอดทนและการตรงต่อเวลา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.
วิทยานิพนธ์.ศษ.ม.(การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่.ถ่ายเอกสาร.
- ประจักษ์ ประสารนำ.(2541,กุมภาพันธ์)."คุณธรรมครู : รากฐานอันมั่นคงทางสังคม". ข้าราชการ
ครู. 18(2) : 50-52.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
----- . (2544). การจัดและบริหารอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริม.
- ผกา สัตยธรรม. (2544).คุณธรรมของครู. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แผนปฏิบัติงานโรงเรียนอุดมวิทยา ประจำปีการศึกษา 2547. (2547) ปทุมธานี : ฝ่ายวิชาการ
โรงเรียนอุดมวิทยา
- พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542. (2546). กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คพับลิเคชันส์.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7.
กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2541). การศึกษาเครื่องมือพัฒนาที่ยังต้องพัฒนา.พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพฯ : มูลนิธิพุทธธรรม.
- พัฒนยา เฉิดโฉม.(2545).ความพร้อมของครูในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียน
เป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และคณะ. (2544). "วิจัยในชั้นเรียน : หลักการสู่การปฏิบัติ".

เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บริษัท

เดอะมาสเตอร์ กรู๊ป แบนเนจท์ จำกัด.

พุทธทาสภิกขุ. (2543). *ธรรมสังเจะ*. กรุงเทพฯ: ธรรมทานมูลนิธิ และธรรมสภา.

ไพศาล อรเอี่ยม. (2546). *คุณลักษณะของครูช่วงอุตสาหกรรมในสถานการณ์อาชีวศึกษา*

ภาคตะวันออก 2. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

ถ่ายเอกสาร

ภคินีลำดวน สิริชานันท์.(2543).*คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูผู้สอนตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหาร โรงเรียนคณะกรรมการโรงเรียนและนักเรียนในสังกัดองค์กรสังคมมณฑล*

ท่าแร่ – หนองแสง.รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ.กศ.ม.(การบริหารการศึกษา).

มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

มยุรี เศวदनัย. (2542).*คุณลักษณะของครูที่ดีตามแนวคิดของนักเรียนประถมศึกษา สังกัด*

กรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.(การบริหารการศึกษา)

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

ยนต์ ชุ่มจิต. (2541). *ความเป็นครู*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

----- .(2546). *การศึกษาและความเป็นครูไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

รุ่ง แก้วแดง. (2540). *ปฏิบัติการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: แพรวพิทยา.

----- . (2541). *รวบรวมบทความทางการศึกษา การศึกษาไทยในเวทีโลก*. กรุงเทพฯ :

รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.

ลักษณะ นาดพันธ์. (2545).*ความพร้อมของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทาง*

ปฏิรูปการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา

อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.(การบริหาร

การศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.ถ่ายเอกสาร

วัชร บวรณสิงห์. (2536). *ลักษณะครูที่ดี*. กรุงเทพฯ : ถ่ายเอกสาร

วิลาวัณย์ โชติเบญจมาภรณ์.(2543,พฤษภาคม). "งานครูเป็นวิชาชีพ". *วารสารวิชาการ*. 5(2) : 69.

วิเชียร เกตุสิงห์.(2538). *สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย*. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์

วิไล ตั้งจิตสมคิด. (2544). *การศึกษาและความเป็นครูไทย*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

วิไลพร สุกออย.(2545). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูสังคมศึกษาตามทัศนะของผู้ปกครอง*

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น:กรณีศึกษาอำเภอลำเลียด จังหวัดเลย.วิทยานิพนธ์

*ศษ.ม.(การบริหารการศึกษา).*ขอนแก่น:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ถ่ายเอกสาร.

- วิจิต จิตรจักร. (2542). **คุณลักษณะของครูดีเด่นตามทัศนะของครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย.**
วิทยานิพนธ์.กศ.ม.(การบริหารการศึกษา).มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.ถ่ายเอกสาร
- วีระ น้อยสง่า. (2542). **องค์ประกอบที่เหมาะสมของครูระดับก่อนประถมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง จังหวัดเพชรบุรี.** กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สงบ ลักษณะ. (2542). **“การเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง”.** วารสารวิชาการ. 2(5) : 42
สถาบันภาษาไทย. สำนักกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547, มกราคม).“ครูยุคใหม่กับอนาคตของสังคมไทย”. วารสารวงการครู. 1(1) : 74.
- สถิต วงศ์สวรรค์. (2544). **การพัฒนาบุคลิกภาพ.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2542). **รายงานการวิจัยเอกสาร ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู.** กรุงเทพฯ : วิทีซี คอมมิวนิเคชั่น.
- สอนแบบครูมืออาชีพ : “ เทคนิคเพิ่มประสิทธิภาพการสอน” (2547 , กันยายน) สานปฏิรูป.
7(77) : 24 - 26.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2. (2547). **สารสนเทศประจำปี ปีการศึกษา 2547.**
ปทุมธานี.: งานข้อมูลสารสนเทศกลุ่มนโยบายและแผน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2539) .**แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8**
(พ.ศ.2540 – 2544) . กรุงเทพฯ : อรรถผลการพิมพ์.
- . (2543). **ครูแห่งชาติ 2543.** กรุงเทพฯ : กองทุนรางวัลเกียรติยศแห่งวิชาชีพครู
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2).** กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2542). **เอกสารสรุปภารกิจนโยบายและผลงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
- . (2544).**แนวปฏิบัติของสถานศึกษาเอกชน เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. . (2545). **มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2537). **ชุดฝึกอบรมการพัฒนาวิชาชีพครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา**. กรุงเทพฯ: คุรุสภา.

----- . (2541). **ระดับคุณภาพครู**. กรุงเทพฯ: คุรุสภา.

----- . (2546). **เกณฑ์มาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพครู**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : คุรุสภา.

สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ. (2546). ใน **เอกสารสัมมนาวิชาการ เรื่อง ความร่วมมือระหว่างสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ**. หน้า 11 - 13. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน).(2546). **รายงานประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. โรงเรียนอุดมวิทยา อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร.

สุจิตรา พัฒนะภูมิ. (2542). **แนวคิดการประกันคุณภาพครู ข้าราชการครู**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

สุชา จันทรเฒ. (2545). **จิตวิทยาเด็กเกเร**. พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

สุชาญ โกติน. (2545, กรกฎาคม) “การปรับตัวของครู : อาจารย์ในยุคไฮเทค”. **วารสารวิชาการ** 5 (7) : 35-36.

สมน อมรวิวัฒน์. (2536). **คำถามคำตอบบางข้อเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

----- . (2540). **เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา**. กรุงเทพฯ : ถ่ายเอกสาร

สุวัฒนา เอี่ยมอพรพรรณ และคณะ.(2546). **แนวคิดและแนวปฏิบัติสำหรับครูเพื่อรองรับเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู**. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรวิทย์ นาคทรรพ. (2543). **การจัดการศึกษาในครอบครัว**. กรุงเทพฯ : กลุ่มงานปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

อรรถัย มูลคำ และสุวิทย์ มูลคำ. (2544). **การเรียนรู้สู่มีอาชีพ**. พิมพ์ครั้งที่ 4 . กรุงเทพฯ : ที.พี. พรินส์ จำกัด.

อชิปัตย์ คลี่สุนทร.(2538) **ยุทธศาสตร์การบริหารยุคโลกาภิวัตน์**. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2546). **หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง)**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

อารมณ ฉนวนจิตร และวัชร บุนนสิงห์. (2542). **จริยธรรมและภาวะผู้นำในการพัฒนา**

- หลักสูตร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อำคา สาลี. (2543,พฤศจิกายน).”การปรับตัวเป็นครูปฏิรูป”.*จดหมายข่าวเพื่อนร่วมทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้*. 3(7) : 2.
- Calderon, Larry Anthony. (1989, march) “Characteristics of the Excellent Teacher as Perceived by Students, Thachers and Administrators in the Los Angeles Community College District”. *Dissertation Abstracts International*. 49(9) : 2512-A .
- Cronbac, Lee J.(1970).*Essentials of psychological Testing*.3rd ed New York : Harper & Row Publisher.
- Hankin, Bondie Dix. (1991, March). “An Analysis of Critrtia Used by New York :Commissioners in Deciding Casses Dealing with Teacher Competence from 1958. to 1986”.*Dissertateon Abstracts International*. 51(9) : 3044-A .
- Krejcie, Robert V. and Morgan, Dayle W. (1970, Autumn). “Determing Samplesize for Research Activities”.*Educational and Psychological Measurement*. 30(3) : 607-610.
- White, Arlene Faith Uveges.(1998,March) “Background and Characteristics of Immersion Teachers in the United States”.*Dissertation Abstracts International*. 49(9) : 2539-A.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ	อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ แสงศักดิ์	เลขานุการคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับ
ปริญญาโท และอาจารย์ประจำภาควิชาการ
บริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร.ประพนธ์ จันทวิเทศ	ศึกษานิเทศก์ระดับ 7 สำนักพัฒนาสมรรถนะครู
และบุคลากร อาชีวศึกษา
4. อาจารย์สุนทรี สังข์ทอง	ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนบ้านใหม่พัฒนา
อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี
5. นางสาวชนิษฐา เมืองเชียงหวาน	นักวิชาการวัฒนธรรมจังหวัดปทุมธานีระดับ 7 ว.

ภาคผนวก ข

หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

หนังสือเชิญขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว. โทร.5731,5618

ที่ ศธ 0519.12/11043

วันที่ 11 พฤศจิกายน 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางพูนทรัพย์ พ่วงนาคพันธ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง "การศึกษาคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอนัญบุรี จังหวัดปทุมธานี" โดยมี อาจารย์มารศรี สุธานี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระ สุกากิจ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบตาม การศึกษาคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอนัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้ นางพูนทรัพย์ พ่วงนาคพันธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว. โทร. 5731,5618

ที่ ศร 0519.12/10780

วันที่ 3 พฤศจิกายน 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางพูนทรัพย์ พ่วงนาคพันธ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี" โดยมี อาจารย์มารศรี สุธานี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนา แสงศักดิ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ การศึกษาคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้ นางพูนทรัพย์ พ่วงนาคพันธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญลิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/10746

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

3 พฤศจิกายน 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรอาชีวศึกษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางพูนทรัพย์ พ่วงนาคพันธ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี” โดยมี อาจารย์มารศรี สุธานี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ประพนธ์ จันทวิเทศ ศึกษาพิเศษ 7 เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม การศึกษาคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้ นางพูนทรัพย์ พ่วงนาคพันธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จิระเดชากุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร.02-664-1000 ต่อ 5618,5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-5330130 มือถือ 01-8193569

ที่ ศธ 0519.12/10748

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

3 พฤศจิกายน 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนบ้านใหม่วัฒนา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางพูนทรัพย์ พ่วงนาคพันธ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยาตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอดงเจริญ จังหวัดปทุมธานี" โดยมี อาจารย์มาร์ศรี สุธานี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม การศึกษาคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอดงเจริญ จังหวัดปทุมธานี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้ นางพูนทรัพย์ พ่วงนาคพันธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จิระเดชากุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร.02-664-1000 ต่อ 5618,5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-5330130 มือถือ 01-8193569

ที่ ศธ 0519.12/10747

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

3 พฤศจิกายน 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดปทุมธานี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางพูนทรัพย์ พ่วงนาคพันธ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยาตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี" โดยมี อาจารย์มาร์ศรี สุธานี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นางสาวชนิษฐา เมืองเชียงหวาน นักวิชาการวัฒนธรรม จังหวัดปทุมธานี 7 ว เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม การศึกษาคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้ นางพูนทรัพย์ พ่วงนาคพันธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร.02-664-1000 ต่อ 5618,5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-5330130 มือถือ 01-8193569

ที่ ศธ 0519.12/10751

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

3 พฤศจิกายน 2547

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนเทพพการวิทยาการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางพูนทรัพย์ พ่วงนาคพันธุ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอยะบوري จังหวัดปทุมธานี" โดยมี อาจารย์มารศรี สุธานี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 20 คน และ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 - นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการศึกษาคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอยะบوري จังหวัดปทุมธานี ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2547

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางพูนทรัพย์ พ่วงนาคพันธุ์ ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618,5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-5330130 มือถือ 01-8193569

ที่ ศธ 0519.12/10758

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

3 พฤศจิกายน 2547

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนอุดมวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางพูนทรัพย์ พ่วงนาคพันธ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอดุสิต จังหวัดปทุมธานี" โดยมี อาจารย์มารศรี สุธานี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 45 คน และ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 - นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 382 คน ตอบแบบสอบถามการศึกษาคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอดุสิต จังหวัดปทุมธานี ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2547

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางพูนทรัพย์ พ่วงนาคพันธ์ ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618,5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-5330130 มือถือ 01-8193569

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาคูณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี
จังหวัดปทุมธานี

ฉบับที่ 1 สำหรับนักเรียน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับ
คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ใน 3 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ
ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านทักษะการสอน
2. แบบสอบถามนี้ไม่ได้มุ่งประเมินการปฏิบัติงานของครู ไม่มีคำตอบใดถูกหรือผิด ขอให้
นักเรียนพิจารณาตอบโดยอิสระ ตามความเป็นจริง การตอบของนักเรียนไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อ
ตัวนักเรียนทั้งสิ้น ผู้วิจัยจะสงวนคำตอบของนักเรียนเป็นความลับและจะเสนอผลทางการวิจัยเป็น
ภาพรวม ไม่จำเพาะบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใด
3. โปรดตอบให้ครบทุกข้อ ซึ่งจะช่วยให้ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เกิดประโยชน์ต่อการ
พัฒนาคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยาในโอกาสต่อไป

ผู้วิจัยขอขอบคุณในความร่วมมือของนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง

นางพูนทรัพย์ พ่วงนาคพันธ์
นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำแนะนำ ขอให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความตามสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน

1. เพศของนักเรียน

☐ ชาย

☐ หญิง

2. ระดับชั้นเรียน

☐ ประถมศึกษาปีที่ 6

☐ มัธยมศึกษาปีที่ 1

☐ มัธยมศึกษาปีที่ 2

ตอนที่ 2 แบบสอบถามคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิบัติการศึกษา

อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ใน 3 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านทักษะการสอน

คำแนะนำ ขอให้นักเรียนอ่านข้อคำถามแต่ละข้อและขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความคิดเห็นหลังข้อนั้น ๆ ตามความคิดเห็นของนักเรียนว่าครูในโรงเรียนอุดมวิทยาได้แสดงออกหรือปฏิบัติเรื่องนั้นในระดับใด

ตัวอย่างการตอบ

ข้อ	คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา	ระดับความคิดเห็น				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
0.	ครูสอนสนุก					✓
00.	ครูทำให้ฉันไม่อยากมาโรงเรียน		✓			

จากตัวอย่างข้อ 0. นักเรียนมีความเห็นว่า ครูสอนสนุก อยู่ในระดับมากที่สุด

จากตัวอย่างข้อ 00. นักเรียนมีความเห็นว่า ครูทำให้ฉันไม่อยากมาโรงเรียน อยู่ในระดับน้อย

ข้อ	คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา	ระดับความคิดเห็น				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ด้านบุคลิกภาพ						
1	ครูแต่งกายเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ					
2	ครูพูดจาสุภาพอ่อนโยน					
3	ครูเป็นคนมีเหตุผล					
4	ครูวางตนเหมาะสม เป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่อง ✓ ความประพฤติ					
5	ครูเป็นผู้รับฟังที่ดี					
6	ครูให้คำปรึกษาและไว้วางใจได้					
7	ครูพร้อมให้ความช่วยเหลือ					
8	ครูมีความรู้ ความสามารถ เป็นที่ยอมรับนับถือ เป็นที่พึ่งได้					
9	ครูเอาใจใส่ดูแลนักเรียนด้วยความรัก ความ เมตตา					
10 /	ครูพูดสื่อความได้ชัดเจน					
11	ครูยกย่องให้กำลังใจนักเรียน					
ด้านคุณธรรมจริยธรรม						
1	ครูประพฤติตนห่างจากอบายมุขหรือทางแห่ง ความเสื่อมต่าง ๆ					
2	ครูมีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา อุทิศตน ให้กับการพัฒนานักเรียน					
3	ครูมีความซื่อสัตย์ต่อความก้าวหน้าของ นักเรียน					
4	ครูเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อพัฒนานักเรียน					
5	ครูให้อภัยนักเรียนเมื่อนักเรียนทำผิด					
6	ครูประพฤติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม					
7	ครูอดทนต่อการแสดงออกที่ไม่เหมาะสมของ นักเรียน					
8	ครูรักและเมตตานักเรียนเสมอหน้า					
9	ครูมีความยุติธรรม					
10	ครูเอาใจใส่นักเรียนเท่าเทียมกัน					
11	ครูรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน					
12	ครูรู้จักหน้าที่และสิทธิของตน เคารพในหน้าที่ และสิทธิของผู้อื่น					
ด้านทักษะการสอน						
1	ครูเลือกวิธีสอนเหมาะสมกับบทเรียน					
2	ครูใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย					

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาคุณลักษณะของโรงเรียนอุดมวิทยา ครูตามแนวปฏิรูปการศึกษา อำเภอรัญบุรี
จังหวัดปทุมธานี

ฉบับที่ 2 สำหรับผู้ปกครอง

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อถามความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับ คุณลักษณะของครูตามแนวปฏิรูปการศึกษา ใน 3 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านทักษะการสอน
2. แบบสอบถามนี้ไม่ได้มุ่งประเมินการปฏิบัติงานของครู ไม่มีคำตอบใดถูกหรือผิด ขอให้ผู้ปกครองพิจารณาตอบโดยอิสระ ตามความเป็นจริง การตอบของผู้ปกครองไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อตัวผู้ปกครองทั้งสิ้น ผู้วิจัยสงวนคำตอบของผู้ปกครองเป็นความลับและจะเสนอผลทางการวิจัยเป็นภาพรวม ไม่จำเพาะบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใด
3. โปรดตอบให้ครบทุกข้อ ซึ่งจะช่วยให้ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยาในโอกาสต่อไป

ผู้วิจัยขอขอบคุณในความร่วมมือของผู้ปกครองเป็นอย่างยิ่ง

นางพูนทรัพย์ พ่วงนาคพันธ์
นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ปกครอง

คำแนะนำ ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความตามสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน

1. สถานภาพของผู้ปกครอง

- ☐ ผู้ปกครองเครือข่าย
☐ ผู้ปกครองทั่วไป

2. ระดับชั้นเรียนของนักเรียนในปกครอง

- ☐ ประถมศึกษาปีที่ 6
☐ มัธยมศึกษาปีที่ 1
☐ มัธยมศึกษาปีที่ 2

ตอนที่ 2 แบบสอบถามคุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา ตามแนวปฏิรูปการศึกษา

อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ใน 3 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านทักษะการสอน

คำแนะนำ ขอให้ผู้ปกครองอ่านข้อคำถามแต่ละข้อและขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความคิดเห็นหลังข้อนั้น ๆ ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองว่าครูในโรงเรียนอุดมวิทยาได้แสดงออกหรือปฏิบัติเรื่องนั้นในระดับใด

ตัวอย่างการตอบ

	คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา	ระดับความคิดเห็น				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
0	ครูสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ปกครอง		✓			
00	ครูมีความชื่นชม ยินดีกับนักเรียน				✓	

จากตัวอย่างข้อ 0. ผู้ปกครองมีความเห็นว่า ครูสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ปกครองอยู่ในระดับน้อย

จากตัวอย่างข้อ 00. ผู้ปกครองมีความเห็นว่า ครูมีความชื่นชมยินดีกับนักเรียนอยู่ในระดับมาก

ข้อ	คุณลักษณะของครูโรงเรียนอุดมวิทยา	ระดับความคิดเห็น				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1	ด้านบุคลิกภาพ ครูวางตัวเหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องความประพฤติ					
2	ครูให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ปกครองในทุกด้าน					
3	ครูมีส่วนร่วมกับผู้ปกครองในการ แก้ไขปัญหาของนักเรียน					
4	ครูเอาใจใส่นักเรียนด้วยความรักความเมตตา					
5	ครูอธิบายข้อสงสัยหรือข้อซักถามของผู้ปกครองได้ชัดเจน					
6	ครูยกย่องและให้กำลังใจนักเรียน					
7	ครูให้การต้อนรับผู้ปกครองด้วยอัธยาศัยที่ดี					
1	ด้านคุณธรรมจริยธรรม ครูอบรมสั่งสอนนักเรียนให้เป็นคนดีที่สังคมต้องการ					
2	ครูมีความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบวิชาชีพ					
3	ครูรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง					
4	ครูมีความยุติธรรม					
5	ครูอดทนต่อการแสดงออกที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน					
6	ครูเอาใจใส่นักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน					
7	ครูทำหน้าที่ประนีประนอมเมื่อนักเรียนเกิดความขัดแย้ง					
8	ครูมีความละเอียดรอบคอบในการตรวจงาน					
1	ด้านทักษะการสอน ครูใช้วิธีการสอนอย่างหลากหลาย					
2	ครูใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย					
3	ครูสอนให้นักเรียนเกิดความซาบซึ้งเรื่องค่านิยมความดีงาม					
4	ครูรายงานผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบ					
5	ครูสอดแทรกความรู้ทันเหตุการณ์นอกเหนือจากวิชาที่สอน					
6	ครูดูแลนักเรียนให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน					
7	ครูเอาใจใส่กวดขันการทำงานของ นักเรียน					
8	ครูได้ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวัดผลการเรียนของนักเรียน					
9	ครูมีการสอนซ่อมเสริมให้นักเรียน					

ตอนที่ 3 โปรดเขียนความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับครูโรงเรียนอุดมวิทยาในที่ว่างข้างล่างนี้

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no text or other markings on the paper.

ขอขอบพระคุณที่ท่านให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

ประวัติผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ	นางพูนทรัพย์ พ่วงนาคพันธ์
วันเดือนปีเกิด	วันจันทร์ 28 กันยายน พ.ศ. 2496
สถานที่เกิด	จังหวัดปทุมธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	104 ซอยรังสิต – นครนายก 31 ถนนรังสิต – นครนายก อำเภอประชาธิปัตย์ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี 12130
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนอุดมวิทยา ซอยรังสิต – นครนายก 31 ถนนรังสิต – นครนายก อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี 12130
ตำแหน่ง	ครูใหญ่
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2548	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท การบริหารการศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2525	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกคหกรรมศาสตร์ จากวิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี
พ.ศ. 2517	สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง วิชาเอกคหกรรมศาสตร์ จากวิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี
พ.ศ. 2515	สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา จากวิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี
พ.ศ. 2513	สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย กรุงเทพมหานคร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2547 – 2548	ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการผู้แทนสมาคมผู้ประกอบอาชีพบริหาร การศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2
พ.ศ. 2542	ได้รับรางวัลผู้บริหารดีเด่นของสมาคมผู้ประกอบวิชาชีพบริหาร การศึกษา สถานศึกษาเอกชนปทุมธานี
พ.ศ. 2542	ได้รับรางวัลเสมาทองคำ สาขา ผู้บริหารการศึกษา จังหวัดปทุมธานี
พ.ศ. 2541 – 2546	ได้รับคัดเลือกเป็นอุปนายกฝ่ายอนุบาลของสมาคมประกอบ วิชาชีพบริหารการศึกษา สถานศึกษาเอกชนปทุมธานี
พ.ศ. 2540 – 2542	ได้รับการคัดเลือกเป็นตัวแทนครูโรงเรียนเอกชน ดำรงตำแหน่ง กรรมการคุรุสภาอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี